

MUZEUL JUDEȚEAN TELEORMAN

EXPONATUL LUNII 100

- Prima încercare de înființare a unui muzeu în Teleorman datează din anul 1934, în timpul sărbătoririi centenarului orașului Alexandria. Atunci, Consiliul Comunal a hotărât înființarea unui muzeu al orașului în care să se păstreze și să fie expuse documente găsite în diferite arhive și materiale ce dovedeau existența și cultura populației de pe aceste meleaguri. Expoziția muzeală a fost instalată, la început, în localul primăriei, iar în anul 1936 a fost strămutată într-o încăpere a Palatului Cultural „Victor Antonescu”.

- La data de 1 mai 1952 s-a deschis, în mod real, un muzeu - **Muzeul Raional Alexandria** - în care erau expuse documente privind întemeierea orașului și dovezi materiale din diferite epoci istorice (ceramică, monede, arme). Din anul 1974, **Muzeul Orășenesc de Istorie Alexandria** devine **Muzeul Județean de Istorie Teleorman** și, ulterior, **Muzeul Județean Teleorman** (1997).

- **Muzeul Județean Teleorman** conservă o importantă colecție de arheologie, preponderent din epocile neolitică și geto-dacică, cu obiecte provenite din stațiunile de la Albești, Ciolăneștii din Deal, Lăceni, Măgura, Orbeasca de Sus, Siliștea, Vitănești, Zimnicea, dar și o colecție de numismatică reprezentată de tezaure monetare antice și medievale descoperite la Alexandria, Balta Sărată, Drăgănești-Vlașca, Poroschia, Schitu, Sfințești, Ulmeni. De asemenea, conservă o valoroasă colecție etnografică a zonei etnografice Teleorman. În cadrul patrimoniului deținut pot fi amintite și colecțiile de istorie, memorialistică, artă, carte veche, paleontologie. Cea mai mare parte a acestora sunt valorificate prin trei expoziții permanente de arheologie, etnografie și istorie recentă:

Înapoi în timp. Arheologie și numismatică în județul Teleorman

Aspecte etnografice teleormănene

Colectivizare în Teleorman. Rezistență și acceptare forțată

- Patrimoniul muzeului este valorificat și prin expoziții temporare, între care amintim ciclul expozițional intitulat „**Exponatul lunii**”.

EXPONATUL LUNII

- 100 -

EXPONATUL LUNII

- 100 -

- UN PROIECT DE VALORIFICARE A PATRIMONIULUI
MUZEAL TELEORMĂNEAN -

Editor: Pavel Mirea
Tehnoredactare: Floriana Otomega
Corectură: Mădălina Dumitru
Prelucrare imagini: Liviu Nicolescu
Copertă: Pompilia Zaharia

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

**Exponatul lunii - 100 : un proiect de valorificare a patrimoniului muzeal
teleormănean / ed.: Pavel Mirea. - Târgoviște: Cetatea de Scaun, 2017**

Conține bibliografie

ISBN 978-606-537-366-2

I. Mirea, Pavel (ed.)

06

Acest volum a fost editat cu sprijinul financiar al Consiliului Județean Teleorman

©Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate Muzeului Județean Teleorman

ISBN 978-606-537-366-2

LISTA AUTORILOR

Pavel Mirea – [PM],
coordonator proiect

Cătălin Borțun – [CB]

Luminița Gheorghe – [LG]

Claudiu Olaru – [CO]

Steluța Pătrașcu – [SP]

Ion Torcică – [IT]

Ecaterina Țânțăreanu – [ET]

CUPRINS

Despre proiect	9
Exponatul lunii 2008	13
Exponatul lunii 2009	24
Exponatul lunii 2010	36
Exponatul lunii 2011	48
Exponatul lunii 2012	60
Exponatul lunii 2013	72
Exponatul lunii 2014	84
Exponatul lunii 2015	96
Exponatul lunii 2016	108
Exponatul lunii 2017	120
Bibliografie selectivă	123

ABREVIERI

D. - diametru	H. - înălțime
D.b - diametru bază	L. - lungime
D.g - diametru gură	I. - lățime
D.inf - diametru inferior	Nr. inv. - număr de inventar
D.max - diametru maxim	p. - pagini (pagină)
f. - filă (file)	pl. - planșe (planșa)
G. - greutate	Vol. - volum
gr. - grosime	

EAT - Episcopia Alexandriei și Teleormanului
MJT - Muzeul Județean Teleorman
MNIR - Muzeul Național de Istorie a României

AM - *Arheologia Moldovei*, Institutul de Arheologie Iași

AMA - *Acta Militaria Mediaevalia*, Muzeul de Istorie Sanok, Polonia

Argessis - *Argessis, Studii și Comunicări, Seria Istorie*, Muzeul Județean Argeș, Pitești

BMA - *Bibliotheca Memoriae Antiquitatis*, Complexul Muzeal Județean Neamț, Piatra-Neamț

BMJT - *Buletinul Muzeului Județean Teleorman. Seria Arheologie*, Muzeul Județean Teleorman, Alexandria

CAMNI - *Cercetări arheologice*, Muzeul Național de Istorie a României

Dacia NS - *Dacia, Revue d'archéologie et d'histoire ancienne, Nouvelle Série*, Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan” București

EAIVR - *Enciclopedia Arheologiei și Istorie Vechi a României*

MN - *Muzeul Național*, Muzeul Național de Istorie a României

PBF - *Praehistorische Bronze Funde*, München

PMJT - *Publicațiile Muzeului Județean Teleorman*, Muzeul Județean Teleorman, Alexandria

RM - *Revista Muzeelor*, Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală București

SCIV - *Studii și Cercetări de Istorie Veche*, Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan” București

SP - *Studii de Preistorie*, Asociația Română de Arheologie, București

Thraco-Dacica (SN) - *Thraco-Dacica, (Serie Nouă)*, Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan” București, Centru de Tracologie

DESPRE PROIECT

Ciclul expozițional „Exponatul lunii”, inițiat în martie 2008, a fost conceput ca o serie de micro-expoziții derulate lunar, cu excepția lunii ianuarie când are loc retrospectiva anului precedent. Inițierea unui asemenea proiect s-a făcut, în primul rând, din dorința de a împărtăși vizitatorilor noștri bogăția și varietatea patrimoniului arheologic, istoric și etnografic teleormănean, ca parte a patrimoniului național și universal.

Lipsa, la acea vreme, a unei expoziții permanente de arheologie a fost un alt argument pentru valorificarea unei anumite categorii a patrimoniului deținut de muzeu. Pe de altă parte, s-a dorit prezentarea unor bunuri culturale care nu puteau fi încadrate în expoziții tematice, temporare, a căror expunere individuală s-a dovedit a fi cea mai bună soluție. Nu în ultimul rând, abordarea adecvată din punct de vedere științific și expozițional a unor obiecte se putea face doar individual, prin folosirea unor materiale documentare relevante, concepute ca o bază de informare suplimentară pentru fiecare dintre ele.

Chiar dacă nu toate obiectele expuse au fost de valoare excepțională, doar câteva fiind clasate la categoria „tezaur”, ele au adus, lună de lună, timp de 10 ani, vizitatorilor ce și-au purtat pașii în „Holul de onoare” al muzeului, crâmpie de istorie, tradiție și spiritualitate teleormăneană și națională. Tocmai de aceea am considerat necesar, acum, la momentul în care a fost prezentat exponatul cu numărul 100, să reunim toate aceste obiecte într-un album-catalog pe care să-l punem la dispoziție, atât în format scris, cât și în mediul virtual, tuturor celor interesați. Totodată, dedicăm această lucrare aniversării a 65 de ani de existență a Muzeului Județean Teleorman, înființat ca muzeu al orașului Alexandria la data de 1 mai 1952.

Sperăm că de-a lungul celor 10 ani, specialiștii Muzeului Județean Teleorman au reușit să aducă în atenția vizitatorilor o serie de obiecte care s-au încadrat în teme variate și au fost structurate pe mai multe categorii.

Colecția de arheologie, ce cuprinde obiecte preistorice, antice și medievale a fost poate cel mai bine reprezentată. Unele obiecte, chiar dacă au fost expuse în replică - cele originale aflându-se în posesia Muzeului Național de Istorie a României - pot fi considerate descoperiri arheologice emblematiche ale județului Teleorman, în această categorie fiind incluse *Carul de la Bujoru* și *Coiful de la Peretu*, ambele componente ale unor inventare funerare recuperate fie de la Bujoru, fie din binecunoscutul „mormânt princiar” getic de la Peretu. Alte obiecte descoperite în urma unor cercetări relativ recente efectuate la Vitănești, înainte de a fi transferate, conform unor acorduri de colaborare, la aceeași instituție muzeală amintită mai sus, au fost expuse la Alexandria: *Pandantivul de aur de la Vitănești* și „*Zeița*” de la Vitănești. De altfel, situl eneolitic de la Vitănești, cercetat

din 1993 până în prezent, a „furnizat” nu mai puțin de opt exponate printre care: *Vasul antropomorf, Statueta antropomorfă, Greutățile cu semne, Capacul prosopomorf și Topor miniatural din eneolitic.*

Tot ca urmare a unor cercetări arheologice efectuate în situri din Teleorman în ultimii 50 de ani, patrimoniul muzeului s-a îmbogățit cu mii de obiecte, iar o parte dintre ele, aparținând diferitelor epoci, au fost supuse atenției vizitatorilor: *Sceptrul zoomorf și Hermineta din jad alpin*, ambele de la Ciolăneștii din Deal (eneolitic), *Rhyton-ul de la Buzescu, Urna funerară de la Măgura și Urna Gârla Mare - Cârna* (epoca bronzului), *Tiparul pentru podoabe de la Orbeasca de Sus* (prima epocă a fierului), *Zarul antic* (a doua epocă a fierului), *Vasul funerar medieval de sticlă - Mănăstirea Plăviceni, Amnarul medieval și Farfuria medievală de la Zimnicea* (epoca medievală).

Aceluiași domeniu al descoperirilor arheologice aparține și categoria obiectelor de podoabă și accesoriilor vestimentare. Confectionate cu măiestrie din aliaje metalice comune precum bronzul ori din metale prețioase ca aurul și argintul, obiectele prezentate au ilustrat, dincolo de valențele strict estetice, legăturile unor zone mai apropiate sau mai îndepărtate cu acest teritoriu din sud-vestul Munteniei. În sprijinul celor afirmate, amintim: *Cercelul elenistic de la Zimnicea, Inelul de la Măgura, Fibula porumbel, Fibula digitată de la Lăceni, Inelul sigilar de la Plăviceni, Brățara de la Guruieni și Podoabe din tezaurul de la Brânceni.*

Armele, fie ele antice, medievale sau moderne, dar și unele componente ale echipamentelor militare, au fost prezentate periodic. Pot fi amintite, la acest capitol, următoarele exponate: *Akinakesul de la Lăceni, Plăci din corn pentru arcul compozit, Halebarda, Sabia de paradă și Casca militară românească, Primul Război Mondial.*

O serie de documente și obiecte s-au constituit ca mărturii istorice ale înființării și dezvoltării orașului Alexandria: *Ekstruckția, Sigiliul Domnitorului Al. D. Ghica, Ștampila orașului Alexandria, Condica obștescului oraș Alexandria (1835), Planul grădinii publice din Alexandria, Placa stradală, Acte și bilete de la întemeierea unei prăvălii.* Sărbătorirea a 100 de ani de la înființarea orașului a fost ilustrată prin exponatele *Ziarul „Speranța, 30 iunie 1935” și Medalia „Centenarul orașului Alexandria”.*

Exponate dedicate unor personalități precum *Litografia domnitorului Al. D. Ghica, Grigore sin Gheorghe, fondator al orașului Alexandria, Diploma domnească* (prin care Ioan Lazăr a fost ridicat la rangul de pitar), sunt legate, la rândul lor, de istoria Alexandriei. Un document generat de un moment important - Mica Unire - a fost reprezentat de *Scrisoare alexăndrenilor adresată Domnitorului Alexandru Ioan Cuza*, la 9 februarie 1859. Și data de 6 noiembrie 1918 a rămas în memoria locuitorilor urbei ca ziua intrării trupelor franceze în Alexandria, eveniment imortalizat pe hârtia fotografică (*Fotografie „Sosirea militarilor francezi în Alexandria”*).

Uneori, spațiul expozițional a fost rezervat marcării unor momente importante ale istoriei naționale, cum ar fi Independența de stat a României,

exponatul *Cromolitografia „Bătălia de la Schit”* ilustrând un episod din luptele pentru cucerirea Rahovei.

O personalitate marcantă a lumii literare românești din secolul XX, scriitorul Zaharia Stancu, originar din comuna Salcia (județul Teleorman), a fost evocată prin intermediul faleristicii, mai precis a unora dintre ordinele ce i-au fost conferite pentru meritele sale: *Ordinul „Steaua Republicii Populare Române”, clasa I* și *Ordinul „Tudor Vladimirescu”, clasa I*.

Două dintre exponate au fost legate de perioada comunistă, unul dintre ele, prin implicațiile de natură propagandistică, de începuturile ei (*Bâta electorală*) iar altul ca expresie a unui regim aflat în agonie (*Cartela de pâine*).

Un loc aparte a fost acordat etnografiei județului Teleorman, fiind exemplificate atât portul popular cât și ocupațiile. Piese de port ca *Pieptarul bărbătesc*, *Vesta femeiască*, *Cămașa femeiască*, *Vâlnicul cu paftale*, *Bosceaua teleormăneană*, *Chimirul*, *Opincile* dar și textile de interior (*Fața de pernă*) s-au constituit exemple semnificative ale artei populare. Ocupațiile tradiționale, agricultura și viticultura, au fost ilustrate, la rândul lor, de: *Plugul de fier*, *Cazanul de țuică*, *Cosorul*, *Storcătorul de struguri* și *Dubla pentru cereale*. Nici ocupațiile casnice nu au fost neglijate, iar exponate precum *Sucala*, *Mașina de tors*, *Mașina de egrenat bumbac*, *Țestul pentru copt pâine*, *Fierul de călcat*, au conturat câteva domenii de activitate ale femeii în cadrul familiei tradiționale. Unul dintre cele mai importante momente ale vieții, căsătoria, a fost evocat de *Ulciorul de nuntă*, *Plosca de lemn* și *Lada de zestre*.

Domeniul atât de special al vieții religioase și-a găsit, în mod firesc, locul în cadrul ciclului expozițional. Icoana, obiect de cult nelipsit din casele creștinilor, a fost prezentată pe diferite tipuri de suport (lemn, metal, sticlă), în câteva teme iconografice: *Maica Domnului Galaktotrofusa*, *Sfântul Nicolae*, *Sfântul Prooroc Ilie*. În același domeniu s-au aflat și alte obiecte liturgice: *Sfeșnicul brâncovenesc*, o serie de trei *Pristolnice* dar și *Crucea unui pristolnic de bronz*. Nu în ultimul rând amintim mai multe cărți bisericești, unele folosite de preoți în desfășurarea slujbei liturgice - *Evanghelie (1697)*, *Apostol (1747)* și *Anastasimatar (începutul sec. al XIX-lea)*, o culegere de norme morale creștine, reguli de comportament și rugăciuni - *Oglinda omului celui din lăuntru (1833)* și un ghid de pelerinaj la Muntele Athos - *Proskinitar al Sfântului Munte al Atonului (1856)*.

Atmosfera secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea a fost recreată printr-o serie de obiecte, unele aparent banale, care, chiar dacă eterogene, au fost capabile să redea secvențe istorice din universul cotidian: *Caseta de birou*, *Călimara de brâu*, *Briciul de bărbierit*, *Tipsia orientală*, *Râșnița de cafea*, *Pachetul metalic de țigări „Triple Entente”*, *Samovarul*, *Tava decorativă „Ziarul Minerva”*, *Carafa Sarreguemines*, *Sticla de „Bere Luther”*, *Lampa cu gaz*.

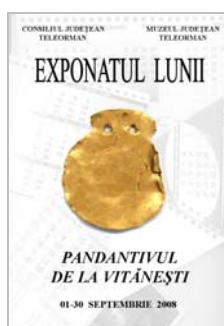
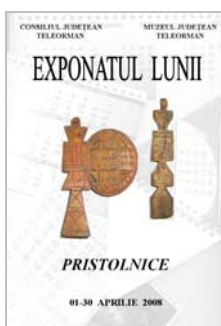
Două dintre exponate au fost puse în legătură cu lumea naturală, fie cea a mineralelor, prin intermediul *Florilor de mină*, fie cu cea animală, cu ajutorul unui craniu de *Bos Primigenius*.

Ciclul expozițional „Exponatul lunii” a însemnat și o provocare pentru specialiștii din muzeu, de la alegerea celor mai relevante exponate și la pregătirea documentației pentru fiecare dintre ele, până la găsirea celor mai adecvate modalități de etalare, din punct de vedere al conservării și asigurării securității obiectelor prezentate. Nu în ultimul rând, căutarea unor modalități de dinamizare a proiectului, de atragere a publicului vizitator, au constituit, la rândul lor, provocări.

Astfel, noutatea celui de-al cincilea an (2012) al „Exponatului Lunii” a fost dată de inițierea unui concurs lunar intitulat „Vino la muzeu și câștigă!”, la care vizitatorii, fie prezenți la muzeu, fie vizitatori ai website-ului instituției, au fost invitați să răspundă la o întrebare legată de exponatul din luna respectivă și să trimită răspunsurile lor prin poștă sau email, la o adresă special creată (exponatul@yahoo.com). Lună de lună, câștigătorii, de vârste și profesii diferite, au fost desemnați prin tragere la sorți iar premiile au constat într-un abonament la muzeu, pentru două persoane, valabil un an și diferite publicații editate de către instituția noastră sau oferite de edituri cu care muzeul colaborează. Câștigătorii au provenit din localități din județ: Alexandria, Calomfirești, Olteni, Poroschia, Roșiorii de Vede, Țigănești, Zimnicea, dar și din țară: Balș, București, Deva, Roman, Simeria.

În încheiere, ar fi de adăugat faptul că pentru Muzeul Județean Teleorman, după 10 ani de desfășurare, ciclul expozițional „Exponatul lunii” poate fi considerat un adevărat brand, care sperăm că va continua și în anii următori.

Pavel Mirea,
Alexandria, martie 2017

EXPONATUL LUNII 2008

(p. 13-23)

CARUL DE LA BUJORU

1

Carul miniatural de bronz a fost descoperit întâmplător, la 26 aprilie 1974, într-un mormânt tumular, o movilă de pământ distrusă de lucrările agricole, pe raza localității Bujoru, jud. Teleorman. Datorită distrugerilor, din scheletul uman nu a mai fost recuperat decât craniul și câteva oase ale membrilor inferioare. S-a putut stabili faptul că cel înmormântat era un bărbat în vârstă de 30-35 ani, probabil un personaj important din ierarhia locală. Au fost recuperate și alte piese ce constituiau inventarul funerar: un vas ceramic, aplice și butoni de harnașament, o figurină zoomorvă, fragmente de lanț spiralic și un fragment de cuțitaș. Cu excepția cuțitașului care a fost confecționat din fier, toate celelalte piese metalice au fost realizate din bronz. Carul aparține primei epoci a fierului (Hallstatt), respectiv culturii arheologice numită Basarabi și poate fi datat în secolul VIII î.Hr. Se înscrie în seria unor piese similare răspândite de-a lungul Dunării, din Serbia până în Europa Centrală și până spre nordul continentului, în Danemarca. Aceste descoperiri sunt puse în legătură cu „cultul Soarelui” și datează în perioada secolelor XIII-VIII î.Hr.

Este realizat din bronz, excepție făcând roțile care sunt compuse tot din bronz, peste care au fost supraturnate benzi de fier. Osiile sunt de asemenea realizate din fier.

Acest procedeu presupunea o cunoaștere amănunțită a tehnicilor metalurgice și o bună stăpânire a lor.

După unele opinii, carul însuși reprezenta Soarele, astrul dătător de lumină și căldură, adorat deopotrivă de agricultori și păstori.

Era tras de păsările de apă, pe marele ocean. Lebăda era atributul zeului Soare - Apollo. Acesta se întorcea, potrivit legendei, din călătoria anuală din ținutul hiperboreenilor, călare pe o lebădă sau într-un car tras de lebede. Pe de-altă parte, pasărea, prin capacitatea sa de a se ridica în aer, era considerată un mesager care poate duce zeilor gândurile și dorințele oamenilor.

Carele de acest tip, prin imaginile lor cu valoare de simbol, erau destinate ceremoniilor sacre în cadrul cărora se venera apa și Soarele, ca forțe generatoare ale vieții, legate totodată de cultul fertilității prin care se asigura viața și perpetuarea ei pe pământ în toate formele ei de manifestare. [PM]

Material/ Tehnică: bronz, fier/ turnare, batere la cald;

Dimensiuni: L.-26 cm, l.-15,5 cm, H.-16,50 cm;

Loc de descoperire: Bujoru, jud. Teleorman;

Datare: prima epocă a fierului, (Hallstatt), sec. VIII î.Hr.;

Observații: piesa originală se află în patrimoniul MNIR.

PRISTOLNICE

2 Pristolnicele sunt obiecte din lemn legate de cultul morților, au formă de cruce cu o mare varietate de tipuri și ornamente. Cele mai multe au forma unor troițe cu patru brațe, ornamentate prin crestare și traforare.

Indiferent de formă, toate pristolnicele au crestate la baza lor inițialele lui Hristos înscrise într-un pătrat, care se aplică pe pâinile rituale - colaci, căpeți, prescuri.

În Oltenia, pe suprafața pristolnicelor sunt conturate prin incizie și figurile unor sfinți cu capul aureolat. Unele pristolnice din Maramureș, denumite „pecetare”, de o rară frumusețe, au forma tronconică cu brațele abia sugerate. În zona Buzăului se fac și pristolnice din alabastru sau din piatră, în formă de trunchi de piramidă.

Piesa nr. 1 datează din primul sfert al secolului XX, provine din satul Teleormanu, are formă de troiță și este ornamentată prin crestare și traforare având la bază inițialele lui Hristos înscrise într-un pătrat.

Piesa nr. 2 este un pristolnic dublu, datează din primul sfert al secolului XX, provine din satul Atârnați (astăzi Cernetu), are formă rotundă și este moștenit de la preotul Iliescu Marin.

Piesa nr. 3 datează din anul 1893, provine tot din satul Atârnați, are formă de troiță și este decorată prin crestare. [LG]

1

3

2

Nr. inv.: 23101 (1), 24316 (2), 24317 (3);

Material/ Tehnică: lemn de fag/ tăiere, cioplire, crestare;

Dimensiuni: L.-20 cm, l.-3 cm, gr.-2 cm (1); D.-10 cm, gr.-3 cm (2); L.-22 cm, l.-3 cm, gr.-2 cm (3)

Loc de proveniență: Teleormanu (1), Cernetu (2, 3), com. Mârzănești, jud. Teleorman;

Datare: primul sfert al sec. XX (1) sfârșitul sec. XIX- (2), 1893 (3).

BĂTA ELECTORALĂ

3 Băta electorală, obiect aflat în patrimoniul Muzeului Județean Teleorman, a fost văzută de comuniști ca unic mod de convingere folosit de partidele politice din regimul burghezo-moșieresc, în timpul votării.

În perioada pluripartitismului politic era bine cunoscută expresia cetățeanului turmentat, descrisă de Ion Luca Caragiale: „*eu cu cine votez ?*”

Din presa vremii se cunoșteau metodele de intimidare ale partidului aflat la guvernare făcute pentru obținerea voturilor necesare câștigării alegerilor, dar și luptele duse în stradă de susținătorii înfocați.

Perioada comunistă a rezolvat problema prin desființarea partidelor politice și, astfel, nici întrebarea de mai-nainte nu-și mai avea sensul și nici folosirea bătei electorale.

Piesa a intrat în patrimoniul muzeului încă de la înființare, în 1952, pentru o mai sugestivă reprezentare a perioadei înfierate de partidul comunist.

Despre politicianismul românesc, istoricul Nicolae Iorga comenta în fața alexăndrenilor, în mai 1906, următorul fapt: „*acolo am ajuns, că până și protopopii sun politicieni. Măine să nădăjduim că vor fi și vlădicii toți, iar poimăine sfinții din cer vor fi înscriși și ei, pe jumătate în partidul liberal și pe jumătate în cel conservator! Așa încât la fiecare schimbare de guvern, candela se va stinge înaintea sfințiilor învinși și se va aprinde luminoasă înaintea sfinților învingători!*” [SP]

Nr. inv.: 67;

Material/ Tehnică: lemn de fag/ tăiere, cioplire;

Dimensiuni: L.-120 cm, D.-4 cm;

Loc de proveniență: jud. Teleorman;

Datare: prima jumătate a sec. XX.

CERCELUL ELENISTIC DE LA ZIMNICEA

4

Cercelul, confecționat din aur, a fost descoperit în necropola getică numită „Câmpul Morților” de la Zimnicea, în campania de cercetări arheologice desfășurate în regim de salvare din anul 2007. Vasta necropolă, situată la nord și est de așezarea getică și medievală din punctul „Cetate”, de la marginea de vest a orașului, a fost cercetată pentru prima dată de către Cezar Bolliac, în 1872, după ce acesta făcuse sondaje în „Cetate” încă din 1845.

Unul dintre cele patru morminte cercetate în 2007, sub coordonarea arheologului Mircea Babeș, avea să furnizeze o descoperire deosebită. În urna de incinerare - o cană înaltă, lucrată cu mâna, cu gât tronconic și toartă în bandă - deasupra oaselor calcinate, depuse pe fundul vasului, se afla un cercel din aur.

Cercelul, o verigă cu capetele deschise, are una dintre extremități modelată în formă de cap de leu și cealaltă torsionată, ascuțită. Fața animalului este redată realist, cu botul ușor proeminent și gura deschisă. Ochii sunt sugerați prin două proeminențe. Corpul cercelului este realizat dintr-o foiță de aur pliată triunghiular, cu marginile unite în partea inferioară. Cele trei fețe ale corpului sunt împărțite longitudinal în patru sectoare aproximativ egale, prin intermediul a trei nervuri pseudotorsadate. În partea terminală, corpul este mult subțiat și răsucit. Piesa este ornamentată în tehnica granulației și a filigranului. Cercelul, aflat într-o stare de conservare foarte bună, fără urme de trecere prin foc, reprezintă, în mod evident, un import din spațiul grecesc. Asemenea piese au fost descoperite pe o arie relativ mare, în bazinele Mării Negre, al Mării Egee și al Mării Mediterane, dar și în necropolele tracice aflate la sud de Dunăre. În România, cercei de acest tip erau cunoscuți până acum doar în Dobrogea, în fostele colonii grecești Tomis și Callatis. Piesa de la Zimnicea apare în acest context ca o piesă unicat, fiind prima descoperire de acest fel de la nord de Dunăre.

Dincolo de valoarea artistică deosebită, cercelul de la Zimnicea ilustrează certe relații de schimb pe care populația locală, geto-dacă, le avea cu lumea

elenistică, schimburi ilustrate și prin alte piese descoperite în această necropolă (vase, alte obiecte de podoabă). [PM]

Nr. inv.: 27041

Material/ Tehnică: aur/ batere, filigranare, granulație, presare, turnare;

Dimensiuni: D.-2,25x2,23 cm, gr.-1,03 cm, G.-3,78 g;

Loc de descoperire: Zimnicea, jud. Teleorman;

Datare: doua epocă a fierului, a doua jumătate a sec. III î.Hr.

FLORI DE MINĂ

5 Florile de mină sunt definite ca „eșantioane recoltate din galerii subterane sau deschideri ale unor cariere, formate din unul sau mai multe minerale care alcătuiesc o piesă deosebită, datorită calităților estetice, formei, culorii, dimensiunilor ori varietății cristalelor componente”.

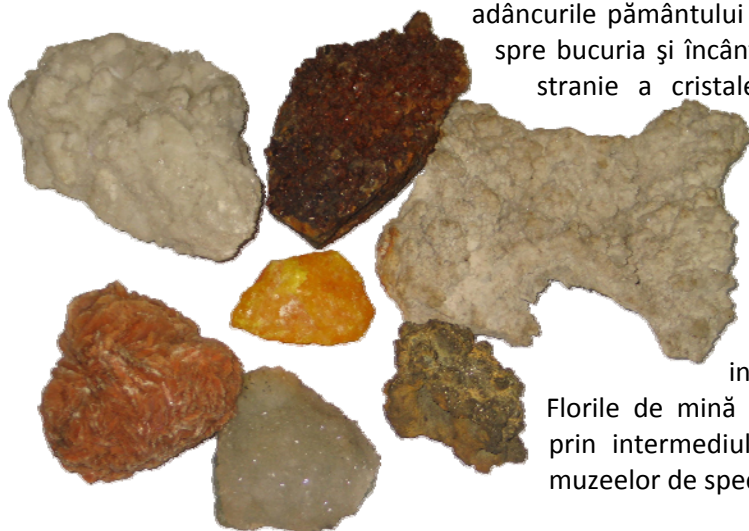
În golurile rămase în interiorul filoanelor, denumite geode, au existat condiții particulare de formare și dezvoltare a mineralelor, crescute dinspre pereții geodei înspre interiorul ei, rezultând așa numitele „flori de mină”.

Primele persoane care au intrat în contact cu aceste frumuseți, au fost minierii, iar pentru a le putea diferenția de mineralele comune le-au denumit „flori de mină”. Ele sunt o surpriză a naturii pentru că geodele în care ele se formează nu pot fi prospectate. Florile de mină, chiar dacă s-au format într-un interval de milioane de ani, sunt totuși considerate formațiuni tinere. Dintre acestea, foarte multe, prin raritate, perfecțiune, dimensiuni și parageneză, se ridică la valoare de patrimoniu cultural. Aceste frumuseți aproape ireale, sunt identificate în

adâncurile pământului și aduse la suprafață spre bucuria și încântarea noastră. Lumea

stranie a cristalelor ne seduce prin varietatea de forme și culori. Ele au o frumusețe aparte, care fascinează prin diversitatea formelor cristalografice, colorit, irizații, care le individualizează.

Florile de mină sunt puse în valoare prin intermediul colecționarilor și al muzeelor de specialitate. [LG]

Material: minerale diverse (rodocrozit, calcit, cuarț, galenă, pirită și sulf nativ);

Loc de proveniență: necunoscut (donație Alexandria).

EKSTRUKȚIA

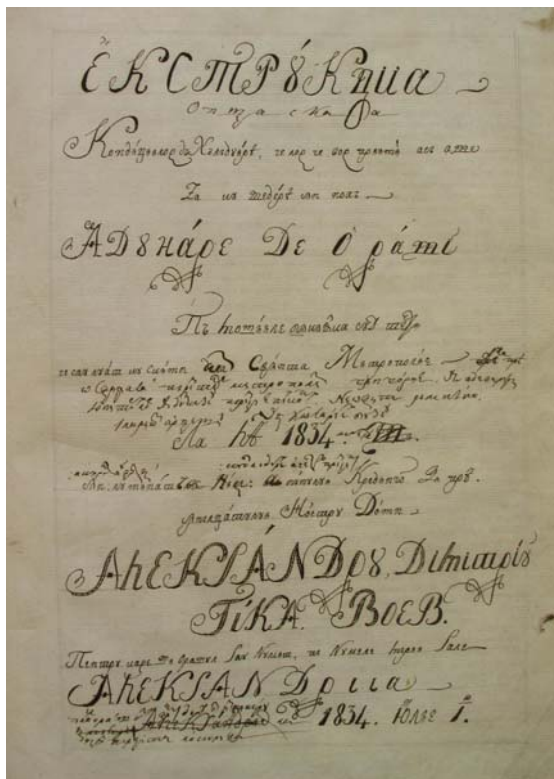
6 Actul de înființare a orașului Alexandria datând de la 1 iulie 1834, scris în alfabetul de tranziție, cu slove și cu litere, conține șase file, din care patru sunt scrise pe ambele fețe. Foaia de hârtie este de format A3, pe care sunt scrise de mână, cu tuș negru, articolele cu toate prevederile fondatorilor pentru organizarea orașului. Ekstrukția, cu cele 42 de articole elaborate, a fost pentru nou înființatul oraș Alexandria echivalentul unei constituții.

În primul rând, se făcea referire la conducerea orașului constituită din patru epitropi, aleși toți exclusiv din rândul familiilor celor care au fondat orașul. Sunt bine specificate atribuțiile acestora, cât și mandatul lor.

În al doilea rând, se avea în vedere partea administrativă, cu specificarea clară a locului unde urmau a se ține târgurile, cât și cum se plătea pentru construirea unei locuințe în oraș etc.

În al treilea rând, fondatorii au avut în vedere partea socială a noului oraș, unde sunt trecute criteriile ce trebuiau îndeplinite de către viitorii orașeni cât și regulile stricte de conviețuire.

În perioada contemporană ridicării orașului, Divanul vedea în permisiva Ekstrukție existența unui „stat în stat” și a încercat anularea acestui act fondator, lucru petrecut prin aplicarea Legii Comunelor din anul 1864, dată de domnitorul Micii Uniri, Alexandru Ioan Cuza. [SP]

Nr. inv.: 30;

Material/ Tehnică: pergament, filigran, tuș negru/
scriere de mână;

Dimensiuni: L.-36 cm, l.-24,8 cm, 12 p.

Loc de proveniență: Alexandria, jud. Teleorman

Datare: 1 iulie 1834.

PANDANTIVUL DE LA VITĂNEȘTI

7 Piesa face parte din categoria reprezentărilor antropomorfe, ea simbolizând silueta umană. A fost descoperită în campania de cercetări arheologice din vara anului 2008 de la Vitănești „Măgurice”, împreună cu un vas antropomorf, în zona de distrugere a unei locuințe incendiate.

După descoperirea unor fragmente pictate cu aur, în această așezare a fost scos la lumină și un pandantiv din aur. Piesa are o formă discoidală, având la partea superioară o mică prelungire trapezoidală cu două perforații. A fost lucrată din mai multe foițe din aur suprapuse, unite prin batere. Acest lucru este vizibil pe marginile îndoite ale piesei. De asemenea, pe suprafața piesei, sunt vizibile o serie de fisuri, ce corespund unor zone ale suprapunerii foițelor din aur.

Aurul a fost cunoscut și folosit în sudul Munteniei încă de la sfârșitul neoliticului dezvoltat, aproximativ pe la sfârșitul mileniului 5 î.Hr. Până în prezent, se cunosc loturi provenite din așezările Boian-Vidra, Gumelnița și Cucuteni. O folosire mai intensă se constată în eneolitic, în sudul Munteniei (cultura Gumelnița) și în centrul și nord-vestul Transilvaniei (culturile Bodrogkeresztur și Tisza-Polgar). Au fost descoperite sârmulițe, brățări, verigi, saltaleoni, ace, cercei, mărgele, „coarne”, tuburi și mai ales figurine ce redau un personaj feminin, foarte stilizat, de obicei de mici dimensiuni. O excepție o constituie, de exemplu, idolul mare de la Moigrad (jud. Bihor), cu un diametru de cca. 31 cm și o greutate de aproximativ 750 g.

Există ipoteza că piesele provenite din sudul României sunt realizate din aur de origine sud-dunăreană. De altfel, la sud de fluviu sunt cunoscute în aria culturală Karanovo VI – Kodjadermen o serie de piese de aur, dintre care se remarcă cele descoperite în așezarea de tip *tell* de la Hotnitsa. O altă excepție este reprezentată de necropola de la Varna. Aici au fost descoperite cca. 3000 de obiecte de aur: aplice, brățări, cercei, amulete antropomorfe și zoomorfe, toate însumând peste 6 kg. Mormântul nr. 43, ce aparținea unui bărbat în vârstă de 40-50 de ani, este unul dintre cele mai fastuoase în ceea ce privește inventarul funerar: aproximativ 990 de piese de aur, însumând circa 1,5 kg. [PM]

Material/ Tehnică: aur/ batere la cald, perforare;

Dimensiuni: L.-2,47 cm, l.-2,12 cm, gr.-0,21 cm, G.-1,4 g;

Loc de descoperire: Vitănești, jud. Teleorman;

Datare: eneolitic, Gumelnița (B1), cca. 4000 î.Hr.;

Observații: piesa originală se află în patrimoniul MNIR.

CAZANUL DE ȚUICĂ

8

Cazanul de țuică, definit ca aparat metallic pentru distilarea lichidelor, ce aparține Muzeului Județean Teleorman, este compus din mai multe piese: cazanul propriu-zis, capacul, conductele de legătură și „țilindrul” sau recipientul colector. Sunt piese lucrate din cupru, fără decor, având culoarea roșcată. Se mai numește alambic și provine din comuna Ciolănești, Teleorman.

Aceste aparate pentru obținerea alcoolului sunt de fapt instalații artisanale cu ajutorul cărora se practică o îndeletnicire moștenită de la părinți, întâlnită pe întreg teritoriul României.

Prima descriere cunoscută a preparării alcoolului apare într-un manuscris de la începutul sec. al XIII-lea și este formulată în termeni foarte concizi: „Amestecând vin curat și foarte tare cu trei părți de sare și încălzindu-l în recipiente potrivite, se obține o apă inflamabilă care arde fără a consuma materia peste care este vărsată”. În secolul al XIII-lea, această *aqua ardens* preparată prin distilare conținea 60° alcool iar prin dubla distilare ajungea până la aproximativ 90° - *aqua vitae*, cum era numită. În anul 1320, alcoolul se fabrica în mare cantitate la Modena, de unde procedeul s-a răspândit repede în Franța și Germania. Metoda de răcire consta în trecerea tubului care ducea din alambic în recipientul colector printr-un vas cu apă rece. Cele mai bune alambicuri erau din metal.

În zona Teleormanului, cea mai cunoscută este țuica de tescovină și apoi cea de corcodușe, care se prepară în zonele rurale la „cazanul comunal”. [LG]

Nr. inv.: 22332-22335;

Material/ Tehnică: cupru/ tăiere, batere la cald și la rece, lipire, alămire, cositorire;

Dimensiuni: D.g-57,3 cm, D.b-45,5 cm, H.-39 cm (alambic), D.g-56 cm, D.b-53 cm, H.-20 cm (capac), L.-86 cm, D.-3 cm (conducte de legătură), D.-14 cm, H.- 54 cm („țilindru”);

Loc de proveniență: Ciolăneștii din Vale, com. Ciolănești, jud. Teleorman;

Datare: al treilea sfert al sec. XX.

HALEBARDA

9 Halebarda este o armă medievală de infanterie compusă din secure, a cărei lovitură zdrobea piesele metalice ale armurii nimicind pe inamic, cârlig pentru agățarea și doborârea de pe cal a călărețului sau pentru rănirea picioarelor calului și vârf masiv, ascuțit (suliță), care pătrundea cu ușurință printre plăcile armurii, străpungând cămașa de zale îmbrăcată pe sub armură.

Halebarda era folosită pe scară largă în Germania încă din sec. XIV și introdusă în Franța, la pedestrime, în vremea lui Ludovic al XI-lea. Originea cuvântului halebardă a rămas necunoscută în ciuda numeroaselor ipoteze emise de etimologi. Aceștia oferă trei explicații:

- germană: halebarda ar veni de la cuvântul *Helmbarte*, *Helm* semnificând „coif” iar *Barte* - „topor/secure/bardă”, de unde, prin asocierea celor doua nume, „bardă destinată găuririi coifurilor”.

- italiană: acest cuvânt a fost folosit într-un text datând din 1333, termenul *Alabarte* desemnând o armă albă (fără altă precizare).

- arabă: cuvântul halebardă ar proveni din cuvântul arab *Al Barte* care semnifică „vârful lăncii”.

Ca arme albe, infanteria sec. XVI-XVIII folosea, de regulă, halebarda, împotriva șarjelor de cavalerie și sabia, foarte bună în situații de luptă corp la corp.

Halebarda dădea posibilitatea de a ține pe cavalerist la distanță. Dacă trupa acționa grupat, sprijinită de arcași, aceste arme puteau fi folosite cu maximum de randament. Halebarda putea avea mai multe forme, dar în general ea avea un tăiș de formă concavă sau convexă, un vârf de suliță, necesar împingerii și un cârlig, necesar agățării cavalerului aflat în galop.

În zilele noastre, halebardele pot fi observate în dotarea Gărzii Elvețiene a Cetății Vaticanului, însă motivul folosirii lor este cel al respectării tradiției și nu al contracarării unei agresiuni.

Piesa prezentată aparține categoriei securilor de luptă. Este lucrată din fier și decorată aproape în totalitate cu un decor complex, fin incizat, floral, realizat în stil oriental. Securea este de formă semilunară, cu un cioc median prevăzut cu un cârlig. În partea superioară a mânerului se află un vârf rombic, aplatizat, în timp ce terminația inferioară este asemenea unei măciului ușor ascuțite. În epoca modernă piesa a fost transformată în armă de panoplie, în acest scop pe treimea inferioară a mânerului fiind practicat un orificiu pentru agățat. Arma a fost lucrată, cel mai probabil, într-un atelier persan sau otoman. [CB]

Nr. inv.: 12769;

Material/ Tehnică: fier/ tăiere, batere la cald, forjare, cizelare;

Dimensiuni: L.-70 cm, D.-1,25 cm, L.bardă-17 cm, l.bardă-9 cm;

Loc de proveniență: necunoscut (donație Alexandria);

Datare: a doua jumătate a sec. XVI.

MAICA DOMNULUI GALAKTOTROFUSA

10

Această icoană pictată pe sticlă, este opera meșterilor iconari din zona Făgărașului, fiind lucrată pe la sfârșitul sec. XVIII - începutul sec. XIX. O înfățișează pe Maica Domnului alăptându-și pruncul, flancată de doi Arhangheli care o încoronează. Reprezentarea în care Pruncul se hrănește de la sânul Fecioarei (*Galactotrofusa* = cea care alăptează sau hrănitoarea cu lapte) este foarte rară în iconografia contemporană, deși face parte din primele reprezentări mariale, găsindu-se încă din prima jumătate a sec. II pe o frescă din catacomba Sf. Priscilla de la Roma.

Icoana se remarcă, în primul rând, prin sticla folosită, numită „glajă” sau „de glăjărie”, o sticlă subțire de 0,5-1,5 mm, ce conține numeroase bule de aer și nodulețe, datorate imperfecțiunii tehnicii de înmuiere, topire și de întindere a pastei, rezultând astfel o suprafață ușor vălurită, care dă icoanei o vibrație deosebită.

Sticla folosită, stelulele din fundal (numite „stelule de Făgăraș”), coloritul remarcabil în care strălucirea auriului se îmbină cu roșu și verde, cât și finețea și expresivitatea desenului ne dezvăluie faptul că este pictată într-unul dintre centrele din Făgăraș.

Desenul este fin, compoziția amplă și echilibrată, coloritul bogat și armonios. Maica Domnului este reprezentată cu capul acoperit cu o năframă de culoare roșie, simbolizând suferința și sfințenia astfel obținută. Hainele îi sunt albastre, simbolizând umanitatea. Pe frunte și pe fiecare umăr al Maicii Domnului este pictată câte o stea, stele simbolizează fecioria Mariei înainte, în timpul sarcinii și după Nașterea Domnului, fiind în același timp și simbol al Sfintei Treimi. [CO]

Material/ Tehnică: glajă, culori tempera, foiță de aur/ pictare după izvod;

Dimensiuni: L.-60 cm, l.-50 cm;

Loc de proveniență: jud. Teleorman;

Datare: sfârșitul sec. XVIII - începutul sec. XIX;

Observații: proprietate EAT, custodie MJT.

EXPONATUL LUNII 2009

(p. 24-35)

VASUL ANTROPOMORF DE LA VITĂNEȘTI

11

Vasul antropomorf eneolitic a fost descoperit pe *tell*-ul gumelnițean de la Vitănești, punctul „Măgurice”, în campania de săpături arheologice din anul 2008.

Vasul este lucrat dintr-o pastă fină, cu nisip de granulație mică folosit ca degresant. Are o formă bitronconică, cu umărul rotunjit și gâtul înalt, tronconic, și baza ușor concavă. Buza vasului este puțin deteriorată din vechime. În zona diametrului maxim al corpului sunt modelate două brațe, îndoite de la cot și ridicate vertical, în așa-numită poziție a „orantei”. Partea superioară a brațului drept și zona cotului sunt rupte din vechime. Palma brațului stâng a fost modelată doar cu trei degete. Sub buză, în zona gâtului, vasul are aplicată o față umană formată dintr-o bandă îngustă de lut, care apare ca o „mască”, cu muchia mediană ce figurează nasul (și acesta deteriorat). Capetele rotunjite ale „măștii”, posibil urechile, sunt orientate în față.

Astfel de vase, ce au redat, în relief, elementele anatomice ale feței umane (nasul, gura, urechile) sub buză, au mai fost descoperite la Gumelnița și Sultana. Brațele sau mai bine zis palmele acestor piese, se înalță vertical de pe diametrul maxim al vasului.

Vasul de la Vitănești vine să întărească încă o dată convingerea că repertoriul plasticii antropomorfe este mult mai variat decât au arătat cercetările întreprinse până acum în așezările culturii Gumelnița.

În ceea ce privește funcționalitatea lor, arheologii consideră că au fost folosite pentru libații sau pentru păstrarea cerealelor cu destinație specială: înșămânțat, consum ritual și sunt reprezentări simbolice ale „Marii Mame”. Utilizarea lor era probabil legată de anumite evenimente ce vizau viața întregii comunități. Ele pot reflecta o stratificare socială și o anumită ierarhizare a ceremoniilor, putând aparține unor persoane cu o importanță socială sau religioasă în societatea preistorică. [IT]

Nr. inv.: 27770;

Material/ Tehnică: lut cu degresanți/ modelare cu mâna, ardere oxidantă;

Dimensiuni: D.g-4,2 cm, D.b-4,2 cm, D.max-11 cm, H.-16,50 cm;

Loc de descoperire: Vitănești, jud. Teleorman;

Datare: eneolitic, Gumelnița (B1), cca. 4000 î.Hr.

PLUGUL DE FIER

12

Una din uneltele de bază pentru practicarea celei mai importante ocupații din zona de sud a țării a fost plugul. În agricultura tradițională a Teleormanului s-au folosit uneltele arhaice, universale ca funcționalitate și arie de răspândire, dar cu unele caracteristici locale. Au existat două tipuri de plug: cel asimetric cu cormană fixă denumit în documentele veacurilor XVII-XVIII „plug cu o brazdă” și plugul simetric cu cormană schimbătoare „plugul cu două brazde” sau „plug de coastă”. Plugurile mixte, ale căror elemente componente se confecționau din lemn și din fier, s-au întrebuițat până în jurul anului 1900. Chiar la plugurile mixte cormană a fost din lemn, numai rareori din fier.

Plugul confecționat în întregime din fier s-a introdus în primul deceniu al sec. XX. Acestea erau trase de o pereche sau două de boi sau de cai. În monografia comunei Pietroșani (jud. Teleorman) se arată: „Până la 1880-1885, nu se pomenea în Pietroșani măcar un plug sau grapă de fier. Toți oamenii întrebuițau la facerea arăturilor și semănăturilor rarița de lemn și grapa de nuiele. De la 1885 încoace, rarițele au rămas numai pentru cărăratul porumbului, încolo peste tot numai plugul cu roțile de fier”.

Începând cu perioada interbelică, plugurile au început să fie tractate de tractoare. Bulgării rămași în urma arăturii se mărunțeau cu grapa din lemn cu dinți de fier. Modificările în tehnicile agricole s-au produs încet. Principalele uneltele agricole au rămas multă vreme aceleași: plugul de lemn cu brăzdar asimetric și cormană fixă, grapa de măracini și tăvălugul de lemn, iar de la începutul sec. XX, plugul de fier, rarița, grapa și prașitoarea de metal. [LG]

Nr. inv.: 21752;

Material/ Tehnică: fier/ tăiere, batere la cald, îndoire, găurire, nituire;

Dimensiuni: L-196 cm, H-110 cm, l.coarne-69 cm, L.brăzdar-36 cm, l.brăzdar-9 cm, D.roată mare-65 cm, D.roată mică-55 cm, L.ax-106 cm;

Loc de proveniență: Mavrodin, jud. Teleorman;

Dată: al doilea sfert al sec. XX.

EVANGHELIE (1697)

13

La început, cuvântul evanghelie (gr. *evagelion* - „vestea cea bună” nu se referea la o carte, ci la tot mesajul relevat de Iisus și predicat de Apostoli. Apoi, când „evangheliștii” transcriu mărturia lor apostolică despre viața, activitatea și slujirea lui Hristos, termenul este folosit și pentru denumirea celor patru texte evanghelice care cuprind *Evanghelia* în întregime, însă prezentată de fiecare într-un mod propriu.

Primele tipărituri românești care conțineau scrierile evangheliștilor dispuse în ordinea succesiunii lor din Noul Testament, adică: după Matei, după Marcu, după Luca și după Ioan se numeau *Tetraevanghele* (cuvânt de origine greacă ce înseamnă, *ad litteram*, „patru Evanghelii”), citirile evanghelice făcându-se după indicațiile marginale care arătau pericopele și zilele în care trebuiau să se citească.

Evanghelia tipărită de Antim Ivireanul în anul 1697, în tipografia înființată de el la Mănăstirea Snagov, prezintă o deosebire față de vechile *Tetraevanghele*, deoarece aduce o înlesnire pentru preoți prin așezarea pericopelor evanghelice în ordinea citirii lor, pe duminici și săptămâni, în funcție de anumite sărbători și posturi, ordinea succesiunii lor fiind, aici, după Ioan, după Matei, după Luca și după Marcu.

După cum însuși autorul spune în foaia de titlu, această ediție a *Evangeliei* este „*diorthosită mai cu multă nevoie*”, adică revizuită și realizată în bune condiții grafice. Este legată în piele roșie, pe lemn, cu ornamente aurite, tipărită în două culori, cerneala roșie fiind folosită doar pentru titluri și pentru inițialele ornate, în rest, fiind utilizată cerneală neagră. Mitropolitul Antim Ivireanul își arată calitățile artistice deosebite îmbogățind paginile *Evangeliei* sale cu frontispicii cu portrete în medalion, dar mai ales cu cinci xilografuri în cerneală neagră, ce reprezintă: stema Țării Românești (pe versoul foii de titlu), Sfântul Evanghelist Ioan Teologul (fila 3 verso), Sfântul Evanghelist Matei (fila 21 verso), Sfântul Evanghelist Luca (fila 56 verso), Sfântul Evanghelist Marcu (fila 99 verso). [CO]

Material/ Tehnică: hârtie manuală, cerneală, scoarțe de lemn, îmbrăcate în piele de vițel/ tipărire, legătură cu încuietori metalice, imprimare aurită;

Dimensiuni: L.-25,9 cm, l.-18,7 cm, gr.-3 cm, 350 p.;

Loc de proveniență: Vitănești, jud. Teleorman;

Datare: 1697.

INELUL DE LA MĂGURA

14

Obiectul prezentat este o piesă de podoabă ce face parte, alături de patru denari romani republicani, dintr-un tezaur descoperit la Măgura, jud. Teleorman de către doi locuitori ai comunei, pe proprietatea lor aflată pe „Valea Vâlcului”, cu ocazia desfășurării unor munci agricole și donat ulterior muzeului. Monedele sunt eşalonate pe perioada anilor 148-106 î.Hr. și constituie un element important în datarea tezaurului. Tezaurile mixte, de tipul celui de la Măgura, în care se regăsesc monede și diferite obiecte de podoabă, sunt semnalate pe întreg teritoriul fostei Dacii și sunt datate în perioada sec. II-I î.Hr. Despre tezaurul de la Măgura se poate aprecia că a fost îngropat la o dată ulterioară anului 106 î.Hr., anul de emisie al ultimei monede și poate fi datat pe parcursul sec. I î.Hr.

Inelul, confecționat din argint, este de tip plurispiralic, alcătuit din patru spirale și jumătate și este realizat dintr-o bară cu secțiunea rotundă, care se aplatizează spre cele două extremități. Pe suprafața exterioară a acestora pornesc, spre fiecare dintre cele două capete, câte cinci palmete frunziforme obținute prin ștanțare. Prima palmetă, dinspre tijă, este mai mică iar celelalte patru sunt egale. La unele dintre palmete este vizibilă o anumită stângăcie în execuție, fapt datorat deplasării ștanței în momentul imprimării. Extremitățile spiralei au ca terminație câte un cap de șarpe, de formă prismatică, redat într-un mod stilizat. Inelul plurispiralic descoperit la Măgura prezintă unele analogii cu piesele de la Bălănești și Sprâncenata, jud. Olt sau Popești, jud. Giurgiu. Analogiile decorului, dar și a terminațiilor verigilor, sunt evidente în cazul brățărilor descoperite în vestul Munteniei, la Bălănești, jud. Olt și Rociu, jud. Argeș. Mult mai aproape în ceea ce privește forma și decorul, dar păstrând proporțiile în ceea ce privește dimensiunile, piesa prezentată se aseamănă cu brățările plurispiralice cunoscute în lumea geto-dacă. După unele opinii, acest tip de inel este considerat a fi reprezentarea miniaturală a acelor brățări.

Tezaurul descoperit la Măgura poate fi înscris într-un context mai larg al descoperirilor arheologice din zonă și contribuie totodată la completarea imaginii generale a epocii geto-dace din sud-vestul Munteniei. [PM]

Nr. inv.: 26230;

Material/ Tehnică: argint/ turnare, trefilare, batere, ștanțare;

Dimensiuni: L.-1,9 cm, D. max.-2,2 cm, G.-6,65 g;

Loc de descoperire: Măgura, jud. Teleorman;

Datare: a doua epocă a fierului, sec. I î.Hr.

ACT ȘI BILETE DE LA ÎNTEMEIEREA UNEI PRĂVĂLII

15

La data de 8 mai 1891, cu ocazia construirii unei prăvălii - „Cofetăria lui Stănescu” - pe strada Carol din Alexandria, proprietarul și câțiva apropiați ai săi au alcătuit o serie de bilete plus un document principal numit „Spre amintire”, pentru a marca acest eveniment. În urma slujbei săvârșite de preotul Nicolae Theodorescu, aceste documente au fost puse la temelia prăvăliei, clădită apoi de către albanezul Enzear Gherghevici.

Textul documentului principal este următorul:

„Spre Amintire
Noi, Nicolae
Stănescu și Maria soția
mea, în urma unui
comerț onorabil, în timp de 13 ani.

Astăzi 8 mai
1891, împreună cu fiicele
noastre, Anastasia în
etate de 8 ani și Floarea
în etate de 9 luni în
urma slujbei religioase
cvenită și săvârșită de preotul Nicolae
Theodorescu, am pus primele cărămizi la temelia prăvăliei noastre ce o clădim din
nou în Strada Carol.

Pentru această faptă și pentru amintirea urmașilor noștri, îndemnându-i la
fapte bune, am scris și subscris acest pergament.

Cât vom trăi, salutăm cu iubire pe urmașii noștri.

Orașul Alexandria

Nicolae Stănescu de ani 42

Maria N. Stănescu

Floarea Stănescu

Anastasia Stănescu

Maria Georgescu

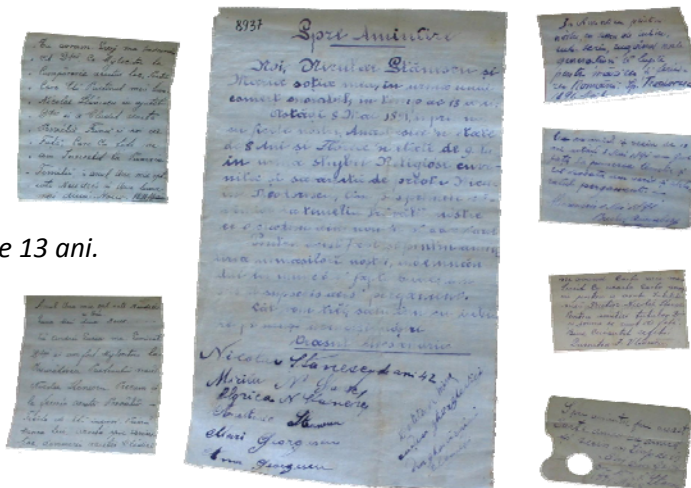
Ana Georgescu” [SP]

Clădită de mine,

A. Gherghevici

I. Gherghevici

Alexandria

Nr. inv.: 8937;

Material/ Tehnică: mătase impregnată, carton,
cerneală/ scriere de mână;

Dimensiuni: L-9,7-11, l.-6-10 cm;

Loc de descoperire: Alexandria, jud. Teleorman;

Datare: 8 mai 1891.

INELUL SIGILAR DE LA PLĂVICENI

16

Inelul sigilar de aur a fost descoperit în cripta nr.1, situată pe latura de sud a pronaosului bisericii Mănăstirii Aluniș-Plăviceni, ridicată de Dragomir mare vornic și soția sa, jupâneasa Elina, în anul 1648. Mormântul și matricea sigilară de pe degetul defunctului ar putea fi atribuite ctitorului, urmând logica locului din biserică unde se află dispus acesta și dimensiunile scheletului care corespund bărbatului din tabloul votiv, dar în lipsa pietrei tombale dispărute sau a altui element de atribuire sigură, totul rămâne la nivelul unei ipoteze.

Inelul este confecționat din aur cu titlul de 986% și format dintr-un chaton oval, ce face corp comun cu veriga ușor turtită. În câmpul chatonului a fost gravată, cu multă măiestrie, o compoziție de tip himeric, cu un grifon în fața unui copac. Leul, așezat pe cele patru picioare de pasăre, terminate cu gheare puternice și

coada bifurcată fluturând deasupra spatelui, stă cu capul ridicat, acoperit, ca și pieptul, de coama bogată și cu gura larg deschisă, într-o poziție de dominare. În fața lui se găsește un copac cu trei ramuri desfrunzite, cu semnificația de „pom al vieții”.

Cercul care înconjoară întreaga compoziție este tocit complet într-o parte, dovadă a folosirii lui îndelungate.

Inele similare se cunosc atât pe teritoriul Țărilor Române cât și în Bulgaria.

Din Evul Mediu și până în epoca modernă sigilarea era un drept general, orice persoană își putea confecționa un sigiliu propriu. Astfel, principalii deținători de sigilii au fost domnitorii, voievozii, principii, marii dregători, instituțiile ecleziastice și clerul, orașele, târgurile, județele, dar și persoanele particulare.

În sec. XVII, sigiliile personale erau, în Țara Românească, foarte numeroase, deseori zapisele, actele de danie, cărțile de hotărnicie fiind validate cu sigiliile unor dregători mărunți, meșteri, negustori sau țărani. În emblema acestora se aflau gravate diverse reprezentări, predominând însă elementele florale și faunistice. Sigiliile personale sunt în general lipsite de legendă, de cele mai multe ori aceasta fiind înlocuită cu inițialele posesorului. Amprenta sigilară era obținută prin imprimarea pe document a matricei inelare, introdusă inițial în fum sau tuș negru. [E7]

Nr. inv.: 22209;

Material/ Tehnică: aur/ turnare, gravare;

Dimensiuni: D. verigă-2,27 cm, D. chaton-1,54x1,31 cm, G.-16,73 g;

Loc de descoperire: Dudu, com. Plopii-Slăvitești, jud. Teleorman;

Datare: epoca medievală, a doua jumătate a sec. XVII.

LITOGRAFIA DOMNITORULUI ALEXANDRU DIMITRIE GHICA

17

Litografia domnitorului Țării Românești, Alexandru Dimitrie Ghica a fost „dăruită alexăndrenilor în amintirea zilei de 1 iulie 1904 când s-a sărbătorit al 70-lea an al întemeierii orașului muncii și neatârării”. Domnitorul, întemeietorul orașului Alexandria (1834), este îmbrăcat după moda franțuzească, având însă însemnele celor două puteri, Imperiul Otoman și Imperiul Rus. Litografia a fost realizată în atelierul J. Francois Gose după tabloul original.

Alexandru Dimitrie Ghica a fost primul domnitor regulamentar al Țării Românești, aprilie 1834-7 octombrie 1842 și caimacam, 4 iulie 1856-octombrie 1858. Era fiul lui Dumitrache mare ban și nepotul lui Alexandru, marele dragoman al Porții, decapitat în anul 1751. S-a născut în 1796, fiind fiul lui Dimitrie Alexandru Ghica și frate cu Grigore al IV-lea Ghica.

În perioada cât a fost domnitor al Țării Românești s-au înființat orașele Alexandria, Turnu Măgurele, Călărași și Turnu-Severin. A ctitorit Teatrul Național din București, porturile Giurgiu, Brăila și Galați au fost declarate porto-franco. Posturile în administrația de stat au început să fie ocupate de funcționari cu diplome.

După 1856 fostul domnitor al Țării Românești a fost numit în postul de caimacam. În această calitate a militat pentru unirea Țărilor Române. La întrunirea care a avut loc după alegerea lui Alexandru Ioan Cuza ca domnitor, caimacamul Alexandru D. Ghica îmbrățișându-l pe Barbu Vlădoianul îi spune: „V-ați purtat după inima mea de român”. De la Cuza a primit o frumoasă telegramă: „Alesul Măriei Tale și al țării îți mulțumește”.

În anul 1859 a plecat în Italia, unde a încetat din viață în anul 1862. A fost adus în țară și înmormântat cu mare alai, ca un domnitor. Nicolae Iorga spunea: „lui Alexandru D. Ghica i s-a făcut loc la Pantelimon, supt un imens monument de marmură sculptată, mai frumos decât oricare dintre domnitori noștri”. [SP]

Nr. inv.: 25;
Material/ Tehnică: hârtie, carton/ litografiere;
Dimensiuni: L.-55 cm, l.-43,3 cm;
Loc de proveniență: Alexandria, jud. Teleorman;
Datare: începutul sec. XX.

„ZEIȚA” DE LA VITĂNEȘTI

18

„Zeița” este o statueta antropomorfă feminină de lut, ce poate fi datată la începutul mileniului 4 î.Hr. A fost descoperită în campania de cercetări arheologice desfășurată pe tell-ul eneolitic gumelnițean de la Vitănești, punctul „Măgurice” în 2009. Se afla în zona unei locuințe incendiate, a cărei cercetare a fost începută cu un an în urmă și care a furnizat alte două piese deosebite: un pandantiv de aur și un vas antropomorf.

Piesa, a cărei prezență este destul de rară în aria culturii Gumelnița, este un ansamblu compus dintr-o statueta aflată în poziție așezată și un scaun-tron, cu patru picioare și spătar curbat, cu care aceasta face corp comun. Este modelată dintr-o pastă de bună calitate și este lucrată relativ îngrijit. Capul statuetei este redat simplu, fără detaliile anatomice ale feței, cu lobi urechilor cu câte două perforații. Brațele, îndoite din cot și așezate pe abdomen, sugerează o atitudine de relaxare. Abdomenul ușor bombat sugerează, posibil, graviditatea.

Piese asemănătoare au mai fost descoperite și în alte așezări gumelnițene precum cele de la Căscioarele, Gumelnița, Sultana (jud. Călărași) sau Drăgănești - Olt (jud. Olt). De asemenea, tipul respectiv este prezent și în cadrul altor arii culturale vecine (Cucuteni - Tripolie, Sălcuța și Vinča). Se remarcă faptul că această descoperire nu este singulară la Vitănești, de aici fiind cunoscută o altă statueta așezată, păstrată fragmentar.

În ceea ce privește semnificația acestor piese, unii cercetători consideră că ar reprezenta imaginea „Marii Zeițe” sau a „Zeiței Mame”, specifică comunităților neo-eneolitice. [17]

Material/ Tehnică: lut cu degresanți/ modelare cu mâna, ardere;

Dimensiuni: L.-4,3 cm, l.-4 cm, H.-6,4 cm;

Loc de descoperire: Vitănești, jud. Teleorman;

Datare: eneolitic, Gumelnița (B1), cca. 4000 î.Hr.

Observații: piesa se află în patrimoniul MNIR.

STORCĂTORUL DE STRUGURI

19

Storcătorul de struguri, ce datează din perioada 1951-1975, provine din comuna Izvoarele, jud. Teleorman. Este în întregime lucrat din lemn de către meșteri tâmplari și se folosea la zdrobit și presat strugurii.

Ocupație de străveche tradiție, viticultura a ocupat un loc important în economia tradițională a Teleormanului. Viile se plantau pe câmp, pe coaste, pe dealuri, până la 150-200 m altitudine. Muncile începeau primăvara, cu dezgropatul viilor și se încheiau toamna târziu, cu îngropatul lor. Între dezgropatul și culesul viei se eșalonau tăiatul, legatul, săpatul, stropitul și tăiatul corzilor. La sfârșitul lunii septembrie - începutul lui octombrie începea culesul strugurilor, proprietarii podgoriilor făcând din aceasta o adevărată sărbătoare cunoscută în tradiția românească sub numele de „Cârstovul viilor”.

Strugurii erau culeși în coșuri împletite din nuiete, în găleți, sau căldări și deșertați în vase mari, putini, linuri sau jgheaburi. În credința poporului român, strugurii ultimei tufe de vie nu se culegeau niciodată, fiind lăsați prinos lui Dumnezeu și păsărilor cerului. Odinioară, culesul strugurilor reprezenta un bun prilej de socializare. Oamenii se strângeau în clacă și totul se termina cu dansuri și strigături.

Culesul viei nu intra în categoria muncilor istovitoare. Toată lumea se înțelegea asupra unei zile pentru a culege strugurii. În serile culesului, se făceau focuri din viță uscată, în jurul cărora culegătorii petreceau cu mâncare, băutură și muzicanți.

Pentru a fi zdrobiți se folosea storcătorul de lemn și mai târziu cel cu tamburi metalici, care dădea randament mai mare. În vechime, boabele erau măcinate manual iar primele guri de must erau cele mai bune. Bătrânii spun că vinul avea un gust mai bun cu ani în urmă.

Vechimea și continuitatea acestei ocupații este atestată și lingvistic, majoritatea termenilor referitori la plantă, la tehnică, la păstrarea și consumarea vinului fiind de origine latină. [LG]

Nr. inv.: 21886;

Material/ Tehnică: lemn de brad și stejar, fier/
tăiere, rindeluire, strunjire;

Dimensiuni: L.-74 cm, l-50 cm, H.-34 cm;

Loc de proveniență: Izvoarele, jud. Teleorman;

Datare: al treilea sfert al sec. XX.

BOS PRIMIGENIUS

20

Bourul (*Bos primigenius*) a fost un tip de bovideu sălbatic, unul dintre strămoșii vitelor domestice. Latini îl numeau *urus* iar vechii germani *ur*. În Polonia și Lituania, unde bourul a supraviețuit mult timp, era numit *tur* sau *tauras*. Limba rusă încă mai păstrează cuvinte și expresii referitoare la viteza, puterea și curajul bourului.

Strămoșul bourului a apărut în India în urmă cu cca. 2 milioane ani. De aici s-a răspândit în Asia, Europa și nordul Africii. Prefera zonele temperate și subtropicale fiind întâlnit în silvostepă și în medii umede, cum ar fi văile râurilor și mlaștinile.

A fost domesticit în Orientul Apropiat în urmă cu 8000 de ani. De atunci, numărul bourilor a cunoscut un regres lent, culminând cu dispariția speciei în anul 1627, când a fost vânat ultimul exemplar în pădurea Jaktorów din Polonia. La această situație a contribuit, pe de o parte, vânătoreea cu sulițe, săgeți, curse și mai târziu cu arme de foc. Pe de altă parte, schimbările climatice au jucat și ele un rol important în decimarea speciei.

În urma studierii părților ce au supraviețuit trecerii timpului (oase, păr, coarne), s-au reconstituit dimensiunile bourului. Acesta avea o înălțime la greabăn de 1,75-2 m și o greutate de cca. 1000 kg. În cadrul speciei era prezent un puternic dimorfism sexual, mai accentuat decât la vitele actuale. Femela avea o culoare deosebită de cea a masculului și era mai mică decât acesta. Moștenirea genetică a supraviețuit la vitele domestice actuale.

Cele mai vechi informații despre înfățișarea bourului le avem din picturile și descrierile făcute pe când acesta încă mai trăia. Bourul a fost redat în multe picturi rupestre încă din paleolitic, descoperiri importante ale acestora fiind făcute în Franța și Spania.

Pe teritoriul țării noastre a fost simbolul Moldovei medievale, acum făcând parte din stema națională de stat a României și din cea a Republicii Moldova. [IT]

Nr. inv.: 222;

Material: os, corn;

Dimensiuni: L.-94 cm, l.-35 cm, H.-41 cm;

Loc de proveniență: Nanov, jud. Teleorman.

CARTELA DE PÂINE

21

După venirea la putere a lui Nicolae Ceaușescu, în 1965, a urmat o relativă perioadă de liberalizare a regimului, atât în plan intern cât și în plan extern. După 1974, o astfel de orientare a fost abandonată. Ceaușescu a început, treptat, să-și îndepărteze rivalii și nu în ultimul rând să-și asocieze la conducere consoarta, pe Elena, devenită în scurt timp „numărul doi” în ierarhia partidului.

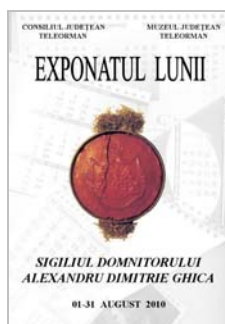
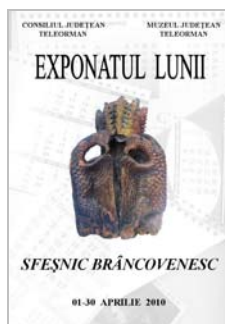
La mijlocul anilor '80, atunci când a fost lansată lozincă unei noi transformări revoluționare a agriculturii iar Ceaușescu și-a luat titlul de „Erou al Noii Revoluții Agrare”, criza alimentară s-a accentuat, iar exporturile intensive de alimente și produse agricole au impus „strângerea curelei” la maxim. Este momentul în care și-au făcut apariția cartelele de alimente, numite, cu nerușinare, „abonamente”. Au fost raționalizate principalele produse alimentare: pâinea, carnea, laptele, zahărul, uleiul, fapt greu de imaginat pentru vremuri normale. Trecuseră peste 30 de ani de când românii cunoscuseră ultimele cartele, iar dacă lipsurile de atunci puteau fi explicate prin situația grea de după al Doilea Război Mondial, situația de după 1985 nu putea fi scuzată în nici un fel, iar cartelele de alimente, în special cartela de pâine, aliment de bază, apăreau ca o expresie a disperării unui regim iresponsabil.

Dacă în centrele urbane, exceptând Bucureștiul, a fost găsită această „rezolvare”, lipsurile din lumea rurală au fost și mai acute. Neverosimile erau scenele în care țăranii se întorceau din „capitală”, asaltând trenurile de navetiști în care încărcau sute de saci cu pâine. Astfel, cartela de pâine, apărea ca un veritabil mijloc de excludere socială tocmai a acelei clase care, de fapt, producea pâinea, iar sloganul „Nici muncă fără pâine, nici pâine fără muncă” devenea desuet. Chiar vândută pe cartelă, pâinea nu ajungea întotdeauna pe masa tuturor. Stând la cozi de neimaginat, puteai auzi adesea „Să dați câte una să ajungă la toată lumea”, iar momentul în care pâinea se termina venea ca o adevărată tragedie.

Cartela prezentată a circulat la Alexandria în luna noiembrie a anului 1989 și era emisă pentru o familie cu trei membrii, cu care se putea cumpăra pâine doar de la un anumit centru de vânzare, identificat cu indicativul „701 A”. [PM]

Material/ Tehnică: semicarton/ imprimare tipografică, scriere de mână, ștampilare;
Dimensiuni: L.-7,3 cm, l.-4,5 cm;
Loc de proveniență: Alexandria, jud. Teleorman;
Datare: noiembrie 1989.

EXPONATUL LUNII 2010

(p. 36-47)

SUCALA

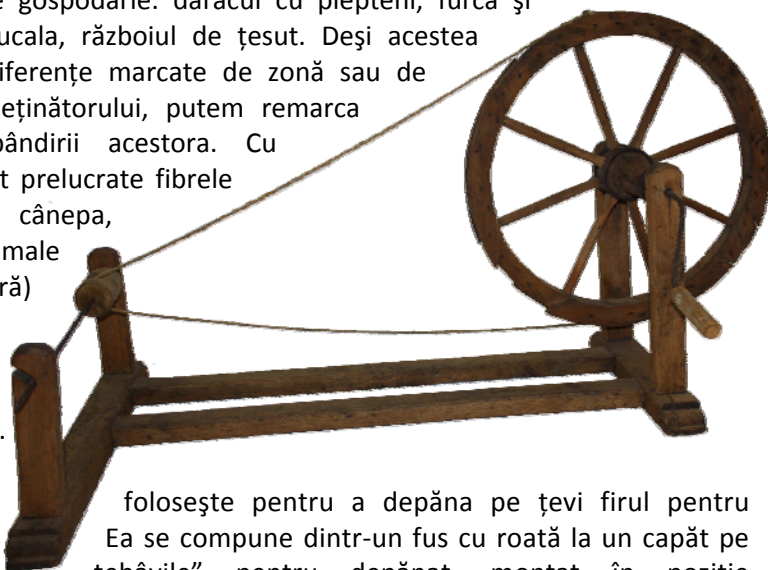
22

Sucala este o piesă din lemn ce face parte din categoria uneltelor folosite cândva în industria casnică textilă, reprezentată de tors și țesut. Torsul și țesutul sunt cunoscute ca meșteșuguri țărănești care au devenit meserii de sine stătătoare, pe temelia cărora s-a dezvoltat munca prestată la domiciliu. Țesutul și torsul se făceau în familie și erau îndeletniciri de bază ale femeii române de la sat.

Instrumentele folosite la prelucrarea și confecționarea țesăturilor sunt prezente în fiecare gospodărie: dăracul cu piepteni, furca și fusul, vârtelnița, sucala, războiul de țesut. Deși acestea cunosc sensibile diferențe marcate de zonă sau de starea socială a deținătorului, putem remarca generalitatea răspândirii acestora. Cu ajutorul lor, au fost prelucrate fibrele vegetale (inul, cânepa, bumbacul) și animale (lâna, părul de capră) fie ele grosiere (cânepa), sau foarte delicate (borangicul - mătasea naturală).

Sucala (ceacrâc, cicric) se războiul de țesut.

care se așează

folosește pentru a depăna pe țevi firul pentru Ea se compune dintr-un fus cu roată la un capăt pe „țebâvile” pentru depănat, montat în poziție orizontală, pe două picioare verticale fixate într-o talpă. Prin învârtirea roții cu mâna, firul de pe vârtelniță se deapănă pe țevi, care vor fi introduse în suveica ce va fi trecută printre firele urzelii, obținând țesătura propriu-zisă. Desigur că fibrele vegetale sau animale trec printr-o serie de operațiuni înainte de a fi folosită sucala, cum ar fi: torsul, îndrugatul, rășchiatul, vopsitul, depănatul. [LG]

Nr. inv.: 21871;

Material/ Tehnică: lemn de stejar și fag, fier/ tăiere, rindeluire, strunjire;

Dimensiuni: L.-62 cm, l.-61 cm, H.-58 cm, D.roată-49 cm;

Loc de proveniență: Smârdioasa, jud. Teleorman;

Datare: al doilea sfert al sec. XX.

GREUTĂȚILE CU SEMNE DE LA VITĂNEȘTI

23

În campania arheologică din anul 2008, în situl eneolitic de tip *tell* de la Vitănești „Măgurice” au fost descoperite cinci greutăți decorate. Acestea se aflau la mică distanță una de cealaltă și erau prinse în distrugerea unei locuințe incendiate ce a aparținut ultimului nivel de locuire. Greutățile făceau parte din inventarul casnic al locuinței, împreună cu vase sparte *in situ* și formau un complex alcătuit din aproape 20 de greutateți, întregi și fragmentare.

Piesele sunt în formă de trunchi de piramidă cu colțurile rotunjite și baza relativ dreptunghiulară. Greutățile sunt perforate la partea superioară, uneori cu urme de uzură datorate folosirii lor. Au o culoare roșu-gălbuie sau maroniu-roșcată, fiind modelate dintr-un lut ce are ca degresanți nisip fin, mică și fragmente de scoică pisată.

Au o culoare roșu-gălbuie sau maroniu-roșcată, fiind modelate dintr-un lut ce are ca degresanți nisip fin, mică și fragmente de scoică pisată.

Specific acestor greutateți este decorul deosebit. Primele două sunt decorate cu motive spiralice pe toate fețele. Spiralele sunt ample pe față și pe spate și mai simple pe părțile laterale. Alte trei greutateți au decorul spiralic incizat numai pe față și pe spate. Pe una dintre ele, spiralele sunt ample și acoperă aproape întreaga față, în timp ce pe

celelalte două spiralele sunt redată mai simplu.

În arealul culturii Gumelnița, pe teritoriul țării noastre, astfel de greutateți au mai fost descoperite în așezările de la Țigănești (jud. Teleorman), Căscioarele, Sultana, Gumelnița (jud. Călărași) și Bucșani (jud. Gurgiu). Greutățile de lut sunt interpretate ca fiind folosite pentru plasa de pescuit sau pentru războiul de țesut. Cele mai multe nu sunt decorate. Totuși, pe unele dintre ele, meșterii din preistorie au incizat diverse semne: de la figuri feminine mai mult sau mai puțin stilizate, la spirale, cercuri concentrice, semicercuri, triunghiuri, linii șerpuite sau în zig-zag. Unele dintre motivele incizate (figurile feminine, spiralele) pot fi puse în legătură cu anumite credințe și cu modalități diverse de reprezentare a lor. Faptul că le întâlnim pe diferite obiecte considerate de uz comun ne uimește. Posibil, în preistorie, lumea profană se împletea armonios cu cea sacră, neexistând delimitarea cu care suntem obișnuiți în viața noastră de zi cu zi. [IT]

Nr. inv.: 27879, 27880, 27888, 27890, 27893;
Material/ Tehnică: lut cu degresanți/ modelare cu mâna, incizare, ardere oxidantă;
Dimensiuni: L.-7-8 cm, l.-4-5,3 cm, H.-5-10,6 cm;
Loc de descoperire: Vitănești, jud. Teleorman;
Datare: eneolitic, Gumelnița (B1), cca. 4000 î.Hr.

SFEȘNICUL BRÂNCOVENESC

24

Donat în 1978 de preotul Ionel Ilie, sfeșnicul brâncovenesc provine de la Biserica de lemn cu hramul „Sfântul Nicolae” din Merișani, comuna Băbăița. Este un sfeșnic mare (împărătesc), pentru o singură lumânare. Din păcate, nu s-a păstrat decât piciorul sfeșnicului, executat în lemn masiv și împodobit cu o sculptură de o frumusețe rar întâlnită ce reprezintă trei vulturi bicefali încoronați.

Vulturul bicefal, este simbol al conducerii bicefale, basileo - patriarhale din Bizanț, în care existau două căpetenii: una laică și una bisericească. Totodată, vulturul bicefal încoronat face trimitere la stema Țării Românești din timpul domniei lui Șerban Cantacuzino. Acesta se trăgea dintr-o celebră familie nobiliară bizantină - Cantacuzino, care a dat împărați pe tronul Bizanțului (Ioan VI Cantacuzino), principii în Pelopones și domnitori în Moldova și Țara Românească.

Sfeșnicul este un suport special pentru lumânări, cu unul sau cu mai multe brațe, fiecare cu simbolismul lui:

- cu un braț (*primikirion*) simbolizează unitatea Sfintei Treimi.

- cu doua brațe (*dikirion*) semnifică prin cele două lumânări, cele două naturi ale lui Hristos.

- cu trei lumânări (*trikirion*) este simbolul Sfintei Treimi.

- cu șapte lumânări, închipuie cele șapte daruri ale Duhului Sfânt.

- cu douăsprezece lumânări, închipuie ceata celor doisprezece Sfinți Apostoli.

Piciorul sfeșnicului este și el un simbol. Unele au forma de coloană, simbolizând stâlpul de foc ce a condus pe evrei în timpul fugii din Egipt, altele au forma rugului celui nears în foc, în care Dumnezeu s-a arătat lui Moise. [CO]

Nr. inv.: 13182;

Material/ Tehnică: lemn de stejar/ tăiere, sculptare, pictare;

Dimensiuni: H.-46 cm, l.-33 cm;

Loc de proveniență: Merișani, com. Băbăița, jud. Teleorman;

Datare: începutul sec. XVIII.

PLACA STRADALĂ

25

Placa stradală „STRADA ȘIȘTOVULUI – SUBUR. S-tu. ALEXANDRU” desemna cea mai importantă arteră de circulație din Alexandria în a doua jumătate a sec. XIX. Într-un document din anul 1834, fondatorii orașului, în majoritate bulgari, dorind să păstreze în memoria urmașilor efortul lor bănesc pentru cumpărarea moșiei pe suprafața căreia s-a ridicat urbea, au dat numele celei mai importante străzi a Alexandriei: „*Ulița Șiștovului - uliță spre Vede*”. Demersul era justificat astfel: „*s-a făcut numirea ca să fie pe viitorime știut că consfătuitorii pentru cumpărarea moșiei și clădirea orașului, zimnicenii și mavrodinenii, au fost toți de la Șiștov veniți la leat 1812 cu întoarcerea slăvitei armii rusești*”. Astăzi fosta stradă „Șiștov” poartă denumirea „Libertății”.

Planul orașului Alexandria a fost întocmit de inginerul austriac Moritz Von Ott. Acesta a proiectat orașul în formă dreptunghiulară,

împărțit în 98 de cvartale, cu străzi drepte și perpendiculare. Numărul străzilor la înființarea orașului au fost: „*2 căi, 18 străzi, 6 stradale*”. Planul cuprindea și un număr de 700 de locuri de casă. De asemenea, orașul era împărțit pe culori: verde, roșu, albastru, galben.

După ce au dat numele orașului și după recunoașterea acestuia în 1839, fondatorii au trecut la denumirea piețelor și străzilor. Cele două piețe s-au numit Piața Filipescu, după numele hatmanului Mihăiță Filipescu, cel care a dat pământ din moșia lui Mitropoliei și Piața Sutzu, după numele beizadelei Costache Sutzu. Străzile aveau următoarele denumiri: Ulița Șiștovului, Ulița Vezii, Ulița Hristii, după fondatorul și primul privighetor al orașului, Hristea Nedelcu din Zimnicea, Ulița Teodor, după numele lui Teodor Hagi Ioan, starostele comunității bulgărești din Mavrodin, Ulița Hristache, după numele primului episcop al orașului, Hristache Ilie din Zimnicea, Ulița Lăzărescu, după numele lui Ioana Lazăr, cel care a scris mai multe articole ale Ekstrukției, Ulița Macavei, după numele lui Macavei Dumitru, de asemenea primul episcop al Alexandriei, Ulița Ghencu, după numele lui Ghencu Pena, Ulița Petre, după numele lui Petre Dumitriu, Ulița Ceacâr, după numele lui Nicolae Ceacâr, cel care a ajutat la întocmirea planului orașului, Ulița Dumitru, după numele lui Dumitru Cazosovici, Ulița Stanciu, după numele lui Stanciu Țânțăreanu. [CB]

Nr. inv.: 56;

Material/ Tehnică: fontă/ turnare;

Dimensiuni: L.-54,5 cm, l.-31 cm, gr.-1 cm;

Loc de proveniență: Alexandria, jud. Teleorman;

Datare: jumătatea sec. XIX.

TIPSIA ORIENTALĂ

26

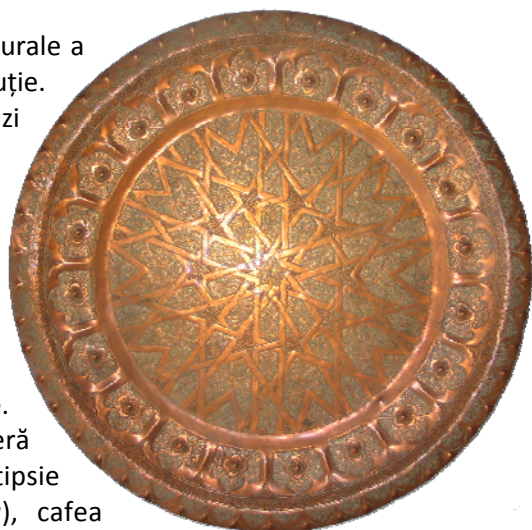
Tipsia, realizată din aramă, este de formă discoidală, cu marginile răsfrânte în exterior, cu un bogat decor geometric și floral dispus pe toată suprafața interioară. Decorul a fost realizat manual, prin incizii succesive de mică profunzime.

Pe astfel de obiecte era servită masa, ele fiind așezate pe un suport de lemn cu trei picioare sau acestea aveau atașate, prin nituire, trei picioare scurte. Unele dintre tipsii sunt ștanțate cu numele atelierului ori producătorului în limba turco-otomană. Pe tipsii se puneau diferite feluri de mâncăruri și dulciuri: musacaua (*musakka*), ghiveciul (*güvel*), sarmalele (*sarma*), pilaful (*pilav*), baclavaua (*baklava*), rahat (*rahat lokum*) etc.

Perioada interbelică a pus aproape semnul egalității între autohtonism - tradiționalism și Orient, pe de o parte, și deschidere - modernizare și Occident, pe de alta. Cu alte cuvinte, Orientul însemna de fapt izolare, iar Occidentul simboliza dialogul. Pe de altă parte, felul în care cultura a valorificat fondul balcanic al mentalului colectiv demonstrează faptul că această latură este vie și viguroasă în profilul nostru spiritual (să-i amintim doar pe Anton Pann, Ion Luca Caragiale, Mateiu Caragiale sau Ion Barbu).

Tema moștenirii istorice și culturale a Istanbulului devine un subiect de discuție. Influențele orientale se regăsesc și astăzi în lumea românească, cele mai pregnante sunt însă legate de cultura gastronomică, în care alături de numele obiectelor din inventarul casnic se găsesc și diferite feluri de mâncare.

Limba română a împrumutat din limba turcă circa 3000 de cuvinte. Dintre acestea, cele mai multe se referă la cultura gastronomică și anume: tipsie (*tepsi*), tingire (*tencere*), tavă (*tava*), cafea (*kahve*), ceai (*çay*) etc. [SP]

Nr. inv.: 24188;

Material/ Tehnică: cupru/ batere la rece, cizelare;

Dimensiuni: D.-55,5 cm, H.-3,3 cm, gr.-0,2 cm;

Loc de proveniență: Alexandria, jud. Teleorman;

Datare: sec. XIX.

URNA FUNERARĂ DE LA MĂGURA

27

Vasul pe care îl supunem atenției reprezintă o urnă funerară descoperită la Măgura, punctul „Buduiasca”, în campania din anul 2003. Cercetările de aici s-au desfășurat în perioada anilor 2001-2004 în cadrul proiectului româno-britanic „Southern Romania Archaeological Project - SRAP”, derulat de către Universitatea din Cardiff, Muzeul Național de Istorie a României și Muzeul Județean Teleorman.

Situl de la Măgura „Buduiasca” a devenit cunoscut, în primul rând, datorită descoperirilor din epoca neolitică (cca. 6000-5000 î.Hr.). Locuirea postneolitică este reprezentată de un complex din perioada de tranziție spre epoca bronzului, urme din epoca bronzului timpuriu, complexe din sec IV d.Hr., un

complex din epoca medievală târzie. Au mai fost cercetate un mormânt de incinerare din epoca bronzului timpuriu și șapte morminte de inhumație din epoca medievală târzie.

Obiectul prezentat aparține unui mormânt de incinerare în urnă. Vasul în care se aflau depuse oasele calcinate, fără alt inventar, a fost descoperit la o adâncime de -0,50 m și se afla într-o groapă cu diametrul de aproximativ 0,50 m. Este modelat cu mâna, dintr-o pastă amestecată cu nisip și pietricele. Are o formă globulară, cu gâtul înalt și buza dreaptă, ascuțită. La baza gâtului se aflau patru tortițe circulare dispuse diametral opus, trei dintre ele rupte din vechime.

Incinerarea reprezintă unul dintre riturile funerare practicate de către comunitățile umane din toate timpurile și din majoritatea regiunilor geografice. Practica incinerăției a apărut în lume încă din epoca neolitică. A cunoscut o amplă dezvoltare o dată cu apariția epocii bronzului, când a fost folosită în paralel cu inhumația. Este bine cunoscută, în lumea științifică, cultura arheologică europeană a „câmpurilor de urne” de la sfârșitul epocii bronzului. În jurul anului 800 î.Hr. incinerăția predomina la etrusci, iar în lumea greco-romană era practică în mod curentă. Celții, germanii și geto-dacii practicau și ei incinerăția. Acest rit funerar a început să dispară, treptat, din Europa după apariția și răspândirea creștinismului.

[PM]

Nr. inv.: 29146;

Material/ Tehnică: lut cu degresanți/ modelat cu mâna, ardere oxidantă;

Dimensiuni: D.g-17 cm, D.b-10,5 cm, D.max-26 cm, H.-28,5 cm;

Loc de descoperire: Măgura, jud. Teleorman;

Datare: epoca bronzului timpuriu, cca. 3000-2500 î.Hr.

SIGILIUL DOMNITORULUI ALEXANDRU DIMITRIE GHICA

28

Sigiliul lui Alexandru Dimitrie Ghica reprezintă stema țării combinată cu însemnele familiei, reprezentare heraldică care se va menține până la Unire. Sigiliul redă un mantou de purpură dublat de hermină și timbrat de o coroană regală, pe care apare scutul cu armele țării. Scutul este ținut de doi lei cu capetele conturnate, ce țin în gheare buzduganul și spada. Scutul conține acvila cruciată a Țării Românești, cele trei culori, roșu, galben și albastru (devenite culorile steagului principatului) și însemnele familiei Ghica și anume o serie de șase lacrimi de argint.

Hrisovul emis de domnitorul Alexandru Dimitrie Ghica privind întemeierea orașului Alexandria, din data de 4 septembrie 1840, a fost însoțit de sigiliul domnesc, imprimat pe o pecete de ceară roșie pusă într-o cutie rotundă de metal.

Stema heraldică a Țării Românești va avea întotdeauna acvila cruciată iar ornamentele exterioare ale scutului vor fi variabile. Din secolul al XVII-lea acvila va fi însoțită de spadă și buzdugan, care au format, în ansamblu, însemnele puterii. Aceasta era stema principală a țării la care se adăugau, în funcție de familia domnitoare, însemnele heraldice ale acesteia, pentru a sublinia schimbările survenite în succesiunea la tron, dar și personalitatea domnului.

Familia Ghica, originară din Macedonia, de la sud de Skoplje, s-a așezat în Moldova în secolul al XVII-lea și a dat celor două principate, Moldova și Țara Românească, zece domni și o serie de reprezentanți ai elitei românești: miniștri, politicieni, diplomați, militari, figuri clericale, oameni de știință și cultură. Însemnele familiei s-au păstrat și după instituirea stemei de stat, în particular. Alexandrenii le pot vedea pe sarcofagul aflat în Catedrala Episcopală „Sfântul Alexandru”. [SP]

Nr. inv.: 2;

Material/ Tehnică: ceară, metal, fir metalic/ imprimare;

Dimensiuni: D.-8,5 cm, gr.-1,5 cm;

Loc de proveniență: Alexandria, jud. Teleorman;

Dată: 4 septembrie 1840.

ȘTAMPILA ORAȘULUI ALEXANDRIA

29

După întemeierea orașului Alexandria, pentru întărirea actelor, s-a hotărât întocmirea unui sigiliu de formă ovală a cărui emblemă era reprezentată de un cal pascal, preluată din sigiliul Ocârmuirii județului Teleorman, în profil spre stânga sprijinind un steag alb bilobat cu cruce în partea de sus și însoțit de două ramuri cu frunze și flori, sub el aflându-se două brațe care își strâng mâinile. Legenda, scrisă cu caractere chirilice, spune: „Obștea orașului Alexandria, 1834”.

Cu ocazia editării Ekstrukției, în litografia lui Scarlat Ghica, în anul 1840, acesta a sugerat că ar fi potrivit pentru stema ce urma să fie gravată, ca orașul să ceară domnului conferirea herbului domnesc. Alexandru Dimitrie Ghica a considerat însă că numele său era un dar suficient acordat orașului. Astfel, sigiliul continuă să fie folosit până în 1850, când se confecționează altul, de formă ovală, cu calul pascal spre stânga, plasat în câmpul mărginit de un chenar și legenda: „Epitropia orașului Alexandria”. Din 1856, este folosit un sigiliu de formă rotundă, având în câmp două oi adosate, preluate din emblema tradițională a județului Teleorman, și legenda: „Orașul Alexandria, județul Teleorman, Margini”. După reforma administrativă din 1864, orașul trece în categoria comunelor urbane și își adecvează stema: în câmpul sigilar, un scut despicat având în dreapta acvila cruciată, în stânga bourul cu stea între coarne, iar deasupra coroana inclusă.

Din 1867 și până în 1930, toate serviciile primăriei vor folosi în antet vechea stemă, cu calul portdrapel și mâinile ce se strâng, la care se adaugă o eșarfă cu deviza: „Patria și dreptul meu”. Începând cu anul 1930, Comisia Consultativă de Heraldică stabilește pentru Alexandria următoarea stemă: scutul tăiat de o fascie argintie cu inițialele „A. G.”, cu o acvilă cruciată de aur în câmpul superior albastru, iar în câmpul inferior verde rânduri de 6 lacrimi de argint. Scutul este timbrat de coroana murală cu trei turnuri și cu legenda: „România, Primăria orașului Alexandria”. Simbolurile heraldice folosite cuprind stema tradițională munteană - acvila, inițialele domnitorului întemeietor și elemente din stema familiei Ghica - lacrimile. Acest tip de stemă a figurat în antetul serviciului primăriei, dar și al altor instituții din oraș, până în anul 1948, când a fost înlocuită cu stema de stat a Republicii Populare Române. [CB]

Nr. inv.: 5;

Material/ Tehnică: bronz, lemn/ turnare în tipar, lipire;

Dimensiuni: H.-9,5 cm; D.-4 cm;

Loc de proveniență: Alexandria, jud. Teleorman.

Datare: sfârșitul sec. XIX- începutul sec. XX.

CĂMAȘA FEMEIASCĂ

30

Cămașa este piesa de bază a costumului popular femeiesc atât de sărbătoare cât și de lucru. Piesa expusă a fost lucrată probabil în anul 1939 de către o anume Gherghina Cioacă, născută în anul 1920 și provine, cel mai probabil, dintr-o comună aflată în partea estică a județului nostru, așa cum sugerează influențele zonei etnografice Vlașca. Este o cămașă de sărbătoare, recunoscută ca valoare, fiind purtată mai puțin. Păstrează în croi și în dispoziția ornamentului elemente de veche tradiție cu care se armonizează, de obicei, întregul ansamblu de piese vestimentare. Este o cămașa încrețită la gât, scurtă, cunoscută sub numele de ie. A fost confecționată din pânză de bumbac lucrată în gospodărie la războiul de țesut, fiind croită din două foi de pânză și doi clini dreptunghiulari laterali. Mâneca este croită dintr-o foaie de pânză și un pătrățel din același material la subraț, prinsă la încheietura mâinii pe o bentiță. Gura cămășii este strânsă tot pe o bentiță, marcând un guler înalt și încrețit. Foile de pânză sunt încheiate manual printr-o cheiță decorativă de culoare roșie.

Din punct de vedere al dispunerii motivelor decorative în cadrul ansamblului ornamental, cămașa expusă se încadrează în tipul cămășii cu altiță. Broderiile mânecii, de la care derivă și numele cămășii, sunt dispuse în trei registre distincte: altița, brodată cu arnici, așezată orizontal pe umăr, compusă din două registre decorate cu motive geometrice, o bandă cu broderie din mătase galbenă, aflată imediat sub altiță și puțin mai îngustă decât aceasta, numită încreț, mai multe șiruri de broderie dispuse vertical, numite râuri, realizate din aceleași casete de motive geometrice, precum și pătrățele de motive decorative. Pieptul și spatele au decorul din aceleași râuri de pe mânecă și pătrățele de motive decorative. Motivele decorative folosite sunt: romb, „coarnele berbecului” și „S”-ul. Cromatica este specifică cămășilor vechi și este armonioasă datorită prezenței culorilor albastru, vișiniu, gălbui și a firului metalic argintiu. Punctul de broderie folosit este cel peste fire și lăntșorul.

Piesa este reprezentativă pentru portul tradițional al familiilor de moșneni din Teleorman. [LG]

Nr. inv.: 18268;

Material/ Tehnică: bumbac, bobine de imitație, fir metalic/ țesere în două ite, brodată la fir, punct de lăntșor;

Dimensiuni: L.-85 cm, l.-62 cm, L.mânecă-63 cm, l. mânecă-20 cm;

Loc de proveniență: jud. Teleorman;

Datare: 1939.

VASUL FUNERAR MEDIEVAL DE STICLĂ, MĂNĂSTIREA PLĂVICENI

31

În biserica Mănăstirii Aluniș-Plăviceni, ridicată de Dragomir mare vornic, ruda domnitorului Matei Basarab în anul 1648, în timpul cercetărilor arheologice din campania 1995 a fost descoperit un mic vas funerar de sticlă. Face parte din inventarul mormântului nr. 4, situat în pronaosul bisericii, pe latura de nord, mormânt care a aparținut unei femei bogate, din familia ctitorilor, în cea de-a doua jumătate a sec. al. XVII-lea. Faptul este demonstrat de resturile de rochie cu care fusese îmbrăcată decedata, din țesătură cu fir metalic și podoabele care o însoțeau: un inel de aur cu piatră, cercei de argint traforat cu piatră verde și pandantive cu perle și o copcă de argint aurit.

Vasul din sticlă de culoare cenușiu închis, cu irizații albastrii, era depus pe abdomen, la încheietura palmei cu antebrațul mâinii drepte. Corpul este aproape sferic, gâtul este lung, ușor înclinat față de axul vertical și se evazează puternic în partea superioară formând gura cu aspect de cupă, cu un șanț de scurgere. Gâtul prezintă la interior striuri paralele spiralate, rezultate prin răsucire în momentul formării. Fundul prezintă o concavitate pronunțată, cu o urmă de debitare spre centru, produsă din procesul tehnologic de fabricare.

Buza este decorată cu un motiv solar stilizat, format din raze elicoidale dispuse oblic, ornamentație tipică acestui gen de obiect. Același motiv se regăsește și pe corpul vasului, sub forma unor benzi verticale slab excizate, ce se desfășoară din partea superioară până spre fund. Zona de îmbinare dintre gât și corp este conturată printr-o linie subțire incizată.

La degajarea *in situ* vasul se prezenta în forma inițială, cu urme vizibile de fisuri. La ridicarea lui s-a constatat că acesta era compus dintr-un mare număr de fragmente, 114 în total, din care 81 fragmente mici, 20 fragmente medii și 13 fragmente mari, unele sparte din vechime, altele prin manevrele din șantier.

Piesa a fost restaurată prin asamblarea fragmentelor existente și completarea golurilor cu rășină epoxidică și impregnarea finală, pentru consolidare, cu rășină acrilică. [E7]

Nr. inv.: 25041

Material/ Tehnică: sticlă/ suflare și formare în formă;

Dimensiuni: D.g-5,3 cm, D.b-4,6 cm, D.max-6,3 cm, H.-14,8 cm;

Loc de descoperire: Dudu, com. Plopii-Slăvitești, jud. Teleorman;

Datate: epoca medievală, a doua jumătate a sec. XVII.

OPAIȚUL METALIC

32

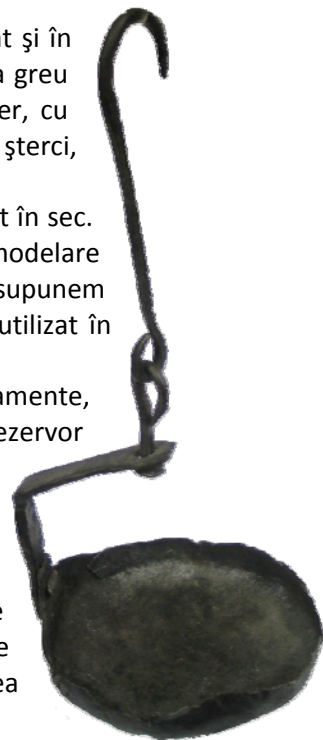
Opaițul este o lampă mică, primitivă, care luminează cu ajutorul unui fitil introdus într-un recipient umplut cu seu, ulei sau untură.

În Roma antică, opaițele purtau denumirea de *lucerna* și erau confecționate mai ales din lut sau bronz. Aveau un rezervor pentru ulei, cu un orificiu de alimentare și unul sau mai multe ciocuri cu perforații prin care era trecut fitilul, denumit și feștilă. Opaițul era folosit și în Grecia antică, unde se numea *lyhnos*.

Opaițele se foloseau atât la iluminatul casnic cât și în mine. Deoarece în minerit opaițul de lut, fiind fragil, era greu de folosit, pentru mineri a fost realizat un opaiț din fier, cu agățătoare, cunoscut sub mai multe denumiri: șterț, șterci, ștert sau sterchi.

Achiziționat în anul 2000 opaițul prezentat, datat în sec. al XVIII-lea, este executat în întregime din fier, pentru modelare fiind folosită metoda prelucrării prin loviri de ciocan. Presupunem că acest opaiț a fost unul folosit inițial de mineri și reutilizat în gospodărie.

Este un model simplu, nefiind îmbogățit cu ornamente, și se compune dintr-un bazin oval, ce avea rolul de rezervor pentru ulei sau seu, cu un mic cioc pentru fitil. În partea opusă ciocului pentru fitil, recipientul se prelungește cu un braț în forma literei „L” cu un unghi de 95° ce ajunge până în centrul vasului pentru ulei. Brațul și rezervorul sunt unite printr-un nit, în partea opusă continuându-se cu un cârlig ce era folosit pentru a fi agățat în diferite locuri din gospodărie. Astfel se ajunge ca înălțimea opaițului să fie de 25,5 cm. [CO]

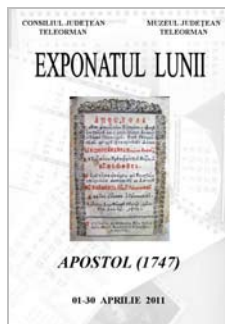
Nr. inv.: 24315;

Material/ Tehnică: fier/ batere la cald;

Dimensiuni: D.bazin-12x10 cm, H.max-25,5 cm;

Loc de proveniență: București (achiziție);

Datare: sec. XVIII.

EXPONATUL LUNII 2011

(p. 48-59)

MAȘINA DE TORS

33

Mașina de tors este o piesă din lemn ce face parte din categoria uneltelor folosite cândva în industria casnică textilă, reprezentată de tors și țesut. Se folosește pentru a trage fire de diverse grosimi, în funcție de gradul de răsucire, din caierele de lână, cânepă sau așezată pe un suport și află un mosor pe care se suport asemănător unei sau băteală, firul se torcea mai gros sau mai subțire, mai torsionat sau nu.

Piesa face parte din patrimoniul colecției etnografice a Muzeului Județean Teleorman și provine din orașul Alexandria, fiind o donație.

Astfel de piese se lucrau în ateliere meșteșugărești. A pătruns în industria casnică românească prin intermediul populației de origine germană. Femeile torceau mai ales iarna, când se făceau și șezători speciale în acest scop. Torsul, alături de țesut, este cunoscut ca meșteșug țărănesc care a devenit meserie de sine stătătoare, pe temelia căruia s-a dezvoltat munca prestată la domiciliu.

Ca meșteșuguri țărănești torsul și țesutul au cunoscut o perioadă de dezvoltare în prima parte a sec. XIX ducând la apariția unei adevărate „arte naționale” prin autenticitate și valoarea artistică a pieselor. Tehnica de lucru, compozițiile ornamentale, cromatica armonioasă obținută cu vopsele vegetale, bogăția categoriilor de țesături denotă că acest meșteșug nu putea fi dobândit decât printr-o îndelungată tradiție, ceea ce ne îndreptățește să considerăm arta țesutului foarte veche în România.

Chiar și după anul 1890, când pe ansamblul economiei naționale industria casnică textilă și meșteșugurile tradiționale intră în declin, zona Teleorman s-a aflat încă în plin proces de înflorire a acestor meșteșuguri țărănești. [LG]

Nr. inv.: 24252;

Material/ Tehnică: lemn de brad și fag, fier/
tăiere, rindeluire, strunjire, găurire;

Dimensiuni: l.-20 cm, H-90 cm, D.roată-33 cm;

Loc de proveniență: Alexandria, jud. Teleorman;

Datare: al doilea sfert al sec. XX.

STATUETA ANTROPOMORFĂ

34

Statueta antropomorfă feminină a fost descoperită pe șantierul arheologic Vitănești „Măgurice”, în anul 2003. Datează din ultimul sfert al mileniului 5 î.Hr. și aparține culturii eneolitice Gumelnița.

Are o culoare cenușiu-deschisă, capul de formă romboidală este modelat schematic, nasul reliefat (rupt din vechime), gura reprezentată printr-un șir de patru găurele și lobii urechilor cu câte trei orificii (urechea stângă parțial ruptă). Fața este lustruită, ochii nu sunt figurați. Corpul este masiv, cu brațele întinse lateral (brațul drept rupt din vechime), fiecare având reprezentate câte patru degete. Sâni sunt realizați din câte două proeminențe tronconice. Abdomenul este bombat (deteriorat parțial). Soldurile și fesele sunt puternic accentuate. Picioarele sunt modelate separat (gamba stângă și labelle ambelor picioare rupte din vechime). Decorul, incizat, este foarte complex și constă dintr-o serie de combinații de linii, cercuri concentrice, spirale și triunghiuri.

Reprezentările antropomorfe feminine descoperite în sud-estul Europei, cu toate că sunt de o mare

diversitate stilistică, trebuie privite în totalitate, deoarece formează un grup omogen. Dincolo de valoarea lor artistică și de patrimoniu, figurinele

ridică o serie de probleme cu privire la semnificația lor. Se pune întrebarea dacă au avut sau nu un conținut simbolic, care era acesta, precum și ce importanță aveau pentru cei ce le-au creat. Pentru a răspunde trebuie să se țină cont de faptul că artistul nu a urmărit numai aspectul estetic și să se determine dacă este posibil, ultima intenție ce i-a aparținut acestuia. Adoptarea schematizării și a miniaturizării a fost înșușită din motive ce țin de „ceva” de dincolo de creativitatea umană. [17]

Nr. inv.: 25859;

Material/ Tehnică: lut cu degresanți/ modelare cu mâna, incizare, lustruire, ardere reducătoare;

Dimensiuni: H.-20 cm, l.-12 cm, gr.-4,8 cm;

Loc de descoperire: Vitănești, jud. Teleorman;

Datare: eneolitic, Gumelnița (A2), cca. 4200 î.Hr.

APOSTOL (1747)

35

Apostolul (gr. *praxapostol*, lat. *epistolarium* - „trimis”) este cartea de cult care, ca și Evangheliarul, cuprinde texte scripturistice care se citesc la slujbele bisericești. Este împărțit în pericope care cuprind: Faptele Apostolilor, Epistolele Pauline (14 la număr) și 7 epistole sobornicești (sau generale, căci se adresează întregii creștinătăți, nu unei persoane sau biserici anume).

Repartiția, în desfășurarea slujbei liturgice a pericopelor apostolice urmează, ca și Evanghelia, perioadele anului bisericesc. În timpul Penticostarului se citește din Faptele Apostolilor; celelalte pericope din Epistole se citesc de la Rusalii până la Paști, repartizate pe restul întregului an bisericesc.

La început, citirea Apostolului se încadra de texte din Psalmi dar, cu timpul, Psalmii s-au redus și n-a rămas decât Prochimenul și „Aleluia” rostit la sfârșitul citirii.

Apostolul este printre primele cărți în limba română care a pătruns în cult, alături de Psaltire, Evanghelie și Liturghier, datorită traducerii lui Coresi (Apostolul 1563, Brașov). Continuă să fie tipărit și după Coresi, la răstimpuri rare la început (1680, 1704, limba slavonă), dar în sec. XVIII cunoaște numeroase ediții (1747, 1756, 1764, 1784, 1791, 1794), ca de-altfel și în sec. XIX.

Achiziționat de Muzeul Județean Teleorman, în anul 1976, de la Roșiorii de Vede, acest Apostol a fost tipărit la Râmnic, în anul 1747, la inițiativa și prin cheltuiala episcopului Climent al Râmnicului. Deoarece majoritatea cărților de slujbă tipărite în timpul păstoririi episcopului Climent au fost editate după manuscrise rămase de la marele său înaintaș Damaschin, este foarte probabil ca și acest Apostol să fi avut la bază traducerea acestuia.

Este tipărit în limba română, cu litere chirilice, cu două culori, cerneală roșie pentru titluri și inițialele ornate de început de capitol și paragraf și cerneală tipografică neagră pentru text, anteturi și xilografuri. Pe pagina de titlu apar enumerate numele domnitorului Țării Românești, Constantin Mavrocordat, urmat de cel al Mitropolitului Țării Românești, Neofit, apoi cel al Episcopului Râmnicului, Climent și cel al tipografului, Mihai Atanasievici. [CO]

Nr. inv.: 12774;

Material/ Tehnică: hârtie manuală, cerneală, scoarțe lemn, piele/ tipărire, legătură în piele pe trei nervuri profilate;

Dimensiuni: L.-20,7 cm, l.-15,5 cm, gr.-4 cm, 514 p;

Loc de proveniență: Roșiorii de Vede, jud. Teleorman;

Datare: 1747.

CROMOLITOGRAFIA „BĂTĂLIA DE LA SCHIT”

36

Cromolitografia prezentată este o reproducere a unei schițe din timpul bătăliei privind cucerirea de către armatele româno-ruse a garnizoanei Rahova, una din cele mai puternice fortificații de apărare a comandamentului otoman aflat la Plevna. Ea a fost realizată în anul 1879 de librăria Fraților Jonnitiu din București și reprezenta premiul pentru cumpărătorii „Calendarului pentru toți românii”. În imagine, în prim plan, sunt soldații turci: infanterie, cavalerie și tunurile trase de care. Adevărata bătălie se dă pe pod unde românii sunt victorioși, iar turcii sunt reprezentați căzând în apă.

Obiectul face parte din colecția Muzeului Județean Teleorman și consemnează participarea armatei române la războiul ruso-turc din 1877-1878, care a însemnat pentru România războiul privind obținerea Independenței.

Situată pe malul drept al Dunării, în dreptul localității românești Bechet, garnizoana Rahova, ce avea 3000 de soldați turci, reprezenta un permanent pericol pentru armatele ruso-române, dispuse în cerc în jurul Plevnei. Ofensiva pentru cucerirea garnizoanei Rahova a început pe data de 7 noiembrie

1877. Armata română a fost comandată de colonelul George Slătineanu iar detașamentul româno-rus a fost comandat de generalul rus Meyendorf. După două zile de lupte îndârjite cetatea Rahova a fost cucerită. Armatele otomane înfrânte la Rahova au încercat să se retragă spre Vidin. La podurile de pe râurile Schit (Skat) și Ogost (Ogosta), otomanii au fost întâmpinați de trupele române, care au reușit să captureze mulți soldați turci. În această confruntare au murit maiorul Dimitrie Giurescu și maiorul Constantin Ene. [SP]

Nr. inv.: 12950;

Material/ Tehnică: hârtie/ reproducere litografică policromă;

Dimensiuni: L.-52,3 cm, l.-42,3 cm

Loc de proveniență: Roșiorii de Vede, jud. Teleorman;

Datare: 1879.

ORDINUL „TUDOR VLADIMIRESCU” CLASA I CONFERIT LUI ZAHARIA STANCU

37

Ordinul „Tudor Vladimirescu” a fost instituit pe 13 aprilie 1966, prin Decretul nr. 272 publicat în Buletinul Oficial nr. 16. Putea fi conferit atât militarilor, cât și civililor și cetățenilor străini. Se acorda celor care „*prin participarea la lupta revoluționară au adus o contribuție însemnată la câștigarea libertăților democratice și la instaurarea socialismului*”.

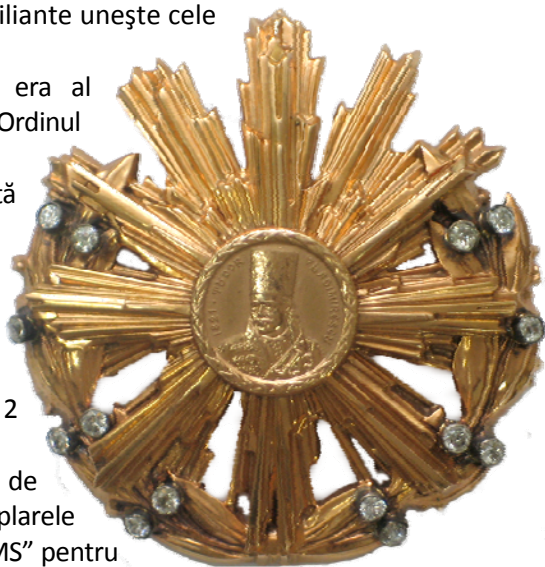
Ordinul era organizat pe cinci clase. Clasa 1 este din aur și este făcută din trei elemente. Centrul este rotund și conține bustul lui Tudor Vladimirescu privind spre stânga și inscripția circulară „1821 - Tudor” în stânga și „Vladimirescu” în dreapta. Centrul este înconjurat de 10 mănunchiuri de raze cu lungime neregulată. O cunună de lauri cu 14 briliante unește cele 7 mănunchiuri din partea de jos.

Ordinul „Tudor Vladimirescu” era al treilea ordin al RSR ca importanță, după Ordinul „Steaua RSR” și Ordinul „23 August”.

Acordarea ordinului era însoțită de recompense în bani: 2500 lei pentru Clasa 1, 2000 lei pentru Clasa 2, 1500 lei pentru Clasa 3, 1000 lei pentru Clasa 4 și 500 lei pentru Clasa 5. Persoanele decorate cu Clasa 1 primeau și o lună de concediu în plus, iar cei decorați cu Clasa 2 primeau două săptămâni.

Nu au fost observate numere de serie. Singurele marcaje sunt pe exemplarele din aur sau din argint. Marcajele sunt „MS” pentru Monetăria Statului și marcajul pentru aur (profilul unui bărbat privind în stânga). Marcajele sunt aplicate pe revers și pe acul de prindere.

Ordinul, aflat în patrimoniul Muzeului Județean Teleorman, a fost acordat în anul 1969 scriitorului Zaharia Stancu (născut la 5.10.1902, Salcia, jud. Teleorman - decedat la 5.12.1974, București), prin Decret prezidențial semnat de Nicolae Ceaușescu. [CB]

Nr. inv.: 22149;

Material/ Tehnică: aur, briliante/ turnare, ștanțare, țintuire;

Dimensiuni: D.-6,9x6,5 cm, gr.-0,7 cm, G.-85,4 g;

Loc de proveniență: Salcia, jud. Teleorman;

Datare: 13 august 1969.

AKINAKESUL DE LA LĂCENI

38

Akinakesul de la Lăceni a fost descoperit, în urma unor cercetări de teren întreprinse de către arheologul Emil Moscalu, în anul 1968, în punctul „La Solare”, împreună cu un vârf de lance din fier și fragmente ceramice specifice primei epoci a fierului (Hallstatt).

Piesa este confecționată din fier. Lama prezintă o nervură mediană și două tășuri și se termină cu un vârf ascuțit. Garda este cordiformă (în formă de inimă), cu mânerul terminat cu o bară transversală.

Akinakesul de la Lăceni nu este o descoperire singulară în județul Teleorman. O piesă similară ca formă dar de dimensiuni ceva mai mari (lungime totală 52,2 cm, din care lama 38,5 cm) a fost descoperită în satul vecin, Orbeasca de Sus, în apropierea unei cunoscute cetăți fortificate datată în ambele epoci ale fierului (Hallstatt și La Tène).

Această din urmă piesă se află în prezent în colecțiile Muzeului Național de Istorie a României.

Spada scurtă, cunoscută sub numele de origine persană *akinakes*, este un tip de armă specific ultimelor faze ale primei epoci a fierului. În arheologie termenul se aplică, în sens mai restrâns, unui tip de spadă sau pumnal cu două tășuri și cu o gardă caracteristică, cordiformă. A fost utilizat de perși, sciți, sarmați, dar și de către alte populații, în sec. VI-III î.Hr., fiind întâlnit pe o arie extrem de întinsă, din Siberia Centrală până în Câmpia Tisei.

Akinakesul nu era o armă a luptătorilor de rând, ci, așa cum au dovedit cercetările arheologice și analiza unor inventare de morminte, a aparținut unor războinici de vază, mai cu seamă căpeteniilor. Potrivit relatărilor istoricilor antici Xenophon și Herodot, *akinakesul* avea pe lângă funcția de armă și pe cea de prestigiu, de însemn al puterii. Aspectul este valabil cel puțin la perși dar și la neamurile cu care aceștia s-au aflat în contact direct sau indirect. Unele piese cu garda bogat decorată sau placate cu foiță de aur sugerează caracterul lor special.

În spațiul carpato-dunărean sunt întâlnite atât forme de lungime medie, spade scurte, cât și piese de dimensiuni reduse, denumite pumnale, cele din urmă reprezentând o formă caracteristică acestui spațiu. [PM]

Nr. inv.: 16972;

Material/ Tehnică: fier/ turnare, batere la cald;

Dimensiuni: L.-38 cm, L.lamă-27 cm, l.-5,3 cm, gr.-1,5 cm;

Loc de descoperire: Lăceni, com. Orbeasca, jud. Teleorman;

Datare: prima epocă a fierului (Hallstatt), prima jumătate a sec. VII î.Hr.

GRIGORE SIN GHEORGHE (1799 - 1863), FONDATOR AL ORAȘULUI ALEXANDRIA

39

Unul dintre fondatorii orașului Alexandria, Grigore Sin Gheorghe, a făcut parte din obștea micilor boieri și negustori din Mavrodin. Fotografia, aflată în patrimoniul Muzeului Județean Teleorman, îl înfățișează în haine boierești ținând în mâna stângă actul fondării orașului Alexandria. Îmbrăcămintea este de influență orientală: cămașă lungă tronconică peste care este petrecut brâul lat, șalvari largi și comozi, care permiteau statul turcește pe sofa și giubeaua lungă, îmblănită.

Vestimentația, la mare preț în epocă, exprima diferențierea socială. Distincția rangului boieresc era dată de eleganța impunătoare și costisitoare a îmbrăcămintei, dimensiunile și proveniența blănurilor și bijuteriile purtate.

După podoaba facială deducem faptul că Grigore sin Gheorghe făcea parte din rândul boierilor de clasa a doua. Acestora li se permitea să poarte doar mustăți, în schimb boierii cu ranguri în divan, numiți divăniți, aveau voie să poarte și barbă.

Obștea Mavrodin era formată din 26 de negustori printre care și Grigore Sin Gheorghe. Hotărârea acestora de a cumpăra o moșie pentru a înființa un oraș a fost luată în data de 24 iulie 1832, la Mavrodin, unde au semnat actul numit „înscrisul mavrodinilor”. Obștea Mavrodin a intrat apoi în tratative pentru cumpărarea moșiei Bâcâieni cu Mitropolia, de la care o va cumpăra cu ajutorul boierului Mihăiță Filipescu. [SP]

Nr. inv.: 1;

Material/ Tehnică: hârtie/ fotografie alb-negru;

Dimensiuni: L-50 cm, I-27,5 cm;

Loc de proveniență: Alexandria, jud. Teleorman;

Datare: sfârșitul sec. XIX.

CASCA MILITARĂ ROMÂNEASCĂ, PRIMUL RĂZBOI MONDIAL

40

Casca militară românească tip Adrian, cu indicativul M 15, este realizată din oțel moale. Designul este de tip calotă, cu un bor ușor înclinat de jur împrejurul ei, alungit anterior pentru a forma un cozoroc. Pe calotă este prinsă prin nituire o creastă cu nervură care împreună cu borul lateral are rol de deflexie al loviturii de sabie. Pe frontul calotei este prinsă, prin nituire, cifra regală a regelui Ferdinand I formată din doi „F” andosați și o coroană.

M 15 - Casca Adrian (*Casque Adrian*) a fost casca de luptă în dotarea armatei franceze în timpul primului război mondial. Introdusă în 1915, ca urmare a

angajării armatei franceze într-un război de poziție, aceasta a fost prima cască de oțel modernă și a servit ca model de coif de luptă în mai multe războaie din acea vreme. Folosită inițial de soldații din infanterie, ea a fost adaptată și pentru trupele de cavalerie și artilerie.

Numele acestei căști a fost împrumutat de la generalul de intendență August - Louis Adrian.

Ele erau vopsite în albastru pentru trupele franceze și kaki pentru trupele coloniale. Casca M 15 Adrian nu a fost proiectată pentru a proteja purtătorul de impactul direct al gloanțelor de pușcă sau mitralieră, ci pentru a face față războiului de tranșee, pentru protecția capului vulnerabil exploziilor generatoare de șrapnel. Fiind destul de eficientă împotriva șrapnelului, ieftină și ușor de fabricat, a fost produsă în peste trei milioane de exemplare. Casca Adrian a fost adoptată pe scară largă de către alte țări, inclusiv Belgia, Brazilia, China, Grecia, Italia, Japonia, Luxemburg, Mexic, Maroc, Peru, Polonia, România, Serbia, Statele Unite ale Americii, U.R.S.S. și Iugoslavia. Fiecare dintre aceste națiuni au adăugat însemnele proprii pe fața căștii.

În 1926, Casca Adrian a fost modificată, fiind făcută dintr-un oțel mai dur și simplificată. Modelul M 26 a continuat în uz în armata franceză până după cel de-al Doilea Război Mondial și a fost, de asemenea, utilizată de către poliția franceză până în anii '70. [CB]

Nr. inv.: 18117;

Material/ Tehnică: oțel moale/ ambutisare, nituire, vopsire;

Dimensiuni: D.-29,5x21,5 cm, H.-15,5 cm, G.-0,765 kg;

Loc de proveniență: necunoscut (donație, Alexandria);

Datare: 1915.

PIEPTARUL BĂRBĂTESC

41

Piesa prezentată este de veche tradiție, face parte din portul popular bărbătesc de sărbătoare pentru anotimpul răcoros și se purta împreună cu cămașă, pantaloni, căciulă, ciorapi cu opinci. Este componenta din portul bărbătesc ce reflectă, într-o măsură mai mare decât portul femeiesc, legătura strânsă cu specificul îndeletnicirilor și cu condițiile climatice. Piesa, aflată într-o stare de conservare foarte bună, datează din al doilea sfert al sec. XX și este confecționată în comuna Plosca, cunoscută la acea vreme pentru cojocarii ei renumiți, fiind lucrată de meșterul Bîțică Marin.

Pieptarul bărbătesc înfundat, care se mai numea și „burticar”, se încheie lateral cu ajutorul unor găici din piele și a trei nasturi tot din piele și are „gură”, acea despicătură de la gât.

Este confecționat din piele de oaie tăbăcită, argăsită și înfrumusețat cu broderie de lână policromă, ceea ce-i conferă valoare artistică. La gât,

poale și lateral are o bordură de piele de miel, de culoare maron. Decorul este simplu și de un mare rafinament. Motivele decorative cusute sunt florale, stilizate, compuse din flori de mici dimensiuni ce formează în ansamblu motivul decorativ al „pomului vieții”. Pe spate are cusute flori singulare. Prezintă două buzunare sub formă de aplicații de piele, de culoare maron, cu un registru de cusături mărunte. Aceleași aplicații se găsesc și la deschizătura gâtului. Cromatica decorului este una vie, specifică Câmpiei Dunărene, culorile roșu, vișiniu, roz, verde, negru, mov, galben, fiind armonios îmbinate.

Confecționarea cojoacelor și a hainelor țărănești a cunoscut în zona Teleormanului o mare înflorire până la începutul sec. al XX-lea. După aceea, o serie de cauze social-economice precum decăderea creșterii oilor și „invadarea” satelor cu produse de factură industrială au contribuit la alterarea portului. [LG]

Nr. inv.: 18900;

Material/ Tehnică: piele de oaie și de miel, lână vopsită/ argăsire, tăbăcire, croire, coasere, brodare;

Dimensiuni: L.-49 cm, l.-33 cm;

Loc de proveniență: Plosca, jud. Teleorman;

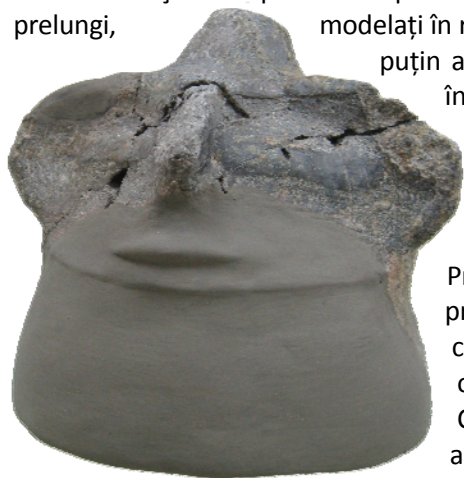
Datate: al doilea sfert al sec. XX.

CAPACUL PROSOPOMORF

42

Capacul prosopomorf provenit din situl eneolitic Vitănești „Măgurice” a fost descoperit în anul 2002. Se afla în stare fragmentară, lipsind zona sa inferioară unde, posibil, era modelată gura. Datorită rarității acestor obiecte pe teritoriul județului Teleorman, s-a optat pentru restaurarea zonei lacunare, folosindu-se diverse analogii cu piese descoperite în alte așezări gumelnițene.

Capacul datează din a doua jumătate a mileniului 5 î.Hr. Este lucrat dintr-o pastă relativ fină. În unele zone se păstrează lustrul. Culoarea obiectului este gri închis. În creștetul capului are o proeminență ascuțită, ochii sunt ușor întredeschși, prelungi,

modelați în relief, ca două migdale, dând feței o înfățișare puțin adormită. Cele două sprâncene modelate tot în relief, sunt arcuite și se îmbină la rădăcina nasului. Acesta este coroiat. Lobii urechilor sunt neperforați. Restul calotei capacului este decorat cu ușoare incizii dispuse neregulat sugerând, posibil, firele de păr. Prin modelarea capacului, meșterul din preistorie a reușit să redea un aspect real al capului uman, existând, de asemenea, și o oarecare respectare a proporțiilor.

Capacele prosopomorfe constituie unele dintre aspectele spectaculoase ale descoperirilor din epoca neo-eneolitică. Sunt răspândite pe arii geografice vaste, în culturile Vinča, Hamangia, Gumelnița și au o mare diversitate tipologică: formă, decor și realizare artistică. Alături de vasele antropomorfe reprezintă adevărate capodopere ale artei preistorice. Posibil, capacele prosopomorfe suplinesc lipsa detaliilor feței de pe unele vase antropomorfe. Ele erau modelate astfel încât să reprezinte, mai realist sau mai schematizat, capul omenesc.

Aceste capace, ca și vasele cu decor antropomorf, ar fi putut fi folosite în cadrul unor ceremonii legate de viața membrilor comunității, sugerând ipoteza unui cult casnic, prin care era protejat conținutul vaselor de influențe nefaste. Ele par a ne dezvălui un aspect particular al credințelor religioase gumelnițene, un univers straniu în care rațiunea îmbinării elementelor antropomorfe cu cele zoomorfe este

foarte greu de descifrat. Cercetările viitoare vor putea completa informațiile despre acest aspect deosebit de spectaculos al vieții spirituale gumelnițene. [IT]

Nr. inv.: 27739;

Material/ Tehnică: lut cu degresanți/ modelare cu mâna, incizare, ardere reducătoare;

Dimensiuni: D.-7,5 cm, H.-10,5 cm;

Loc de descoperire: Vitănești, jud. Teleorman;

Datare: eneolitic. Gumelnița (A2). cca. 4200 î.Hr.

SABIA DE PARADĂ

43

Sabia de paradă din timpul regelui Carol I este produsă în anul 1904, la celebrele ateliere Solingen din Germania. Bogat ornamentată și neascuțită ea reprezintă simbolul puterii, al autorității și al deciziei, virtuți inerente calității de ofițer. Are lama din oțel, foarte ușor curbată, pe fiecare latură câte două șanțuri care pornesc de la mâner spre vârf. Lungimea acestor șanțuri diferă, cel dinspre muchie fiind mai lung (aproximativ 3/4 din lamă) iar cel de lângă tăiș mai scurt (aproximativ 1/3 din lamă, exact cât ține și gravura).

Ambele fețe ale lamei sunt gravate cu câte două motive vegetale stilizate la care se adaugă:

- pe latura din dreapta, încadrată în motivul vegetal de lângă mâner, inscripția „FABRICA DE SOLINGEN 1904” iar între cele două motive vegetale, cifra regelui Carol I;

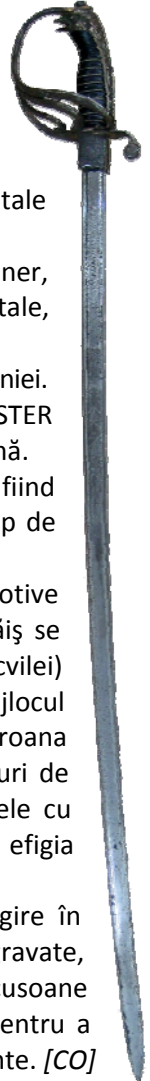
- pe latura din stânga, între cele două motive vegetale, stema României.

Pe muchia lamei, la bază, apare ștanțată inscripția „E & F HORSTER SOLINGER”, adică denumirea atelierului unde a fost fabricată această lamă.

Mânerul este din bronz și ebonită cu striții, între striții fiind înfășurat un fir răsucit de alamă. Acesta se termină sub forma unui cap de acvilă, cu ciocul deschis.

Garda este tot din bronz, în forma literei „S”, împodobită cu motive vegetale. Partea dinspre muchie a gărzii este scurtă iar cea dinspre tăiș se prelungește până în capătul mânerului (inițial se termina în ciocul acvilei) acoperind astfel întreg pumnul. Pe partea exterioară a gărzii, la mijlocul brațului principal apare efigia regelui Carol I, în medalion oval cu coroana regală deasupra. Din dreptul acestui medalion mai pornesc trei rânduri de protecție pe partea dreaptă și unul pe partea stângă (îmbogățite și ele cu modele vegetale). Pe partea interioară a gărzii, chiar sub medalionul cu efigia regelui Carol I, apare ștanțată seria „2416”.

Garda se termină, în partea dinspre lamă, cu câte o prelungire în fiecare latură a lamei (numite ecusoane) în formă de scut, pe care sunt gravate, pe una stema României și pe cealaltă cifra regelui Carol I (C). Aceste ecusoane erau concepute pentru a se potrivi mai bine sabia peste gura tecii, pentru a proteja teaca pe timp de ploaie dar și pentru a preveni eventuale accidente. [CO]

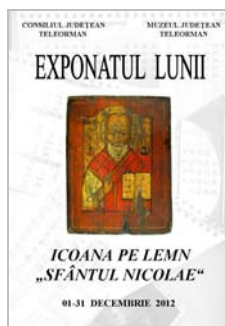
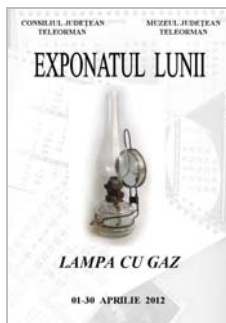
Nr. inv.: 271;

Material/ Tehnică: oțel, bronz, alamă, ebonită/ turnare, batere, călire, nichelare, ștanțare, gravare;

Dimensiuni: L.-80 cm, l.-2 cm, gr.-1-5 cm (lamă), L.-14 cm, l.-12,5 cm (gardă);

Loc de proveniență: București;

Datare: 1904.

EXPONATUL LUNII 2012

(p. 60-71)

RHYTON - UL DE LA BUZESCU

44

Rhyton-ul este un vas din ceramică sau metal, de formă conică, de cele mai multe ori cu vârful curbat. A fost folosit în antichitate în actele religioase (libații). Denumirea provine de la termenul antic grecesc *rhein* - a curge). Dacă în preistorie un astfel de vas avea aspectul unui corn de bovidu, mai târziu partea sa inferioară a fost împodobită cu o protomă ce reprezenta un animal sau mai bine spus jumătate de animal. Primele apariții datează din neolitic. În epoca bronzului sunt întâlnite frecvent în culturile egeice minoică și miceniană. Popoarele iraniene sunt considerate a fi creatoarele *rhyton*-ului clasic cu protome animaliere. Un astfel de vas avea două orificii, unul larg prin care se turna lichidul și unul îngust, prin care se bea și care putea fi ținut astupat cu degetul. Apogeul acestor *rhyta* a fost în perioada ahemenidă a Imperiului Persan. Grecii au împrumutat și ei, după întâlnirea cu civilizația și cultura persană, acest tip de vase. În sec. V-III î.Hr. chiar le produceau la comandă pentru lumea tracă, lucrând după gustul basileilor locali. Romanii le-au adoptat, se pare, tot de la greci. *Rhyta* au fost descoperite din Peninsula Italică până în Tibet și din Caucaz până în nord-estul Africii.

Piesa prezentată este un fragment de vas de forma unui corn de bovidu, ce a fost descoperit în anul 2011 în comuna Buzescu, jud. Teleorman, în timpul săpăturii preventive desfășurate cu ocazia construirii șoselei ocolitoare a municipiului Alexandria.

Vasul se afla într-o groapă, împreună cu alte fragmente ceramice ce datează din perioada timpurie a epocii bronzului. Partea terminală lipsește din vechime. Există posibilitatea ca aceasta să fi avut o formă simplă, conică, ușor curbată sau să fi reprezentat capul unui animal. Are o culoare cenușie, cu nuanțe maroniu-gălbui. Sub buză are o toartă de mici dimensiuni, ce se continuă înspre vârful vasului cu un brâu în relief, decorat cu creștături oblice, succesive. Pasta din care este confecționat este fină, cu nisip în compoziție. La interior, vasul este netezit iar la exterior este lustruit și prezintă mici striții rezultate din apăsarea degetelor în pasta moale, imitând posibil suprafața cornului sau modelul în metal al recipientului.

Nr. inv.: 29147;

Material/ Tehnică: lut cu degresanți/ modelare cu mâna, ardere reducătoare;

Dimensiuni: L.-18,5 cm, D.gură-11 cm, D. inf.-6,5x5,5 cm;

Loc de descoperire: Buzescu, jud. Teleorman;

Datare: epoca bronzului timpuriu, cca. 3000-2500 î.Hr.

Acest procedeu ingenios a dus la combinații în care redarea corpului de animal și suprafața vasului se contopesc într-o unitate imposibil de descompus și greu de identificat. [IT]

OPINCILE

45

Încălțăminte originală a poporului român a fost opinca. Este încălțăminte arhaică, confecționată în gospodărie, fiecare țaran știind să facă opinci. Perechea de opinci prezentată se numără printre cele câteva obiecte care au constituit nucleul colecției etnografice a Muzeului Județean Teleorman.

Cel mai vechi document ilustrativ asupra opincii îl găsim în îmbrăcămintea dacilor de pe metopele Monumentului de la Adamclisi. Mai recent, din sec. XVIII-XIX, sunt cunoscute nenumărate imagini care ilustrează portul opincilor la țaranul român.

Pe părți, opinca are câte trei orificii, prin care se leagă de picior cu ajutorul nojițelor.

După cum este gurguiul, mai înalt sau mai mic, întors spre înăuntru sau în afară și după cum sunt încrețiturile din față, adunate spre vârf sau orânduite în mod egal pe porțiunea încrețită, după cum opinca este mai înaltă sau mai scundă, ea cunoaște tipuri diferite, specific locale, adecvate terenului de munte sau de câmpie. Cele din zona noastră, de câmpie, sunt mai plate - opinci de șes sau „oltenești”. Ele sunt decorate în față și lateral. Opincile se fixează pe picior prin nojițe sau prin curele de piele. Nojița se face de obicei din păr de capră sau de cal, în fire răsucite des și strâns, vopsite cu negru. În vechime, piciorul se învelea în obiele, înainte de a încălța opinca, un dreptunghi confecționat dintr-o țesătură groasă de lână. Mai apoi s-au purtat ciorapii împlețiți din lână colorată. Opinca figurează printre cele mai vechi tradiții ale costumului țărănesc, vechimea ei coborând dincolo de epoca daco-romană. Ea s-a dezvoltat în aceleași condiții de viață ca și întreaga vestimentație țărănească. [LG]

Nr. inv.: 27293;

Material/ Tehnică: piele de porc, cataramă metalică/ tăiere, croire, coasere;

Dimensiuni: L.-30 cm, l-12 cm;

Loc de proveniență: jud. Teleorman;

Datare: primul sfert al sec. XX.

LAMPA CU GAZ

46

La noi în țară, lămpile cu gaz au fost la început, în prima parte a sec. XIX, accesibile doar familiilor mai înstărite, utilizarea lor la scară largă începând din a doua jumătate a sec. XIX, moment din care devin cel mai popular și economic mijloc de iluminat.

Cu toate că la sfârșitul sec. XIX apare iluminatul electric, prin construirea primelor uzine electrice în orașele mai mari ale țării, lampa cu gaz nu va fi concurată serios de becul electric decât din a doua jumătate a secolului următor. Lampa cu gaz prezentată este fabricată în sec. XX, fiind o lampă de serie, simplă și accesibilă, tipică pentru iluminatul locuințelor din mediul rural. Este compusă din următoarele elemente:

- rezervorul de gaz, confecționat din sticlă, ce se află direct sub arzătorul lămpii și are, în același timp, și rolul de suport al lămpii în momentul în care este așezată pe masă;
- suportul de prindere pe perete, cu oglindă rotundă care are rolul de a mări intensitatea luminii, este prins în șanțul special prevăzut de jur-împrejurul rezervorului de gaz;
- arzătorul pentru fitil plat (sau fitil panglică) prevăzut cu o rotiță pentru a fixa intensitatea flăcării și cu un con sau un capac plasat deasupra arzătorului, ce are o fantă puțin mai mare decât tubul în care este prins fitilul. Acest con servește pentru a direcționa întregul curent de aer care intră mai jos față de suprafața flăcării și se amestecă cu vaporii de gaz, producând o ardere perfectă, cu o flacără albă, care se ridică peste fanta din con. Curentul de aer rece care intră în con este benefic atât în prevenirea încălzirii excesive a rezervorului de gaz cât și a tubului metalic prin care trece fitilul;
- sticla de lampă, în forma de pară, fixată într-un mic suport, pe marginea arzătorului.

Trebuie amintit și faptul că o lampă cu gaz era clasificată ca fiind de calitate ținându-se cont de următoarele criterii: strălucirea, stabilitatea și uniformitatea luminii pe care o producea în raport cu cantitatea de gaz pe care o consuma, poziția convenabilă a luminii în ceea ce privește iluminarea egală a spațiului pe care îl avea de luminat, forma, portabilitatea și utilitatea ei, simplitatea și economia construcției în raport cu eficiența ei.

Iluminatul cu lămpi cu gaz se mai folosește și astăzi, de obicei în zonele izolate în care electricitatea nu a ajuns încă, dar și de către amatorii de camping. [CO]

Nr. inv.: 27075;

Material: sticlă, oglindă, metal, bumbac;

Dimensiuni: H.-31, H. stică-9 cm, D. bazin-9 cm, D. max.sticlă-7 cm, D. oglindă-8,5 cm;

Loc de proveniență: Alexandria, jud. Teleorman;

Datare: jumătatea sec. XX.

COIFUL DE LA PERETU

47

Tezaurul de la Peretu a fost descoperit întâmplător în anul 1970, într-un mormânt tumular getic aflat în lunca râului Vedea, la circa 2,5 km sud de cetatea getică de la Albești. Tezaurul a fost recuperat de un inginer agronom și predat profesorului Petre Voievozeanu. În același an, Emil Moscalu, arheolog la Muzeul de Istorie al R.S.R. de la acea vreme, a efectuat o săpătură de salvare în ceea ce mai rămăsese din mormânt. Cu acea ocazie, au mai fost descoperite încă 25 de piese, tezaurul recuperându-se astfel în întregime.

Tezaurul este compus dintr-un coif de argint aurit, un cazan din bronz, o tavă din același material, un cap de sceptru de argint aurit, un *arybalos*

(mic vas pentru ulei parfumat), 3 *phiale* (vase de metal folosite pentru libații), o strecurătoare, o țevă, o aplică frontală, piesele unei zăbale din fier placate cu argint, un inel de chingă din fier placat cu argint, un colier de mărgele din argint, 46 de aplice și o piesă convexă din tablă de bronz. Tezaurul are în total 61 de piese și cântărește peste 2,5 kg. Piesa cea mai importantă din cadrul tezaurului de la Peretu este coiful. El se încadrează în seria coifurilor de tip getic, datate în sec. IV î.Hr. așa cum sunt cele descoperite la Poiana Coțofenești, Agighiol, Porțile de Fier și Cucuteni-Băiceni.

Coiful de argint aurit este identic ca formă și prin ornamente cu coifurile de la Agighiol și Porțile de Fier. Părțile frontală, parietală și occipitală sunt ornate cu trei frize cu motive florale și geometrice. Apărătoarea

cefei este împodobită cu cerbi, animale nobile ale naturii. Obrăzarul stâng este ornat tot cu un cerb. Cel drept are un vultur cu corn, cu pește în cioc și iepure în gheare. Motivul ochilor figurați pe partea frontală a coifurilor de acest tip are un stil și o formă unică. Una dintre semnificațiile acestor ochi poate fi aceea că purtătorii coifurilor, ca și zeii, văd totul și departe, prin știința și puterea oferită de funcție. Posibil, ochii au avut și un rol apotropaic, nefiind de neglijat nici efectul pe care îl produceau privitorului.

Foarte probabil, coifurile de acest gen erau purtate numai cu ocazia unor scene de cult și de investitură, căsătorie, turnee regale, ospete și, eventual, la vânatoare. Acestea aveau un rol deosebit, ținând cont că materialul din care erau confecționate coifurile, chiar dacă era valoros, nu putea asigura protecția necesară în război, iar datorită lui, purtătorul devenea o țintă principală. [17]

Material/ Tehnică: argint/ batere, gravare, sudură, aurire, cizelare;

Dimensiuni: D.max-20 cm, H.-26 cm, G.-754 g;

Loc de descoperire: Peretu, jud. Teleorman;

Datare: a doua epocă a fierului (epoca geto-dacică) sec. IV-III î.Hr.

Observații: piesa originală se află în patrimoniul MNIR.

48

Ziarul „Speranța” a fost o publicație bilunară din Alexandria, apărută în anul 1932 și care aparținea unei persoane particulare, Nicolae P. Ionescu. Ea se vroia a fi apolitică. În cele 12 pagini erau invitați să scrie toți cetățenii orașului, despre diverse teme de larg interes: medicină, educație, cultură, sport etc.

Pe parcursul întregului an 1935, ziarul „Speranța” și-a dedicat toate coloanele sale evenimentului prilejuit de centenarul orașului Alexandria.

Nicolae P. Ionescu era și proprietarul librăriei „Speranța”, unde se vindeau cele două ziare naționale „Universul” și „Curentul”, iar în decursul anului 1935 s-au vândut volumul omagial „100 ani. Alexandria” și medalia comemorativă a Centenarului orașului Alexandria.

În cele 12 pagini care reprezentau numerele 65-67 ale ziarului din data de 30 iunie 1935, subiectul principal a fost istoria Alexandriei, ilustrat și de trei pagini cu fotografii ale instituțiilor orașului, primăria, școli, biserici, alături de cele ale foștilor primari, directorilor de școli etc.

Ultimele trei pagini erau dedicate sănătății, sportului și publicității. În paginile ziarului, se puteau citi următoarele titluri: „Ziua școlii”, „Alexandria 100 de ani”, „Prefața Hrisovului Domnesc”, „Spulberarea unei legende” etc. Exista și un reportaj realizat cu primarul Alexandru Colfescu, despre activitățile edilitare. [SP]

Nr. inv.: 221;
Material/ Tehnică: hârtie, tuș tipografic/ imprimare tipografică;
Dimensiuni: L.-47,5 cm, l.-33 cm, 12p.;
Loc de proveniență: Alexandria, jud. Teleorman;
Datare: 30 iunie 1935.

STICLA DE „BERE LUTHER”

49

Prezentarea acestui exponat pornește de la ideea că un obiect simplu, aparent banal, este purtătorul unei informații istorice. Obiectul, o sticlă de bere, aflat în patrimoniul Muzeului Județean Teleorman, a fost descoperit în vecinătatea fostei gropi de gunoi a Alexandriei, în anul 2008. Se afla împreună cu mai multe sticle de diferite feluri și din diferite perioade de timp, printre care și câteva din perioada interbelică, incluzând aici și obiectul în discuție. Este greu de spus cum au ajuns acolo aceste sticle, ele reprezentând, cel mai probabil, o colecție abandonată. Este o dovadă că obiectele supraviețuiesc oamenilor, că obiectele pot evoca timpul în care au fost create și folosite.

Astfel, plecând de la simple înscrisuri aflate pe sticlă, precum marca băuturii ce a conținut-o „Fabrica de Bere Luther” sau anul „1937” se încearcă evocarea unui segment de istorie.

Într-o epocă de progres, în anul 1869, la capătul Podului de Pământ (actuala Cale a Plevnei), Erhard Luther, afacerist din Imperiul German, a ridicat „Fabrica română de bere cu abur” care îi purta numele. Se constituia într-un complex de clădiri care, pe lângă halele industriale, includea și o grădină de vară pentru angajați. Tot lângă fabrică se găsea și casa în care locuia proprietarul, dispărută și ea astăzi.

După proclamarea Regatului României, în 1881 Erhard Luther a primit de la M.S. Regele Carol I, pentru fabrica pe care o administra, titlul de „Furnizor al Curții Regale a României”. După moartea lui Luther, în 1890, afacerea a fost preluată de soția sa, Sofia, care va vinde, în 1915, fabrica fraților Czell, afaceriști din Transilvania. Aceștia o vor moderniza și în ciuda concurenței cu altă fabrică, cea de la Bragadiru, va rămâne foarte cunoscută și în perioada interbelică în întreg regatul, berea Luther fiind prezentă atât în localuri cu pretenții cât și în bodegile de cartier sau din provincie.

Într-o imagine aflată pe o carte poștală din Alexandria, circulată în 1908, se poate observa, pe firma unei cârciumi aflată pe strada Principele Nicolae (în prezent strada nu mai există), în zona centrală a orașului, o reclamă la „Berea Luther”.

În anul 1948, Fabrica de Bere „Luther” a fost naționalizată, iar numele i-a fost schimbat în „Fabrica Grivița”, fiind arondată la nou creată „Industria de Stat a Berii”. [PM]

Material/ Tehnică: sticlă/ turnare în formă;
Dimensiuni: D.g-3,2 cm, D.b-7,4 cm, H.-27 cm;
Loc de descoperire: Alexandria, jud. Teleorman;
Datare: 1937.

DIPLOMA DOMNEASCĂ

50

Ioan Lazăr a făcut parte dintre fondatorii orașului Alexandria, cei care la data de 1 ianuarie 1833 semnavă la Zimnicea înscrisul de fondare a obștii viitorului oraș și cei care vărsau galbenii necesari cumpărării terenului. A făcut parte, alături de Teodor Hagi Ioan, Dimitrie Moscu și Hagi Stoica, din delegația care a mers la domnitorul Alexandru Dimitrie Ghica și i-a cerut ca noul oraș să se numească Alexandria, ceea ce domnitorul a acceptat cu multă plăcere.

Tot el a făcut parte din delegația alexândrenilor care a obținut de la domnitorului Alexandru Ioan Ghica recunoașterea oficială a orașului prin hrisovul domnesc din 4 septembrie 1840. Delegația era compusă din patru împuterniciți, vechili, din partea orașenilor și anume: Hristache Hagi Paraschiva, Ioan Lazăr, Denciu Pașaliu și Petre Anghel. Acest hrisov a fost semnat după îndelungate și repetate cereri din partea delegației, care s-a văzut astfel purtată pe drumuri timp de șase săptămâni, înaintând mai multe jalbe domnitorului.

Ioan Lazăr a fost unul dintre primii patru epitropi aleși la 1 iulie 1834, după cum arată Ekstrukția. Ceilalți au fost: Cristache Ilie, Macavei Dumitru și Ghencu Pena.

Textul diplomei, aflată în fotocopie la Muzeul Județean Teleorman, prin care Ioan Lazăr era ridicat la rangul de pitar, este următorul:

„Noi,

Barbu Dimitrie Știribeii,

cu mila lui Dumnezeu Domn Stăpânitor a toată Țara Românească.

Pentru slujbele săvârșite de Ioan Lazăr noi am binevoit a-l înălța în rang de pitar la 8 octombrie 1851. Pentru care s-a dat această domnească diplomă sub a noastră iscălitură și pecete în orașul București anul 1851 și cel de-al treilea al domniei noastre.

S-a trecut în condica Secretariatului Statului sub nr. 712.

Semnătura șefului secției,

Semnătura Secretarului Statului.” [SP]

Nr. inv.: 7927;

Material/ Tehnică: hârtie fotografică/ fotocopiere;

Dimensiuni: L-39,7 cm, l-29 cm;

Loc de proveniență: Alexandria, jud. Teleorman;

Datare: 8 octombrie 1851.

CĂLIMARA DE BRÂU

51

Călimara de brâu reprezintă o ipostază deosebit de interesantă a călimării, fiind folosită în sec. XVIII-XIX de către boierimea fanariotă din Țările Române iar mai apoi, de negustori în târgurile Țării Românești.

Era confecționată din argint aurit sau bronz și ornată cu modele florale.

Călimara de brâu era compusă din două elemente, recipientul de cerneală și tubul pentru pana de scris sau, mai târziu, pentru toc.

Obiectul în discuție reprezintă o călimară de brâu, realizată din bronz, cu recipient pentru cerneală și un tub pentru pene cu capac și mâner cu orificiu, turnat separat și abia apoi atașat prin nituire. Capacul recipientului pentru cerneală este prevăzut cu balama prinsă în trei puncte și cu un mic dispozitiv pentru a-l ține închis. Tubul pentru pene este realizat din bronz, turnat din două părți lipite între ele, retușat apoi șlefuit și gravat cu dălțița și acul. Prezintă un capac prevăzut cu balama atașată, cu mâner cu orificiu, turnat separat și abia apoi

atașat prin nituire. Călimara este ornamentată cu o decorație simplă, de

influență orientală, atât pe recipient cât și pe tubul obiectului, pe o

parte cu motive vegetale (frunze de acant și palmete pentru

flori de mac la capătul tubului), iar pe cealaltă parte

cu steaua lui David, în centrul căreia se află o

floare de mac, încadrată de două

steluțe. Decorația recipientului

și cea a tubului a fost

realizată de meșteri

de redare a motivelor

diferiți, mărturie fiind stilurile diferite (ușor) vegetale și finețea liniei.

„Toți boierii aveau câte un hanger la brâu. Cei în activitate mai aveau la brâu câte o călimară de argint suflată în aur” (Dimitrie Papazoglu). În cazul tinerilor boieri, în loc de hanger, la brâu era înfiptă călimara de bronz, de care se serveau la învățătură. [CB]

Nr. inv.: 3;

Material/ Tehnică: cupru/ turnare, nituire, șlefuire, sudare, gravare;

Dimensiuni: L.-23,5 cm, l.-3 cm, H.-2 cm (tub), L.-4 cm, l.-4 cm, H.-3,7 (călimară);

Loc de proveniență: jud. Teleorman;

Datare: începutul sec. XIX.

PLOSCA DE LEMN

52

Plosca de lemn este un obiect ce aparține patrimoniului etnografic al Muzeului Județean Teleorman, provine din comuna Izvoarele (Găuriciu) și datează din anul 1943. Este lucrată din lemn strunjit de către un meșter anonim. Plosca are formă rotundă și aplatizată pe două părți, este legată în „chingi” de piele, care se termină cu un mâner. Chingile de piele prezintă pe cele două fețe ale piesei câte o floare. Piesa prezintă decor pictat care este dispus pe întreaga suprafață. Motivele decorative sunt geometrice și naturaliste. Dopul este lucrat la strung și este legat de ploscă cu ajutorul unei curele tot de piele. Plosca are decorul pictat în nuanțe policrome și inscripțiile sunt înscrise cu culoare neagră: pe o parte are inscripționat anul 1943 iar pe cealaltă are inscripționat cuvântul „VIVAT”.

Plosca este un tip de recipient pentru țuică sau vin care poate fi și din lemn cioplit, păstrând forma rotundă și aplatizată pe două părți și având ornamentația geometrică sculptată. Ca și plosca din lemn lucrată la strung este legată în chingi de piele, cu o toartă deasupra. Există și ploști de ceramică având fie formă sferoidală ușor aplatizată, fie formă de colac, cu un gol în mijloc.

Plosca era folosită în nuntă sau al altor sărbători și era Teleormanului plosca era mergea în „pețit”, moment sau „tocmeala” (stabilirea nunții. Înțelegerea dintre că toți cei prezenți beau plosca era folosită ca „fratele de mână” tot în nuntă. Chemarea la miri sau tineri din sat ajutorul ploștii, cu țuică că vine la nuntă.

Astăzi, deși modernele și colorate au luat locul acestui unde chemarea la nuntă se face cu plosca, precum în satul Vânători, comuna Lisa. [LG]

trecut în cadrul ceremonialului de întâlnit în toate zonele țării. În zona adusă de băiat atunci când în care avea loc „învoiala” zestrei) și când se fixa ziua părți era marcată prin faptul din ploscă. De asemenea, semn distinctiv de către cadrul ceremonialului de nuntă se făcea de către împreună cu lăutarii, cu sau vin și cine bea însemna

invitații scrise, frumos desenate obicei, sunt încă sate în Teleorman

Nr. inv.: 21601;

Material/ Tehnică: lemn de dud, chingi de piele/ tăiere, strunjire, pictare, legare în chingi;

Dimensiuni: D.-19 cm, l.-9 cm, H.-25 cm;

Loc de proveniență: Izvoarele, jud. Teleorman;

Datare: 1943.

BRĂȚARA DE LA GURUIENI

53

Brățara a fost descoperită întâmplător în anul 1965, în satul Guruieni, de către Călin Enciu și Marin Budirincă, cu ocazia unor lucrări de terasare pentru plantațiile de viță de vie. Se afla într-o oală de lut, împreună cu 38 de monede și o aplică, toate din argint, databile în prima jumătate a sec. XVII. Monedele sunt emisiuni transilvănene, ale Uniunii Polono-Lituaniene, ale Imperiului Romano-German și Otoman, ale Confederației Belgiene, Țărilor de Jos și Danemarcei, ale orașului-port Raguză și ale unor state din spațiul germanic (Prusia-Brandenburg și Lotharingia), cu anii extremi 1581-1646. Greutatea totală a tezaurului este de 335,5 g.

Brățara este din argint, pe alocuri aurit. Corpul brățării este scurt și gros și este traversat în diagonală de șiruri din fir de filigran intercalate cu nervuri foarte subțiri liniare. La cele două extremități, pe partea convexă a corpului se află două

triunghiuri aurite, cu laturile rotunjite, pe care sunt gravate câte două frunze îngemănate.

Sub aceste triunghiuri sunt sudate cele două capete lățite ale brățării, întoarse către interior, formate din plăci în formă de limbă, cu marginile înălțate vertical. În centru se găsește câte o nervură aurită, îngustă și scundă la bază și mai groasă și înaltă la vârful rotunjit, conturată de un șir de globule, tot aurite. În interiorul plăcilor, între nervură și margine, capetele sunt decorate cu

cercuri mici din filigran și un rând de globule mai mari, dispuse în formă de potcoavă. În punctul de contact dintre corp și plăcuțele laterale sunt fixate două emisfere mari, decorate cu un motiv vegetal, încadrat în spații acoperite cu email verde-turcoaz. În centrul fiecărei emisfere este lipită câte o globulă mai mare decât cele din șiruri.

Această variantă evoluată de bijuterie, care se întâlnește în regiunile de la nord și sud de Dunăre și în alte regiuni ale Imperiului Otoman, este de obicei încărcată și începe să prezinte pe plăcile terminale un decor în arabescuri cu incrustații de email, caracteristice pentru arta acestei părți de lume în sec. XVI - XVIII. Formele hibride târzii, care au fost încet, încet asimilate de arta populară a regiunile de mai sus, reprezintă, din punctul de vedere al stilului și al tipologiei, o evoluție începută cu câteva secole înainte. [IT]

Nr. inv.: 7977;

Material/ Tehnică: argint, email/ turnare, batere, sudare, gravare, aurire, încrustare, filigranare;

Dimensiuni: D.max (interior)-5,53 cm, l. (capete)-3,70 cm, gr. (corp)-1,51 cm, G.-104,5 g;

Loc de descoperire: Guruieni, com. Măgura, jud. Teleorman;

Datare: secolul XVII.

ICOANA PE LEMN „SFÂNTUL NICOLAE”

54

Sfântul Ierarh Nicolae, prăznuit în ziua de 6 decembrie, este cel mai cunoscut și mai iubit sfânt al bisericii noastre, fiind cea mai expresivă figură a bunătății și milostivirii lui Dumnezeu.

De origine greacă, numele Nikolaos este compus din două cuvinte: *Nike* – „victorie”, a „învinge” și *Laos* – „popor, obște”, putându-se traduce prin „obșteasca biruință”. Deoarece s-a evidențiat prin bunătatea față de cei săraci, ca ocrotitor al fetelor, ajutor al celor oropsiți și asupriți, precum și călăuzitor pentru cei care se află în călătorie pe uscat sau pe ape, icoana lui se găsește aproape în fiecare casă creștină.

Pictată pe lemn, cu tempera, icoana prezentată îl înfățișează pe Sfântul Nicolae, bust, frontal, binecuvântând cu dreapta și cu Evanghelia deschisă în mâna stângă. Poartă veșminte arhieresti. Are capul descoperit, înconjurat de un nimf auriu. Deasupra umerilor apar în două mici medalioane Mântuitorul Iisus Hristos (stânga) și Maica Domnului (dreapta).

Icoana a ajuns în patrimoniul Muzeului Județean Teleorman la data de 20 iunie 1971, atunci când fosta Miliție Teleorman preda acestuia, printr-un proces verbal, un număr de 15 icoane, recuperate în diferite împrejurări.

Din păcate, nu se cunoaște biserica de unde provine această icoană, nici anul în care a fost pictată și nici autorul. Ca dată, poate fi însă încadrată undeva în secolul al XIX-lea. [CO]

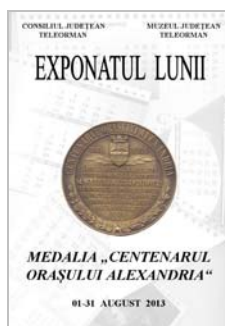
Nr. inv.: 12800;

Material/ Tehnică: lemn/ tempera;

Dimensiuni: L.-28 cm, l.-21 cm, gr.-2 cm;

Loc de proveniență: jud. Teleorman;

Datare: sec. XIX.

EXPONATUL LUNII 2013

(p. 72-83)

TIPARUL PENTRU PODOABE DE LA ORBEASCA DE SUS

55

O categorie importantă de descoperiri care demonstrează prelucrarea bronzului în cadrul așezărilor sunt valvele de tipare. Acestea pot fi monovalve (obiectul are o față plană) sau bivalve (obiectul cu două fețe reliefate, una apărând într-o valvă, iar cealaltă în valva a doua). Tiparele erau confecționate din lut (dintr-o mixtură refractară), argilă, piatră, grafit, bronz, în funcție și de tipul de obiect care se dorea să se obțină și de numărul de copii dorite. Tiparele din lut erau făcute prin apăsarea în lut a unui model, uneori din lemn. Acesta putea fi folosit de mai multe ori. Cunoștințele de natură tehnică și tehnologică erau empirice și se transmiteau în cadrul unui grup restrâns de persoane. În societățile antice dar și în cele arhaice, fierarii erau priviți ca niște persoane ce dețineau puteri magice, capabile de transmutația elementelor.

Tiparul de lut a fost descoperit în anul 1970 în cetatea de pământ de la Orbeasca de Sus. Aceasta, având o suprafață de cca. 2,5 ha, a fost construită pe un promontoriu de formă alungită, înconjurată pe laturile de nord și de est de apele râului Teleorman. Pe latura de vest se află un șanț de apărare completat de un val vitrificat, care se continuă și pe latura de sud, având o lungime totală de 300 de m.

Piesa, nefiind găsită într-un context primei epoci a fierului. Este confecționat ce are în compoziție foarte puțin nisip și lateralele sunt foarte bine arse la Interiorul este ars secundar având maroniu-negricioasă, posibil de la procesul turnării. Are o formă partea activă plată. La unul dintre adâncitură semicirculară ce provine prin care se turna metalul lichid în este de fapt doar o valvă de la un tipar turna metal în vederea obținerii unei are dimensiunile de 3,70 x 2,30 cm și o 1,5 mm. Bijuteria rezultată avea o formă alungită (registre) suprapuse și unite, cea de sus fiind triunghiulară, iar cea din partea inferioară pătrată, ambele având unghiurile de jos rotunjite. Deasupra registrului triunghiular este o adâncitură circulară ce servea posibil la realizarea perforației de care se agăța bijuteria. Este decorată printr-un grup de împunsături în partea superioară și 5 incizii paralele, verticale în registrul inferior. [IT]

clar, poate aparține din lut fin, compact, și mică. Exteriorul roșu-cărmăzuiu. o culoare folosirea în ovoidală, cu capete are o de la canalul formă. Piesa dublu în care se bijuterii. Amprenta adâncime de cca.

fiind formată din două zone

Nr. inv.: 8865;

Material/ Tehnică: lut cu degresanți/ modelare cu mâna, incizare, ardere oxidantă;

Dimensiuni: D.-6,8x5,2 cm, gr.-2,2 cm;

Loc de descoperire: Orbeasca de Sus, jud. Teleorman;

Datare: prima epocă a fierului (Hallstatt), sec. VIII-VI î.Hr.

PODOABELE DIN TEZAUURUL DE LA BRÂNCENI

56

Tezaurul a intrat în patrimoniul Muzeului Județean Teleorman în anul 1966. Descoperit întâmplător în comuna Brânceni, se compune dintr-un lot de 105 monede de argint și 7 piese de podoabă. Monedele sunt emisiuni occidentale și otomane, eșalonate, cronologic, din ultimul deceniu al sec. al XV-lea până la jumătatea sec. al XVII-lea. El ar fi putut fi îngropat între anii 1637-1657, dar mai probabil spre sfârșitul intervalului, când ultimii ani ai domniei lui Matei Basarab și primii din domnia lui Constantin Șerban au fost tulburați de împrejurări politice nesigure, determinate de Răscoala Seimenilor (1653-1655).

Podoabele din tezaurul de la Brânceni, reprezintă două categorii tipologice: accesorii vestimentare (trei ace de vâl și un nasture) și bijuterii (doi cercei și un inel-verigă). Acele de vâl

și un nasture) și bijuterii (doi aurit realizat prin sudarea a două emisfere pe o linie marcată cu un fir sau mai multe de filigran. La cele trei piese emisfera inferioară este nedecorată, în timp ce toată decorația a fost restrânsă pe emisfera superioară: cercuri concentrice lucrate din fire de sârmă în filigran în centrul cărora era fixată câte o piatră semiprețioasă. Mici globule metalice, prinse în câte un manșon de sârmă foarte subțire sunt așezate pe cercurile exterioare ale fiecărui motiv. Nasturele este executat

din argint aurit, prin ștanțare, are formă sferică, în partea superioară având sudată o mică emisferă nedecorată, terminată cu o globulă metalică. Corpul este decorat cu opt cercuri realizate din sârmă foarte subțire. Cerceii sunt prelucrați la rece dintr-o tablă de argint, în formă poliedrică. Fiecare este constituit dintr-un număr de șase fațete romboidale și opt fațete triunghiulare echilaterale cu aceleași dimensiuni. Toate laturile figurilor geometrice sunt conturate cu câte un fir de sârmă în filigran.

Prin compoziția sa, tezaurul de podoabe de la Brânceni pune în primul rând problema originii pieselor. Cele care fac parte din categoria accesoriilor vestimentare, privite prin analogiile oferite de alte descoperiri, provin din ateliere

transilvănene, în timp ce bijuteriile sunt, cel mai probabil, produse în ateliere locale. [IT]

Nr. inv.: 6432-6437, 6441;

Material/ Tehnică: argint, argint aurit, sticlă roșie, cristal de stâncă/turnare, batere, sudare, ștanțare, ajurare, filigranare, granulare;

Dimensiuni: D.-1,96-2,73 cm, L.-9,92 cm; G. totală-45,08 g;

Loc de descoperire: Brânceni, jud. Teleorman;

Datare: a doua jumătate a sec. XV - sec. XVI.

MAȘINA DE EGRENAT BUMBAC

57

Acest obiect ce aparține patrimoniului Muzeului Județean Teleorman, provine din comuna Izvoarele, jud. Teleorman și a fost achiziționat în anul 1995. Este o piesă construită din lemn ce face parte din grupul de unelte folosite în industria casnică textilă, având rolul de a separa bumbacul de semințe. În Teleorman, unde a fost foarte dezvoltată industria casnică textilă în sec. al XIX-lea și în prima jumătate a sec. al XX-lea, aproape fiecare gospodărie țărănească avea o astfel de mașină.

A fost inventată în anul 1793 de către americanul Eli Whitney, despre care se spune că a beneficiat în mică măsură de propria invenție. Sistemul de funcționare era simplu, dar eficient: mașina era formată dintr-un cilindru cu dinți de sârmă. Bumbacul brut alimenta cilindrul și, în timp ce acesta se rotea, dinții de sârmă treceau prin mici fante din lemn și trăgeau fibrele de bumbac prin acestea în afara cilindrului, lăsând în urmă semințele.

Bumbacul a fost folosit pe cale largă în gospodăria țărănească de la noi din țară începând cu mijlocul sec. al XIX-lea. Cultivarea

bumbacului a început în anul 1862, mai întâi pe suprafețe restrânse, în Moldova, apoi și în Muntenia. Recoltarea presupune extragerea din capsule a semințelor cu fibre, care formează împreună așa-numitul bumbac brut, sau bumbac neegrenat.

O dată cu trecerea timpului suprafețele cultivate cu bumbac s-au extins, în special în partea de sud a țării, așa încât în anii 1932-1933, în jud. Teleorman s-a ajuns la 346 ha. Cea mai mare producție (38500 t bumbac egrenat) s-a înregistrat în anul 1953, de pe o suprafață cultivată de aproape 225000 ha. Ulterior, suprafețele cultivate s-au redus datorită condițiilor climaterice defavorabile acestei culturi, reflectate în calitatea fibrelor. Cu toate acestea, producția autohtonă nu putea satisface cererea tot mai mare de

Nr. inv.: 21596;

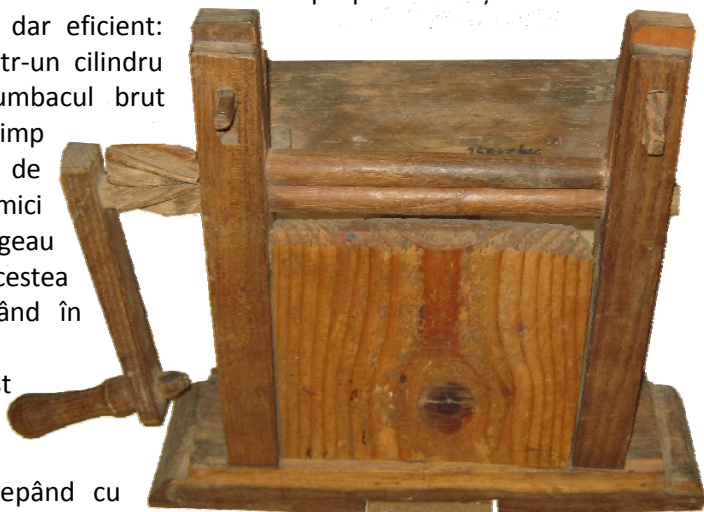
Material/ Tehnică: lemn de brad și fag/ tăiere, cioplire, rindeluire, strunjire;

Dimensiuni: L.-28 cm, l.-14 cm, H.-27 cm;

Loc de proveniență: Izvoarele, jud. Teleorman;

Datare: al doilea sfert al sec. XX.

bumbac necesar industriei casnice, de aceea s-a importat masiv bumbac brut și în fire. El era accesibil oricărei gospodării țărănești, cei mai săraci preferând să cumpere bumbacul brut și să-l toarcă. [LG]

ORDINUL „STEAUA REPUBLICII POPULARE ROMÂNE” CLASA I

58

Faleristica și medalistica sunt două științe care se ocupă cu studierea ordenelor și decorațiilor, respectiv a medaliilor. Termenul de „Ordin” își are originea în perioada medievală, mai precis în perioada Cruciadelor. Unele ordine au fost perpetuate până în ziua de astăzi, bineînțeles rolul acestora fiind altul decât în perioada feudală. Fiecare ordin a avut o heraldică individuală, de altfel faleristica fiind într-o strânsă legătură cu heraldica.

Există o ierarhizare exactă pe plan mondial pentru ordine. Astfel, majoritatea ordenelor au cinci clase. Clasa a V-a este corespunzătoare gradului de cavaler, clasa a IV-a gradului de ofițer, clasa a III-a gradului de comandor, clasa a II-a – Mare Ofițer și clasa I gradului de Mare Cruce. În afară de acestea, unele ordine au un grad excepțional, gradul de Colan.

Imediat după ce Regele la 30 decembrie 1947, toate statului român au fost acestea, întregul civile sau militare în

Inițial, noile Populare Române au fost cele ale Uniunii Sovietice. și a „titlurilor de onoare”, „găselniță” eminentamente Prezidiului Marii Adunări regimul Constituției din 1948, cât și al celui din septembrie 1952.

Mihai I a fost obligat să abdice, simbolurile naționale ale abolite și, odată cu sistem de decorații uz până la acea dată.

decorații ale Republicii practic „copiate” după Legal, instituirea decorațiilor acestea din urmă fiind o sovietică, a revenit Naționale, atât sub

Prima decorație creată, la mai puțin de o lună după abdicarea Regelui Mihai și proclamarea Republicii Populare Române, a fost Ordinul „Steaua R.P.R.”, organizat pe cinci clase. A fost înființat pe 12 ianuarie 1948, decretul fiind publicat a doua zi în Monitorul Oficial nr. 10. A fost acordat militarilor, civililor și cetățenilor străini pentru merite deosebite în domeniul politic, social, științific sau cultural. Ordinul „Steaua R.P.R.” era cea mai înaltă distincție pentru merite cu caracter general.

Ordinul aflat în patrimoniul Muzeului Județean Teleorman a fost acordat, în anul 1962, scriitorului Zaharia Stancu, cu ocazia împlinirii vârstei de 60 de ani, prin Decretul Consiliului de Stat semnat de Gheorghe Gheorghiu-Dej. [CB]

Nr. inv.: 22150;

Material/ Tehnică: aur, briliante/ turnare, ștanțare, țintuire;

Dimensiuni: L.-6,3 cm, l.-5,9 cm, gr.-0,75 cm, G.-65,5 g;

Loc de proveniență: Salcia, jud. Teleorman;

Datare: 1962.

TESTUL PENTRU COPT PÂINE

59

Obiectul face parte din patrimoniul Muzeului Județean Teleorman, provine din comuna Suhaia și a fost achiziționat în anul 1995. Este o piesă lucrată din lut având forma unui clopot.

Testul este, de fapt, un cuptor mobil prezent în fiecare gospodărie țărănească, care se dădea ca zestre la căsătoria fetelor. El nu ținea o viață, ci doar câțiva ani. De aceea, în fiecare an, în a treia marți după marțea de Paște are loc o sărbătoare numită Ropotina sau Ropotinul țestelor, zi în care se fac țeste. În această zi, în aproape toate satele din sudul țării femeile se adunau în grupuri, fie după criteriul rudeniei, fie după cel al vecinătății și le construiau. Întâi aduceau pământ galben sau alb pe care îl înmuiau în apă. Acesta era amestecat cu câlți, pleavă sau balegă uscată, care aveau rol de liant. Apoi amestecul era frământat cu picioarele, cu sapele sau bătut cu bețele. Pentru fiecare țest se făcea câte un mușuroi de pământ uscat care constituia tiparul ce se acoperea cu frunze de lipan pentru ca țestul să nu se lipească de el. Peste tipar se modela cu mâinile țestul în forma unui clopot mai bombat. În partea de sus se făcea un orificiu prin care urma să treacă fierul cu care se ridica țestul pentru a fi prins de cârligul vetrei. După ce se uscau la soare, țestele erau netezite cu lut fin pentru a nu se crăpa la temperaturile la care era coaptă pâinea. Pentru că țestele erau fragile și se puteau crăpa ușor, fiecare femeie făcea mai multe țesturi. Un țest bun putea să țină 10-15 ani. După terminarea muncii, femeile petreceau, iar țestele erau stropite cu vin ca să fie norocoase și să coacă multă pâine și mâncăruri. În țesturi se coceau diferite sortimente de pâine, mai ales azima dar și plăcinte și mâncăruri.

Faptul că doar femeile fac țesturi este urmarea unor implicații de natură magico-religioasă, care au persistat în decursul timpului. Nu lipsită de semnificație este și credința că frământând pământul „femeile calcă țeste, pentru ca diavolul să fie călcat în picioare și dogorit de foc ca și țestele”. În legătură cu întregul șir de credințe și superstiții trebuie să punem și mărturiile multora că țesturile făcute în această zi a Ropotinului „sunt un leac, adică în timpul secetos se aruncă un țest în fântână și începe să plouă, sau o femeie gravidă fură un țest de la un vecin și-l duce într-un lan de grâu ori de porumb și ploaia e gata”. O credință plină de umor și semnificații, este aceea că femeile aveau dreptul o singură zi pe an să-și bată bărbații și neputându-i bate, făceau țesturi. [LG]

Nr. inv.: 21541;

Material/ Tehnică: lut cu pleavă/ modelare cu mâna;

Dimensiuni: D.-54x45 cm, H.-29 cm;

Loc de proveniență: Suhaia, jud. Teleorman;

Datare: ultimul sfert al sec. XX.

BRICIUL DE BĂRBIERIT

60

Briciul este un instrument asemănător unui cuțit, folosit pentru ras barba. Poate fi folosit atât pentru bărbieritul umed cât și pentru cel uscat.

Piesa prezentată datează de la începutul sec. XX și a fost donată Muzeului Județean Teleorman de către Andrei Popescu din Alexandria. Briciul este compus dintr-o lamă la capătul căreia, după prinderea prin nituire de mâner, se află un inel agățător. Vârful lamei este franțuzesc sau oblic. Profilul vârfului acestei lame seamănă cu un sfert de cerc, dar având curba într-un unghi mai ascuțit. Ea poate fi introdusă în mâner. Atât lama cât și mânerul sunt confecționate din fier. Mânerul, în formă semicirculară, finalizată printr-un romb ornamental este alcătuit din două părți între care este introdusă lama.

Materialul preferat pentru fabricarea bricelor este oțelul obișnuit cu conținut de carbon minim 0,6% pentru a atinge cel mai înalt grad de duritate, elasticitate și rezistență la uzură.

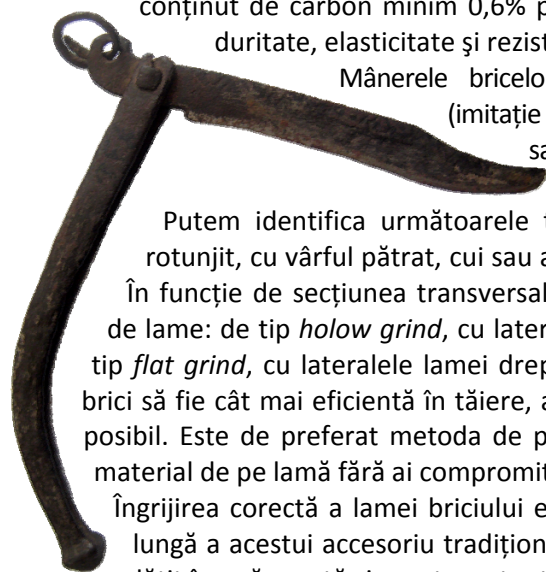
Mânerele bricelor pot fi confecționate din celuloid (imitație de carapace de broască țestoasă, fildeş sau sifed) corn natural de bivol, abanos, pakkawood, os sau oțel non-corosiv.

Putem identifica următoarele tipuri principale de lamă: cu vârful rotunjit, cu vârful pătrat, cui sau ascuțit, cu vârful franțuzesc sau oblic.

În funcție de secțiunea transversală a lamei există două mari categorii de lame: de tip *hollow grind*, cu lateralele lamei concave în secțiune și de tip *flat grind*, cu lateralele lamei drepte în secțiune. Pentru ca o lamă de brici să fie cât mai eficientă în tăiere, aceasta trebuie să fie cât mai subțire posibil. Este de preferat metoda de pilire care îndepărtează cât mai mult material de pe lamă fără ai compromite integritatea.

Îngrijirea corectă a lamei briciului este esențială pentru durata de viață lungă a acestui accesoriu tradițional. La fiecare utilizare, briciul trebuie clătit în apă curată și uscat cu atenție. Dacă lama nu este folosită pentru o perioadă îndelungată, este recomandat să fie unsă cu ulei pentru a o proteja.

Pentru a netezi asperitățile lamei după ras, se folosește o curea specială de tras biciul. Este preferabil ca un brici să nu fie folosit zilnic. De aceea, înainte vreme existau seturi de brice, cu câte unul pentru fiecare zi a săptămânii. Când briciul nu mai este suficient de ascuțit după datul cu cureaua, el trebuie ascuțit cu o piatră de tras. [CB]

Nr. inv.: 4362;

Material/ Tehnică: fier/ forjare, ciocănire la cald, călire, nituire;

Dimensiuni: L.-14,5 cm, l.-1,1 cm, gr.-0,2 cm (lamă); L.-17 cm, l.-1,1 cm, gr.-0,8 cm (mâner);

Loc de proveniență: Alexandria, jud. Teleorman;

Dată: începutul sec. XX.

MEDALIA „CENTENARUL ORAȘULUI ALEXANDRIA”

61

La aniversarea a 100 de ani de la întemeierea orașului, autoritățile locale au hotărât marcarea acestui eveniment și prin baterea unei medalii care să transmită peste ani și ani, generațiilor următoare, acest fapt din istoria orașului.

Realizată de sculptorul Emil W. Becker în anul 1935, medalia a fost bătută în bronz la Monetăria Statului, într-un număr de 500 bucăți. Au fost vândute cu 500 de lei bucata în folosul Primăriei, iar 100 dintre ele au fost date unor persoane marcante ale vremii.

Aversul medaliei prezintă:

- în centru, bustul domnitorului Alexandru Dimitrie Ghica, în semi-profil, cu privirea spre dreapta; în partea stângă a bustului, deasupra umărului, stema familiei domnitoare și în partea dreaptă numele gravorului, respectiv inscripția „E. W. BECKER SCVLP.”, lipită de legenda marginală.

- pe marginea medaliei se află legenda circulară „1834 ALEXANDRU D. GHIKA VOEVOD 1842 DOMN A TOATĂ ȚARA ROMÂNESCĂ”

Pe revers apare:

- în centru, stema orașului Alexandria (așa cum este publicată în Monitorul Oficial nr. 186 din 21 august 1930) încadrată de anii 1834-1934, așezați pe spice de grâu iar sub stemă, pe opt rânduri, textul „SĂRBĂTORITV-S'A ACEASTĂ COMEMORARE SVB DOMNIA M. SALE REGELVI CAROL II, PRIM. MINISTRV FIIND GH. TĂTĂRĂSCU, PREFECT AL JVD. ALEX. POPESCU, PRIMARVL ORAȘULVI ALEX. COLFESCU, 1935.” Jos sunt inițialele gravorului „E.W.B.”

- pe marginea medaliei, în partea de sus, se află inscripția circulară „CENTENARUL ORAȘULVI ALEXANDRIA” iar jos două ramuri, una de stejar, cealaltă de măslin. [CO]

Nr. inv.: 53;

Material/ Tehnică: bronz/ turnare, ștanțare;

Dimensiuni: D.-5,2 cm, gr.-0,32 cm, G.-47,4 g; tiraj-500 buc.

Loc de proveniență: Alexandria, jud. Teleorman;

Datare: 1864.

FIBULA DIGITATĂ DE LA LĂCENI

62

Fibula se folosea pentru prinsul diferitelor piese de îmbrăcăminte, dar și ca bijuterie. O fibulă se compunea din: arc, cap, picior și resort. După felul cum s-au lucrat aceste părți și după forma generală a unor fibule, se pot stabili importante date cronologice în studiile de specialitate.

Fibula digitată a fost descoperită la sfârșitul anilor '60 pe teritoriul satului Lăceni, la circa 500 m nord de uzina de apă ce deservește orașul Alexandria, de către personalul acesteia. A fost donată Muzeului Județean Teleorman de către Constantin Săndulescu. Preotul Ion Spiru a contribuit la valorificarea științifică a piesei, prin publicarea unui articol în *Revista Muzeelor* (nr. 7/1970).

Fibula, păstrată într-o bună stare, a fost lucrată în totalitate din bronz, fiind turnată într-un tipar monovalv. Placa superioară, semicirculară, este prevăzută cu cinci butoni semisferici de 0,5 cm lungime. Piciorul plăcii inferioare este în formă de liră. La capătul arcului de legătură dintre placa superioară și cea a piciorului, de o parte și de alta, fibula este prevăzută cu câte două proeminențe aviforme. Pe placa semidiscoidală și pe cea a piciorului, ca și pe arcul de legătură dintre ele, sunt prezente ornamente formate din nervuri paralele ce urmăresc conturul fibulei. Acestea au fost realizate în tehnica basoreliefului. Appendicele terminal al plăcii piciorului este ornamentat cu o proeminență-buton semisferic, delimitat de zona plăcii piciorului prin trei șanțuiri. Fibula păstrează resortul în întregime, urechile de fixare a acestuia și portagrafa în formă de cârlig.

Fibula descoperită la Lăceni face parte din tipul „cu liră” și este considerată o fibulă slavă, fiind datată spre sfârșitul sec. VI d.Hr. și prima jumătate a sec. VII d.Hr. Alte exemplare au fost descoperite în România în necropola de incinerare slavă de la Sărata Monteoru dar și la Pergam (Turcia) sau Kiev (Ucraina). Deși este considerată o fibulă slavă, acest tip a avut o largă răspândire, fiind prezent și în medii neslave, cum ar fi arealul gepido-avar din Ungaria. Cercetătorii au analizat elementele componente ale tipului „cu liră” și au ajuns la concluzia că originea acestuia este bizantină, el derivând dintr-un anumit model de cataramă ce are partea inferioară în formă de liră. [17]

Nr. inv.: 12291;

Material/ Tehnică: bronz/ turnare în tipar monovalv, cizelare;

Dimensiuni: L.-5,4 cm, l.-3,2 cm;

Loc de descoperire: Lăceni, com. Orbeasca, jud. Teleorman;

Datare: sfârșitul sec. VI - prima jumătate a sec. VII d.Hr.

DUBLA PENTRU CEREALE

63

Acest obiect face parte din patrimoniul Muzeului Județean Teleorman, provine dintr-o comună a județului Teleorman, fiind o donație. Este un recipient mobil pentru măsurarea cerealelor în târguri și oboare, foarte util în comerțul ambulant. Se mai folosește pentru măsuratul semințelor dar și ca măsură pentru luatul uiumului la moară. Poartă mai multe denumiri populare în funcție de regiune, cum ar fi: baniță, felderă, dublu decalitr. Are valoare diferită după epoci și regiuni, dar în general este egală cu 20 ocale (1,291 kg în Moldova și 1,272 kg în Muntenia). De la introducerea sistemului metric, se numește astfel măsura de 20 litri, pentru cereale.

Obiectul prezentat este confecționată din lemn, consolidată cu vergele adâncime cât și pe fier), care sunt foarte produsului ce este alte piese de același doage reprezintă mânerul exemplu, se folosea cerealelor și căpețul sau lucrat prin cioplire sau bucată de lemn, de forma cu toartă.

o piesă de formă cilindrică, din 12 doage, metalice atât pe diametru (3 cercuri din utile în manipularea încă funcțional. La gen, prelungirea unei vasului. În Gorj, spre pentru măsuratul cupa din lemn, un vas strunjire dintr-o singură unei căni ușor tronconice

Aceste instrumente ne vorbesc despre priceperea și inventivitatea celor de odinioară. Chiar dacă nu dispuneau de tehnologia atât de avansată din zilele noastre, își făceau atât de bine treaba chiar și cu ustensile care nouă, celor de azi, ni se par rudimentare. Dincolo de performanțele instrumentelor era, în primul rând, priceperea oamenilor.

La Alexandria se ține târgul săptămânal pentru valorificarea cerealelor încă de la începutul secolului al XX-lea, unde, în fiecare vineri, populația din satele din jur și din fostul județ Vlașca își desface produsele sau se aprovizionează și unde, chiar și astăzi, se folosește dubla pentru măsurarea cerealelor. [LG]

Nr. inv.: 24336;

Material/ Tehnică: lemn de stejar, fier/
tăiere, rindeluire, fixare în cercuri;

Dimensiuni: D.-37 cm, H.-37 cm;

Loc de proveniență: jud. Teleorman;

Dată: al doilea sfert al sec. XX.

SAMOVARUL

64

Samovarul este un recipient de metal, folosit pentru a fierbe apa și a o menține caldă. Având în vedere că apa este de obicei încălzită pentru prepararea ceaiului, multe samovare au atașate un inel în jurul coșului de fum pentru a susține și încălzi un ceainic, umplut cu concentrat de ceai. Sunt, de obicei, lucrate din fier, cupru, alamă, bronz, argint, aur sau nichel. Capacitatea lor poate varia de la 1 la 400 de litri.

Samovarul este un atribut important al gospodăriei ruse prin prezența sa în cadrul comun al familiei. Expresia „*a sta la samovar*” înseamnă a avea o discuție pe îndelete, în timp ce se bea ceaiul. Pe lângă prepararea ceaiului, samovarul era folosit și ca o sursă permanentă de apă caldă. Drept combustibil era folosit cărbunele. Acesta mocnea în conducta samovarului atunci când acesta era reaprins cu ajutorul burdufului, fabricat pentru samovar. Deși dispozitive similare samovarului au fost

găsite în China, datând din antichitate, primul samovar modern a fost înregistrat în Rusia de către frații Lisitsyn, Ivan Fyodorovich și Nazar Fyodorovich. În anul 1778, ei au făcut un samovar iar Nazar

Lisitsyn a înființat prima fabrică de samovare în Rusia. Chiar dacă ei nu pot fi socotiți inventatorii samovarului, contribuția lor în fabricarea unor modele de o diversitate și frumusețe remarcabile a fost decisivă în istoria ulterioară a samovarului.

Aceștia, precum și alți producători, au trăit la Tula, oraș cunoscut pentru dezvoltarea sa în metalurgie. Acest oraș a devenit în sec. XVIII principalul centru de producție a samovarului rusesc, acesta devenind marca orașului. În sec. XIX, samovarul a devenit un simbol al culturii ceaiului în Rusia. Samovarul prezentat este produs la Tula în anul 1870. Este format din: bază, unde se află având pe ea inscripționată marca fabricii, recipientul sau corpul, de formă cilindrică cu două mâner, conducta metalică verticală (coșul de fum). Lipsesc din componența sa capacul de aerisire pentru abur, robinetul, capacul și coroana.

Samovarul este confecționat din cupru, recipientul, cu capacitatea de 5 l, fiind cositorit în interior. Conducta metalică verticală este făcută tot din cupru cositorit.

În timpurile moderne samovarul este asociat cu exotismul și nostalgia poporului rus.

[CB]

Nr. inv.: 12768;

Material/ Tehnică: cupru/ turnare, formare la cald, ștanțare, cositorire;

Dimensiuni: H.-40 cm, l.bază-16 cm, D.recipient-28 cm, Vol.-5 l;

Loc de proveniență: Bujoreni, jud. Teleorman;

Datare: 1870.

BANCNOTA DE 100 LEI (1966)

65

Bancnota a fost emisă de Banca Națională a Republicii Socialiste România la data de 1 noiembrie 1966.

Aversul bancnotei poate fi descris astfel:

a) Fondul: albastru închis, violet-brun, bleu-verde, cafeniu, desen Guillot.

b) Tipăritura: chenar, desen Guillot, având în colțuri valoarea 100, repetată de patru ori pe latura din dreapta. Pe latura din stânga este anul emisiunii - 1966, iar pe latura de jos valoarea nominală UNA SUTĂ LEI, repetată de cinci ori. Frontal, în partea superioară este numele emitentului: BANCA NAȚIONALĂ A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA. În câmp, în medalion oval alb cu hașuri bleu deschis, desen Guillot, se regăsește stema țării. În stânga, într-un medalion rotund, ornamentat, se află chipul și numele lui Nicolae Bălcescu. Sub stemă, apare valoarea nominală UNA SUTĂ LEI și textul penalității, scris pe un rând FALSIFICAREA ACESTOR BILETE SE PEDEPSEȘTE CONFORM LEGII. Seria și numărul sunt imprimate cu culoare roșie.

Textul: în partea de sus - BANCA NAȚIONALĂ A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA, în partea de jos - UNA SUTĂ LEI.

Reversul bancnotei prezintă:

a) Fondul: albastru închis, violet-brun, bleu-verde, cafeniu, desen Guillot.

b) Tipăritura: chenar complex, realizat cu desen Guillot, având pe laturile din stânga și dreapta sus și jos valoarea „100” și în câmp, clădirea Ateneului Român.

Textul: în partea de sus - REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA, în chenarul jos - UNA SUTĂ LEI.

Această bancnotă înlocuia precedenta emisiune cu valoarea nominală de 100 lei (1952) și avea să circule până în anul 1991. Dacă pe avers se păstrează portretul lui Nicolae Bălcescu, pe revers, reprezentarea clădirii „Casei Scânteii”, al cărei prototip fusese constituit de cel al Universității „Lomonosov” din Moscova, avea să fie înlocuită cu cea a „Ateneului Român”, o aluzie subtilă dar evidentă la noua orientare a politicii partidului comunist către un „comunism naționalist”. [CO]

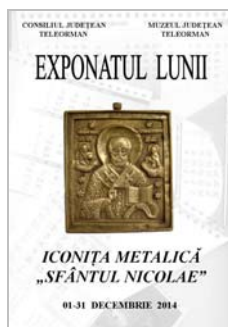
Material/ Tehnică: hârtie filigranată, cerneală/ imprimare;

Dimensiuni: L.- 15,3 cm, l.-7,5 cm;

Loc de proveniență: jud. Teleorman (donăție);

Datare: 1966.

EXPONATUL LUNII 2014

(p. 84-95)

CHIMIRUL

66

Acest obiect face parte din patrimoniul Muzeului Județean Teleorman și provine din satul Siliștea (cunoscut în trecut sub denumirea de Grosu), fiind achiziționat în anul 1982. Chimirul este un brâu lat de piele specific costumului popular bărbătesc din zona Teleorman și din alte părți ale țării și se mai numește șerpar. Este confecționat de către meșteșugari curelari, care foloseau pielea zisă „blanc” sau „toval” obținută prin argăsirea vegetală a pieilor crude. Pielea pentru chimire se pregătea cu grijă ca să se obțină fâșii late cu suprafața netedă, pe care se aplica broderie sau suprafețe subțiri de piele de ovină brodate sau decorate, numite „irhă”. Chimirul prezentat are decorațiuni obținute prin broderie pe piele policromă, realizată cu ajutorul acelor fâșii înguste de piele numite irhă și cu ajutorul firelor metalice, cu motive geometrice și florale. Prezintă un buzunar a cărui clapetă este decorată cu capse și rozete iar întreaga suprafață este decorată prin repusare, ștanțare și capse.

Chimirele din alte regiuni ale țării se diferențiază prin lățime și mod de ornamentare. Chimirul foarte lat, așa cum se întâlnește în Țara Oașului, este specific tăietorilor de lemne și în general ocupațiilor care necesită efort fizic mare. Decorarea chimirului se face prin diferite tehnici, cele mai răspândite fiind chimirele repusate, ștanțate și brodate cu „irhă” sau cu fire metalice. Aplicațiile de ținte, decupările, perforările sunt dispuse de obicei pe margini, sau pe clapele buzunarelor.

Chimirele purtate în Transilvania și zona Sucevei se caracterizează prin prezența decorului cu mărgelile colorate. În zonele Câmpulung Moldovenesc și Vrancea se purtau chimirele cu ținte și plăcuțe turnate cu cositor. În zona Sibiului se cunosc chimirele cu broderie din piele policromă.

În zilele noastre încă se mai poartă aceste obiecte, fiind lucrate de către meșteri populari pentru a fi vândute la târguri de obiecte artizanale. [LG]

Nr. inv.: 18928;

Material/ Tehnică: piele de vițel, fir metalic, capse/ tăiere, croire, coasere, brodere cu meșină de piele, capsare, repusare, ștanțare;

Dimensiuni: L.-95 cm, l.-11,5 cm;

Loc de proveniență: Siliștea, com. Vitănești, jud. Teleorman;

Datare: ultimul sfert al sec. XIX.

PATEFONUL

67

Aparatul este un model portabil, cu pavilion acustic interior, fabricat în prima jumătate a sec. XX. Cutia, de formă dreptunghiulară, este îmbrăcată în pânză impermeabilă de culoare neagră ce imită pielea naturală. Pe partea frontală a cutiei, sub capac se află manivela de antrenare care este pliabilă. Pe partea dreaptă a cutiei se află un mâner.

Manivela de antrenare de pe partea frontală, este flancată de două încuietori. În interior se află platanul pentru disc, antrenat de un mecanism cu arc. Tot în interior se află brațul mobil montat în partea dreaptă ce se termină cu doză

acustică, regulatorul de viteză plasat în partea stângă a platanului și pârghia de pornire-oprire montată sub platan. În partea dreaptă a platanului este recipientul cu ace. Pe capacul din interior este o mapă pentru discuri cu inscripția: „Viva-tonal-Columbia-Grafonola” pe o bandă aurie. Marca patefonului, „Columbia”, este înconjurată de un cerc de lauri iar în partea superioară, în interiorul cercului se află inscripția „Made in England”.

Patefonul este un aparat pentru reproducerea sunetelor înregistrate pe discuri de gramofon cu ajutorul unui ac special, care urmărește șanțul săpat în disc și comandă membrana difuzorului. Primul dispozitiv capabil să înregistreze sunetul este atribuit francezului Eduard-Leon Scott de Martinville (1817-1879), tipograf și scriitor, care inventează o variantă

a ceea ce va fi patefonul, aparat pe care îl numește „phonographe” și, odată cu el, și discul de patefon, în anul 1857. Prima înregistrare făcută de Martinville, la 6 aprilie 1860, este melodia „Au claire de la lune”, un cântec popular francez, foarte cunoscut și astăzi. În 1877, americanul Thomas Edison inventează patefonul (fonograful), un dispozitiv care putea să înregistreze și să redea sunetele. [CB]

Nr. inv.: 23082;

Material/ Tehnică: metal, lemn, pânză, ebonită, mecanism antrenare cu arc, mecanism redare sunet/ fabricat industrial;

Dimensiuni: L.-37 cm, l.-28 cm, H.cutie-15,5 cm, H.capac-6,5 cm, D.platan-25,5 cm;

Loc de proveniență: necunoscut (achiziție, Alexandria);

Datare: prima jumătate a sec. XX.

ZARUL ANTIC

68

Zarul a fost descoperit pe șantierul arheologic de la „Cetate” Zimnicea în anul 1975, în nivelul cultural geto-dacic. Are o formă de cub cu muchiile aproximativ egale având 2 cm fiecare. Unele fețe sunt ușor bombate, iar colțurile sunt rotunjite. Aceste caracteristici duc la o mișcare de rostogolire timp mai îndelungat. Este ușor aplecat spre o latură. Are o greutate de 8,65 grame și se simte bine în palmă.

Este confecționat dintr-un lut foarte fin, ușor ars secundar, fapt ce a dus la o înnegrire pe două dintre fețe. Pe celelalte zone are o culoare maroniu-cenușie. Este ușor lustruit mai ales în zona colțurilor. Perforațiile sunt lucrate îngrijit, se simt la pipăit, fiind făcute posibil cu un obiect fin, prin învârtire. Nu sunt foarte adânci, având 1-2 mm. Pe cinci dintre fețe sunt prezente puncte, de la unu la cinci, acestea fiind poziționate ca la zarurile moderne. În mod ciudat, semnul pentru cifra șase lipsește, partea ce îi corespunde nu este însemnată și nu poartă nici alt marcaj.

Primele zaruri au fost descoperite în Egipt, pe locul vechii capitale de la Teba și au fost datate în jurul anului 1500 î.Hr. Pe teritoriul țării noastre au parvenit pe linia tradiției greco-romane.

Conform mitologiei, cei trei mari zei, Zeus, Poseidon și Hades, au tras la sorți prin aruncarea zarurilor în momentul când și-au împărțit lumea. Patronii acestui joc au fost considerați Hermes și Pan. Cele mai vechi referințe se găsesc în operele lui Homer. Pictarea pe vasele ceramice a celor doi eroi din Iliada: Ahile și Ajax jucând zaruri era o temă frecvent folosită în perioada sec. VI-V î.Hr.

Grecii foloseau trei sau patru zaruri, pe când romanii doar două. Toate erau amestecate într-un vas și apoi aruncate de la o anumită înălțime. Cele mai vechi zaruri așa cum le cunoaștem datează din sec VII î.Hr. Se juca de cele mai multe ori par-impair. În lumea romană, teoretic, toate jocurile erau interzise cu excepția celor jucate la circ sau la curse. Totuși, se jucau zaruri peste tot: la băi, în circuri, în taverne, bordeluri sau în forum. S-au păstrat chiar și picturi murale arătând jucători de tot felul. Treptat, jocurile au devenit o așa de mare problemă încât au fost restricționate de conducerea romană. Se făcea o excepție notabilă de sărbătoarea Saturnaliilor când erau permise alături de alte manifestări. Cu toate acestea, chiar și împărații romani le practica, sfidând legile.

Din lumea romană, zarurile au trecut și la populațiile vecine, cum ar fi goții, iar exemplare din spațiul lor cultural au fost descoperite și pe teritoriul României. [IT]

Nr. inv.: 12043;

Material/ Tehnică: lut cu degresanți/ modelare cu mâna, incizare, lustruire, ardere reducătoare;

Dimensiuni: L.-2 cm;

Loc de descoperire: Zimnicea, jud. Teleorman;

Datare: sec. III-II î.Hr.

COSORUL

69

Panoplia de arme individuale utilizată în spațiul dacic a fost diversă, aproape toate tipurile de armament utilizate în epocă plecând de la cele mai simple și uzuale cuțite până la pretențioasele și complicatele armuri de zale. Totuși în acest amalgam de arme și echipamente militare, tricii dar în special ramura nord-dunăreană a lor, dacii au avut o predilecție evidentă pentru armele curbe. Între aceste arme, o categorie aparte o reprezintă cosoarele masive, posesoare ale unei dualități viu discutate și disputate în literatura de specialitate. Poziționarea acestor cosoare a fost atât în rândul uneltelor cât și a armelor.

Utilizarea lor ca unelte este cel mai adesea varianta propusă de către majoritatea cercetătorilor, plecând de la contextele arheologice în care au fost descoperite, ce pot fi mai greu asociabile cu fenomenul militar. Folosind ca puncte de referință modelele etnografice, utilitatea lor a fost legată de sfera

preocupărilor viticole și pomicole, viziune corectă mai ales în cazul cosoarelor de mici dimensiuni. În schimb, cosoarele de dimensiuni mari erau mult mai eficiente în cazul utilizării lor ca arme. Fără a nega utilizarea lor ca unelte, cu diferite întrebuințări, conformația morfologică robustă le recomandă ca arme excelente pentru lupta de aproape. Cosoarele pot fi considerate ca parte componentă a arsenalului de arme curbe utilizate de daci, chiar și ocazional. Originea acestui tip de armă întâlnită în toată Europă, a fost inspirată de numeroasele forme de seceri anterioare, din care se pare a fi evoluat, aspect care permite ipoteza potrivit căreia cosoarele sunt, de fapt, niște seceri simplificate, ce se pretau la cele mai diverse întrebuințări.

Cosorul prezentat are lamă lată și groasă, curbată spre vârf, cu tăișul pe partea concavă, iar muchia lată. Profilul lamei este triunghiular, continuat printr-o coadă prevăzută cu o daltă, fixată în mâner printr-o limbă filiformă, dar și prin manșonare. De asemenea, pentru fixarea cozii a fost folosit un inel de fier. Coada este decorată cu motive florale, pe partea stângă, inclusiv pe daltă, până în zona curburii. Mânerul din lemn este continuat pe partea dreaptă a cozii de metal până în zona dălții. Partea scurtă a mânerului fiind crăpată, este prinsă sus și jos cu sârmă.

Cosorul a fost întrebuințat în viticultură și în pomicultură dar sunt dovezi că în antichitate a fost folosit și ca armă ocazională. [CB]

Nr. inv.: 11812;

Material/ Tehnică: fier, lemn/ ciocănire la cald, forjare, gravare;

Dimensiuni: L.-47 cm, l.-20 cm, gr.-05 cm, D.mâner-2,8x3,2 cm;

Loc de proveniență: Alexandria, jud. Teleorman;

Datare: a doua jumătate a sec. XIX.

ANASTASIMATAR (ÎNC. SEC. AL XIX - LEA)

70

Anastasimatarul (gr. *anastasis* - „înviere”) este cartea care cuprinde cântările bisericești de la slujbele zilelor de duminică, ziua Învierii Domnului. Cu unele excepții, textele cântărilor sunt cuprinse în Octoih, Anastasimatarul fiind, de fapt, un fragment din acesta, pus pe note muzicale.

Scris la începutul secolului al XIX-lea, Anastasimatarul prezentat este o lucrare în manuscris, probabil o copie după Anastasimatarul întocmit și tipărit de Macarie Ieromonahul în anul 1823. Manuscrisul cuprinde cântările de la slujbele zilelor de duminică (ziua Învierii Domnului), mai precis, cântările de la vecernia de sâmbătă

seara și de la utrenia de duminică, pe cele opt glasuri bisericești. Textul este scris în limba română cu litere chirilice, pe o hârtie cu aspect rugos, neabsorbantă, de culoare verde deschis, fără linii de apă sau filigran, pentru scriere folosindu-se cerneală neagră și

roșie. A fost restaurat în anul 2010, proces în urma căruia i-au fost curățate, spălate și întregite paginile. Totodată a fost refăcută legătura cu scoarțe și învelitoare noi, într-o formă cât mai apropiată de cea originală.

Volumul prezintă câteva particularități dintre care amintim prezența la baza paginii întâi a unei ștampile cu tuș negru, probabil de apartenență, o serie de note marginale, precum și începutul psalmului 50 scris în creion, cu litere latine, pe una dintre paginile nescrise.

Primul Anastasimatar în limba română a fost tipărit în anul 1823, alcătuit fiind de Macarie Ieromonahul. Cu excepția câtorva încercări personale, acesta a constituit sursa principală de inspirație pentru aproape toate lucrările, având cea mai mare circulație în tipărituri și manuscrise. [CO]

Nr. inv.: 12788;

Material/ Tehnică: hârtie manuală, cerneală, scoarțe din carton, cotor din piele/ scriere de mână, legătură cu cotor drept;

Dimensiuni: L.-20,9 cm, l.-17 cm, gr.-1,5 cm, 216 p;

Loc de proveniență: jud. Teleorman;

Datare: începutul sec. XIX.

URNA GÂRLA MARE – CÂRNA

71

Vasul a fost descoperit în anul 1969 în necropola aparținând bronzului târziu de la Zimnicea „Câmpul Morților” (jud. Teleorman). Necropola a fost identificată în anul 1949 și cercetată de către arheologul Alexandrina Alexandrescu în perioada 1967-1970. Au fost săpate 64 de morminte atribuite culturii Zimnicea-Plovdiv și datate în sec. XIV î.Hr.

Vasul a fost depus în mormântul înregistrat cu numărul 41. Scheletul, destul de slab conservat, era orientat VSV-ENE și a aparținut, probabil, unui adolescent. Era chircit pe partea stângă, iar vasul era așezat la înălțimea cotului drept.

Vasul de ofrandă Gârla Mare-are o culoare maroniu-roșcate și o Fundul este este prevăzut cu formă conică. corpului, evazată în îngustă, decorat încrustare cu parțial, ce scoate motivele decorative.

Gâtul este înconjurat

de la buză în jos cu un motiv în formă de ghirlandă cu vârful în sus, urmată de o bandă formată din impresii succesive de formă semicirculară. Zona centrală a corpului este delimitată în partea dinspre gât de o linie orizontală, iar înspre fund de o „ghirlandă” cu vârful în sus, de la care pornesc spre bază linii scurte, verticale. Este împărțită prin câte trei linii verticale în opt zone metopice. Inelul dinspre fundul vasului este decorat cu o mică ghirlandă formată prin impresii semicirculare, succesive, unite. Toarta are la exterior o bandă verticală realizată din mici impresii spiralice, suprapuse iar spre buză prezintă un motiv ce se aseamănă cu o ancoră modernă.

Cârna este de dimensiuni medii, cenușie, cu porțiuni maroniu-formă generală bitronconică. inelar, iar corpul ușor aplatizat trei proeminente organice de Gâtul, bine delimitat de restul este ușor arcuit iar buza este exterior. Are o toartă în bandă supraînălțată. Este bogat prin incizare/imprimare și pastă albă, păstrată doar destul de bine în evidență

Acestea sunt poziționate tectonic pe

de la buză în jos cu un motiv în formă de ghirlandă cu vârful în sus, urmată de o bandă formată din impresii succesive de formă semicirculară. Zona centrală a corpului este delimitată în partea dinspre gât de o linie orizontală, iar înspre fund de o „ghirlandă” cu vârful în sus, de la care pornesc spre bază linii scurte, verticale. Este împărțită prin câte trei linii verticale în opt zone metopice. Inelul dinspre fundul vasului este decorat cu o mică ghirlandă formată prin impresii semicirculare, succesive, unite. Toarta are la exterior o bandă verticală realizată din mici impresii spiralice, suprapuse iar spre buză prezintă un motiv ce se aseamănă cu o ancoră modernă.

Vasul de ofrandă Gârla Mare-Cârna de la Zimnicea este o piesă importantă deoarece atestă legătura și contemporaneitatea dintre mai multe culturi ale epocii bronzului târziu de pe teritoriul țării noastre. [17]

Nr. inv.: 8267;

Material/ Tehnică: lut cu degresanți/ ardere reducătoare, incizare, încrustare, lustruire, modelare cu mâna;

Dimensiuni: D.g-10,5 cm, D.b-5 cm, D.max-5,5 cm, H.-13,5 cm;

Loc de descoperire: Zimnicea, jud. Teleorman;

Datare: epoca bronzului târziu; sec. XIV-XIII î.Hr.

FAȚA DE PERNĂ

72

Acest obiect, datat în perioada 1926-1950, provine din comuna Țigănești, fiind achiziționat în anul 1998. Aparține categoriei țesăturilor de interior, obiecte indispensabile organizării interiorului țărănesc. Țesăturile de interior teleormănene reflectă o anumită concepție stilistică, o modalitate de expresie și o manieră proprie de interpretare și redare a frumosului, definind prin compoziția ornamentală și prin cromatică stilul decorativ al interiorului locuinței țărănești. În interiorul casei țărănești, țesăturile din lână alternează cu cele din bumbac și borangic, reflectând ocupațiile principale ale locuitorilor, agricultura și creșterea animalelor.

Mobilierul sobru al locuințelor țărănești constituie doar un fundal pe care se etalează petele de culoare ale țesăturilor. Deasupra patului care era acoperit cu țesături de lână în nuanțe potolite de culori, se puneau velințe iar patul era acoperit pe toată lungimea și de numeroase căpătaie și perne mici, de formă pătrată, numai pentru ornamentul patului.

Fața de pernă este confecționată din bumbac țesut în două ițe, cu alesături în război care fac decorul acestei piese. Fondul piesei este alb iar alesăturile sunt de culoare roșie și albastră. Ornamentica este reprezentată de motive decorative des întâlnite în arta populară românească, geometric stilizate, geometrizarea fiind o caracteristică generală a artei populare românești: motivul antropomorf „femeia”, a cărei îmbrăcăminte este decorată cu motivul „crucea”, precum și motivele fitomorfe „pomul vieții” și „ghiveciul cu floare”. Simbolul antropomorf al femeii se leagă de străvechi credințe și rituri ale fertilității și fecundității, mai ales că apare pe un obiect legat de interiorul casei. Motivul crucii este un motiv geometric creștin străvechi prezent în arta populară românească exprimând ideea venerării Sfintei Cruci în tradiția noastră populară. Pomul vieții face parte din grupul de motive al copacului, aureolat de legende și simboluri în gândirea populară, între care cel mai important este simbolul rodniciei iar ghiveciul cu floare apare ca o reprezentare a grădinii raiului.

Deși teleormănencele nu erau știutoare de carte, ele au realizat modele geometrice perfecte, care se încadrează în realizări artistice remarcabile. [LG]

Nr. inv.: 28094;

Material/ Tehnică: pânză/ țesere în două ițe, coasere, brodare, tivire, ales în război;

Dimensiuni: L.-48 cm, l.-42 cm;

Loc de proveniență: Țigănești, jud. Teleorman;

Datare: al doilea sfert al sec. XX.

FIBULA PORUMBEL

73

Fibula porumbel a fost descoperită în anul 1980 pe teritoriul localității Dulceanca (jud. Teleorman), în zona din apropierea așezării datate în sec. III d.Hr., cercetată de către arheologul Suzana Dolinescu-Ferche între anii 1963-1966.

Este confecționată din bronz și se află într-o stare destul de bună de conservare, fiind acoperită de o patină verzuie. Acul lipsește din vechime. Arcul este modelat în formă de pasăre, posibil un porumbel. Pasărea este redată destul de realist, corpul fiind alungit, triunghiular în secțiunea transversală, gâtul este scurt, arcuit, capul mic iar ciocul de mici dimensiuni este îndreptat în jos. Coada este scurtă și lată, orientată oblic în sus. Aripile sunt strânse pe lângă corp iar penele aripilor sunt redată prin două grupuri a câte 7 incizii oblice. Port-arcul este articulat de picior printr-un nit.

Acest tip de fibule sunt cunoscute în literatura de specialitate sub numele de fibule porumbel (*Taubenförmige Fibeln*). Au dimensiuni reduse, rar depășind 4 cm lungime. Sunt

încadrate într-o grupă mai mare, aceea a fibulelor cu reprezentări animale sau în grupa fibulelor zoomorfe.

Pentru piesa de la Dulceanca s-a considerat că a fost adusă, probabil, din castrul de la Roșiorii de Vede, situat pe Valea Urluiului, aflat la cca. 12 km distanță și care făcea parte din sistemul de fortificații de pe *Limesul Transalutanus*.

Fibulele ornitomorfe au o istorie destul de veche, fiind datate încă din prima epocă a fierului. Au fost întâlnite atât la triburile celte cât și la populațiile peninsulei italiice, dintre care etruscii se remarcă prin calitatea pieselor de acest fel. În Imperiul Roman erau destul de des folosite începând cu sec. I d.Hr. Se întâlneau diferite variante, păsările redată având aripile pliate sau întinse. Majoritatea erau din bronz decorate doar cu incizii. O dată cu dezvoltarea culturii popoarelor germanice începând cu sec. IV, fibulele ornitomorfe cunosc o dezvoltare remarcabilă. S-au descoperit exemplare aparținând vizigoților, ostrogoților și francilor. Ele sunt din metale prețioase și sunt bogat ornamentate cu pietre semiprețioase. Ultimele din acest tip au fost întâlnite în Europa nordică la populațiile culturii Vendel dar și la vikingi pe parcursul sec. VI-XI. [17]

Nr. inv.: 18651;

Material/ Tehnică: bronz/ turnare în tipar; cizelare;

Dimensiuni: L.-3,8 cm, H.-1,4 cm, G.-7 g;

Loc de descoperire: Dulceanca, com. Vede, jud. Teleorman;

Datare: epoca romană, sec. III d.Hr.

RÂȘNIȚA DE CAFEA

74

Există un proverb care spune că haina îl face pe om. Extrapolând în universul cafelei această zicală, putem afirma cu certitudine că râșnița îl face pe cafegiu. Râșnița de cafea este pe bună dreptate considerată cea mai importantă componentă din arsenalul unui cafegiu cu pedigree, bineînțeles, după cafeaua de calitate și aleasă cu grijă, de preferință de la un prăjitor independent care la rândul său își selecționează originile și amestecurile cele mai bune.

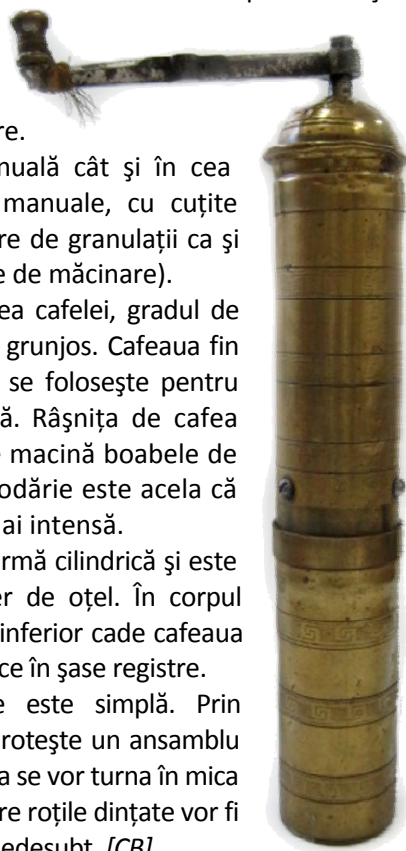
Râșnițele cu cuțite conice sau plane care zdrobesc boabele de cafea pe același principiu după care se macină cerealele la moară sunt considerate optime. Spre deosebire de râșnițele cu lame (râșnițele clasice cu care la noi se râșnește și zahărul) care secționează boabele de cafea schimbându-le temperatura și neasigurând un măcinș uniform, râșnițele ce au cuțite conice sau plane asigură un măcinș uniform, nu încălzesc cafeaua și nici nu-i schimbă proprietățile și particularitățile de aromă și savoare.

Astfel de râșnițe se găsesc atât în varianta manuală cât și în cea electrică. Pentru acasă sunt recomandate cele manuale, cu cuțite conice și care pot măcina o varietate la fel de mare de granulații ca și râșnițele electrice cu reglaj micrometric (fără trepte de măcinare).

În funcție de metoda utilizată în prepararea cafelei, gradul de măcinare poate varia de la extrem de fin la mediu grunjos. Cafeaua fin măcinată, similară ca și textură cu zahărul pudră, se folosește pentru prepararea cafelei la ibric, după rețeta tradițională. Râșnița de cafea este o ustensilă de bucătărie cu ajutorul căreia se macină boabele de cafea. Avantajul folosirii râșniței de cafea în gospodărie este acela că efectul cafelei proaspăt râșnite este savoarea ei mai intensă.

Râșnița este confecționată din alamă, de formă cilindrică și este alcătuită din două corpuri, un capac și un mâner de oțel. În corpul superior se introduc boabele de cafea iar în corpul inferior cade cafeaua râșnită. Pe suprafața ei sunt ștanțate figuri geometrice în șase registre.

Funcționarea râșniței de cafea manuale este simplă. Prin acționarea unei pârghii așezate în partea de sus se rotește un ansamblu de roți dințate din interiorul mașinii. Boabele de cafea se vor turna în mica cuvă așezată deasupra mecanismelor și ajungând între roțile dințate vor fi măcinate și apoi vor cădea într-un mic depozit aflat dedesubt. [CB]

Nr. inv.: 24189;

Material/ Tehnică: alamă, oțel/ ciocănire la cald, turnare;

Dimensiuni: L.-32,5 cm, D.-4,5 cm (corp), L.-12 cm, l.-0,5 cm (mâner);

Loc de proveniență: Roșiorii de Vede, jud. Teleorman;

Datare: jumătatea sec. XX.

VÂLNICUL CU PAFTALE

75

Acest obiect, aflat în patrimoniul Muzeului Județean Teleorman, face parte din costumele populare femeiești specifice zonei etnografice Vlașca și se purta împreună cu cămașa, acoperind corpul de la talie în jos, în partea din spate, iar în partea din față a trupului se purta bosceua sau zăvelca. În Oltenia și o parte a Munteniei a cunoscut mai multe variante determinate de felul decorului și al cutelor.

Portul vâlnicului este caracteristic păturii țărănești înstărite, pe de o parte, iar pe de altă parte, anotimpurilor reci. Face parte și din costumele de ceremonie, fiind purtat la praznice, înmormântări, nunți. Piesa prezentată are forma de culoare neagră și este compusă din două foi de lână țesute în două ițe, cusute transversal și plisate foarte mărunț cu excepția chenarului de pe laturile înguste.

Decorul este amplasat pe chenarul care mărginește piesa, o dungă lată de cca. 15 cm, de culoare roșie și constă din motive geometrice de culoare roșie, albă și verde-măsliniu.

Inițial, acest tip de piesă s-a purtat încrețită în talie, însă practica și experiența de veacuri au dus la „strângerea în cute” a vâlnicului cu diverse mijloace: „în degete pe copaie”, cu vârguțe de trestie introduse în cute, „ca să stea în picioare”, cute legate și așezate pe vatra de pământ a casei, umedă, până se usucă țesătura (4-5 zile). Astfel încutat vâlnicul nu se mai desfăcea, cutele rămânând ca niște verticale, dat fiind că în vechime cutele „stăteau în picioare”, nu se „călcau” ca astăzi. În talie, cutele sunt strânse și încrețite mărunț pe mai multe rânduri de șnururi formând la partea superioară un fel de brâu.

În zona Vlașca, vâlnicul de acest fel poartă denumirea de peșteman. Se leagă în talie cu două șireturi de lână acoperind marginile boscelei care se poartă în față, ca un șorț. În față, vâlnicul se prindea cu două paftale din metal, de influență orientală. Costumele populare femeiești cu acest tip de vâlnic, cu paftalele care subliniau talia, evidențiind forma evazată și pliseurile vâlnicului, conferă un aspect sculptural întregului ansamblu. [LG]

Nr. inv.: 27743;

Material/ Tehnică: lână, metal/ țesere în două ițe, croire, brodare, festonare, tivire, plisare, încrețire;

Dimensiuni: L.-290 cm, l.-85 cm;

Loc de proveniență: jud. Teleorman;

Datare: primul sfert al sec. XX.

ICONIȚA METALICĂ „SFÂNTUL NICOLAE”

76

Turnată în bronz, icoana îl înfățișează pe Sfântul Ierarh Nicolae, bust, frontal, binecuvântând cu dreapta iar în mâna stângă ținând Evanghelia deschisă. Poartă veșminte arhieresti ce au ca motiv decorativ semnul Sfintei Cruci, încadrat în romburi. Sfântul are capul descoperit, înconjurat de un nimb. Deasupra umerilor sunt redați pe nori, Mântuitorul Iisus Hristos cu Evanghelia închisă (stângă) și Maica Domnului oferindu-i un omofor (dreapta), fiecare având numele monogramat deasupra. Pe icoană mai apar și 6 steluțe, câte una deasupra

și câte două sub brațelor sfântului. De chenar cu rol de ramă, superioare un buton există date referitoare icoane, singurul lucru a ajuns în patrimoniul Teleorman prin ajutorul unei matrițe, bronz undeva pe la începutul sec. XIX și icoanelor numite și

Mântuitorului și Maicii Domnului aceștia, în lateralele jur împrejur are un iar pe centrul laturii cu rol de prindere. Nu la proveniența acestei consemnat fiind acela că Muzeului Județean donație. Fabricată cu icoana a fost turnată în sfârșitul sec. XVIII - face parte din categoria „icoane de călătorie”.

Potrivit tradiției, Sfântul Nicolae s-a născut în a doua jumătate a secolului al III-lea, în provincia Lichia, orașul Patara (Turcia). Părinții au fost oameni înstăriți, dar și foarte credincioși. Și-au dorit mult un copil. Și Dumnezeu le-a dăruit unul, a fost singurul, unul milos, foarte înțelept și extrem de curajos. A învățat viața duhovnicească de la unchiul său, Nicolae, episcopul Patarelor. Rămas orfan devreme, și-a împărțit toată averea moștenită. Este părintele bun și înțelept care dăruiește lumină și har credincioșilor, este ocrotitor al copiilor și apărător al credinței ortodoxe.

În vremea prigoanelor lui Dioclețian împotriva creștinilor, Sfântul a fost aruncat în temniță, fiind eliberat după urcarea pe tron a împăratului Constantin cel Mare. Sfântul Nicolae a apărat dreptatea printre oameni și a mântuit de la condamnare trei bărbați. A fost considerat sfânt, de către popor, chiar din timpul vieții. Oamenii îl chemau având credința că necazurile lor vor fi mântuite. După o viață aspră, dar plină de credință, a trecut la viața veșnică, pe 6 decembrie cca. 340, iar din anul 1087, moaștele sale sunt păstrate la o biserică din Bari, în sudul Italiei. [CO]

Nr. inv.: 4;

Material/ Tehnică: bronz/ turnare, gravare, cizelare;

Dimensiuni: L.-8,6 cm, l.-7,5 cm, gr.-0,5 cm;

Loc de proveniență: jud. Teleorman;

Datare: sfârșitul sec. XVIII - începutul sec. XIX.

EXPONATUL LUNII 2015

(p. 96-107)

SCRISOAREA ALEXĂNDRENILOR ADRESATĂ DOMNITORULUI ALEXANDRU IOAN CUZA

77

Unirea Principatelor Române a avut loc la jumătatea secolului al XIX-lea și reprezintă unificarea vechilor state Moldova și Țara Românească. Unirea a fost strâns legată de personalitatea lui Alexandru Ioan Cuza și de alegerea sa ca domnitor al ambelor Principate, la 5 ianuarie 1859, în Moldova și la 24 ianuarie 1859, în Țara Românească. În acest context, alexăndrenii îi trimit domnitorului o scrisoare de felicitare, în data de 9 februarie 1859.

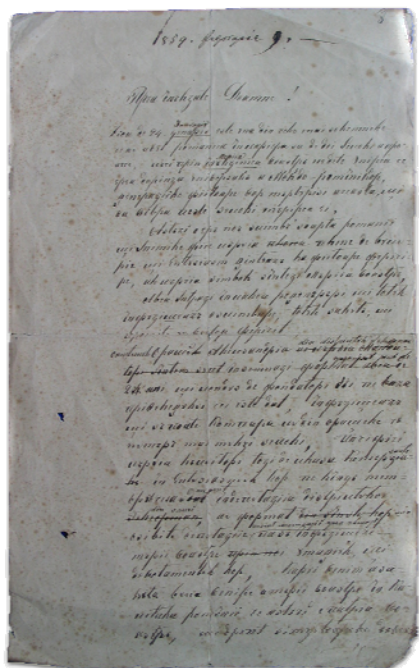
„Prea înălțate Doamne!

Ziua de 24 ianuarie este una din cele mai solemne ce au avut România în cariera sa de doi secolii aproape, căci prin Măria Voastră ne dete Unirea ce era dorința universală a moldo-vlahilor, generațiile viitoare vor mărturisi aceasta și va vibra peste secolii mărirea ei. Astăzi o nouă eră schimbă soarta României și inimile fiecăruia, pline de bucurie și entuziasm, țintea până la viitoare fericire al cărui simbol sunteți Măria Voastră. Abia intrați în calea regenerării și totul înfățișează o schimbare, totul salută și promite un viitor fericit.

Obștescul oraș Alexandria din districtul Teleorman, organizat abia de 24 de ani și condus de fondatorii săi pe baza privilegiului ce-i este dat, înfățișează și se poate compara cu orașele ce numără mai mulți secolii, pacificii căruia locuitori, toți de clasă comersantă, în entuziasmul lor pe lângă membrul ce s-a numit, au format și o osebită deputăție pe subsemnații deputați ca să înfățișeze Măriei Voastre omagiul și devotamentul lor, care venim a saluta buna venire a Măriei Voastre în capitala României ce astăzi e patria noastră. Și drept simțitoarele dovezi de devotament că urăm cu toții deplină fericire și putere spre a putea conrăspunde grelii și marii misiuni la care sunteți chemați a îndeplini.

Dumnezeu a binecuvântat Unirea românilor și binecuvântarea sa ne va conduce prin mărirea voastră pe calea prin care să ajungem la prosperitatea acestor frumoase țări. Să trăiță, Măria Voastră, întru mulți fericți ani, trăiască unirea moldo-românilor!

9 februarie 1859” [SP]

Nr. inv.: 27;

Material/ Tehnică: hârtie, cerneală/ scriere de mână;

Dimensiuni: L.-34 cm, l.-21 cm;

Loc de proveniență: Alexandria, jud. Teleorman;

Datare: 9 februarie 1859.

PACHET METALIC DE ȚIGĂRI „TRIPLE ENTENTE”

78

Pachetul este alămit cu excepția părții exterioare a capacului. Aceasta este imprimată și se disting trei zone dispuse pe diagonală a capacului. Prima zonă (din partea din stânga sus) este imprimată cu albastru în degrade unde apare inscripția „TRIPLE ENTENTE”. Partea diagonală-mijloc, în lățime de 4 cm este o bandă de culoare galben-crem și mărginită cu două benzi aurite punctate cu picățele roșii, cu lățimea de 0,5 cm. Pe mijlocul benzii, cu lungimea pe diagonală de 15 cm sunt imprimate trei steme regale. Partea de jos este de culoare verde având inscripția 50 CIGARETTES DE GRAND LUXE. Pe partea interioară a capacului, imprimată cu auriu, este imprimată (centru-sus) stema regală a României susținută de inscripția în formă de potcoavă REGIE ROYALE DE ROUMANIE, fiind cea care a patronat fabricarea acestei mărci de țigări. În partea stângă jos se află inscripția LES HAUTES RECOMPENSES AUX EXPOSITIONS despărțită prin două linii verticale de inscripția din partea dreaptă jos DEUX GRANDS PRIX EXPOSITION UNIVERSELLE PARIS 1900. [CB]

Nr. inv.: 27525;

Material/ Tehnică: tablă de fier/ alămire, imprimare;

Dimensiuni: L.-13,5 cm, l.-8,5 cm, gr.-2,6 cm;

Loc de proveniență: România;

Datare: prima jumătate a sec. XX.

„TRUSA DE MAGIE” GETO – DACICĂ

79

Între anii 2007-2009 au fost descoperite în situl arheologic Zimnicea „Câmpul Morților” 51 de morminte de incinerare geto-dacice. Complexul 26, cercetat în anul 2008, a fost format dintr-un set de 28 de obiecte miniaturale ce face parte din seria „truselor de magie”. „Trusa” are următoarea componență: două discuri de lut de dimensiuni diferite, un jeton de lut de formă dreptunghiulară, cinci vase miniaturale de lut (două întregi, unul întregibil, două fragmentare), o „zornăitoare” de lut cu o formă oval-bombată, goală în interior, ce cuprinde cinci bobite de lut, un astragal de ovi-caprină, perforat și ars din vechime, o figurină antropomorfă de formă alungită, perforată transversal, două obiecte tronconice de lut, perforate, o cute de piatră, cilindrică, cu un capăt aplatizat și perforat, șase obiecte de lut, de formă ovală și elipsoidală, patru mărgelile de lut, un obiect de lut de formă unghiulară și altul de formă sferică, o pietricică albă, sferică ușor aplatizată și o cochilie de melc marin (*Murex*).

Piesele erau grupate, suprapuse, fapt ce sugerează că inițial au fost puse într-un săculeț din material textil ori din piele.

„Trusa de magie” face parte din necropola geto-dacică de la Zimnicea, datată între sec. IV-II î.Hr. și este integrată mediului funerar respectiv, fiind utilizată ca element funerar. În aceeași necropolă au mai fost descoperite, de-a lungul timpului, 5 seturi cu obiecte miniaturale (ce cuprind 6 -18 piese) și alte 7 morminte cu piese miniaturale. Acestea se aflau în interiorul urnelor, laolaltă cu oasele calcinate.

În privința funcționalității pe care aceste obiecte ar fi avut-o, s-a considerat că sunt jucării ori instrumente ale unui cult popular cu valențe tămăduitoare, practicat de vraci sau de persoane care se ocupau cu magia. „Trusele” și mai ales figurinele antropomorfe ar fi fost utilizate cu precădere în sfera magiei și a vrăjitoriei servind săvârșirii unor practici magice destinate populației obișnuite de rând. „Trusele de magie” apar cu predilecție în morminte de femei, fapt ce a generat ipoteza că mormintele cu astfel de seturi ar fi aparținut unor vrăjitoare, tămăduitoare, prezicătoare sau chiar preotese și ar marca „profesiunea” avută de defunct în timpul vieții sau ar exprima necesitatea de a asigura celui mort o protecție specială în lumea de dincolo. [IT]

Nr. inv.: 28728-28755;

Material/ Tehnică: lut cu degresanți, piatră, cochilie/ modelare cu mâna, ardere reducătoare sau oxidantă, șlefuire, perforare;

Loc de descoperire: Zimnicea, jud. Teleorman;

Datare: a doua epocă a fierului, sec. IV-II î.Hr.

BOSCEAUA TELEORMĂNEANĂ

80

Bosceaia face parte din patrimoniul Muzeului Județean Teleorman și a fost achiziționat în anul 1981. A fost confecționată în gospodărie, ca toate piesele de port popular teleormănean, în comuna Islaz a județului nostru în perioada primului sfert al sec. XX, de către o anume Maria Gruiă.

Piesa în discuție este reprezentativă pentru costumele populare teleormănean cu două boscele. Este țesută la războiul de țesut, în două ițe, din bumbac, lână și lână. Partea cu decor din jumătatea inferioară este țesută în tehnica chilimului. Pe trei laturi este mărginită cu punct de feston din lână albastră și paiete prinse cu mărgelă.

Decorul este dispus pe întreaga suprafață, în așa-numite registre horizontale în câmpul piesei și trei registre la poale ce formează pragul, cel din mijloc fiind mai lat.

Motivul decorativ sunt vârgi, vârguțe în timp ce motive florale stilizate, floare cu între registrele pragului, pentru a sunt cusute paiete prinse cu cromatica, fondul piesei este bleumarin, verde, roșu, alb,

Era purtată de fete și purtau boscele de culoare așa-numitul vinețiu, care ornament realizat în culori piesă ce face parte din popular femeiesc de generație în generație ca

distinctive, specifice fiecărei zone, referitoare la vârstă, stare civilă și social-economică. Bosceaia teleormăneană se purta pereche, în față și în spate, îmbrăcând partea de la brâu în jos a trupului femeiesc, lăsând să se vadă lateral poalele albe ale cămășii. În general, este cunoscută sub numele de catrință, fiind o piesă de port de formă dreptunghiulară compusă dintr-o singură foaie.

Boscelele teleormăneane sunt piese de o mare varietate ornamentală și cromatică care au creat în Teleorman mai multe tipuri de costume populare: costumele cu două boscele, costumele cu fotă încutată în spate și boscea în față,

costumele cu boscea în spate și șorț în față. [LG]

Nr. inv.: 18142;

Material/ Tehnică: bumbac, lână, lână, paiete, mărgelă/ țesere în două ițe, coasere, chilim, festonare;

Dimensiuni: L.-78,5 cm, l.-35 cm;

Loc de proveniență: Islaz, jud. Teleorman;

Dată: primul sfert al sec. XX.

TAVA DECORATIVĂ „ZIARUL MINERVA”

81

Piesa aflată în patrimoniul Muzeului Județean Teleorman este o tavă decorativă rotundă, de porțelan emailat cu marginea din metal comun nichelat. Porțelanul este pictat cu șablonul cu motive florale în culorile negru, bleu și crem. Între motivul floral central și cel circular este inscripția „ZIARUL MINERVA”. Marginea circulară din metal nichelat este ștanțată cu motive reprezentând spice de grâu și flori cu cinci petale. Pe spatele de porțelan al tăvii sunt marcate două serii: 9427 și 8 C 80.

Cotidianul „MINERVA” a apărut în perioada 13 decembrie 1908 - 19 octombrie 1916. Acesta era o gazetă politică și literară. Avea un format de 64 x 46 cm, 8 pagini, apărea de luni până duminică, prețul era de 5 bani și era scos de editura și tipografia Minerva. Personalul din redacție apărut în primul număr era: Ioan Slavici, Ion Scurtu, C. Demetrescu, George Caliga, George Ocașeanu, Ludovic Leist, Alexandru G. Doinaru, Al. Anestin, I. Vasiliu-Berești, Vasile Savel, Armand Iliescu, Nicolae Pora. Pe lângă cotidian a apărut, o perioadă, și suplimentul „Minerva Literară și Ilustrată” (1909-1914).

Ca materiale promoționale Ziarul Minerva a distribuit tăvi decorative și ceasuri de masă inscripționate cu numele ziarului.

„Minerva Literară și Ilustrată” a apărut între 15 noiembrie 1909 - 3 august 1914. El era supliment al ziarului MINERVA (1908-1916) fiind un săptămânal, având zi de apariție duminică. A apărut în mai multe formate, inițial 24 x 33,5 cm, apoi 23,5 x 31,5 cm. Suplimentul avea 12 pagini, costa 10 bani numărul și era imprimat la tipografia Minerva. În paginile sale au colaborat: I. Adam, D. Anghel, I. Bârsanul, Z. Bârsan, Ilarie Chendi (critică literară), C. Demetrescu, Al. Doinaru, N. Dunăreanu, Emil Gârleanu, D. Karnabatt, Ștefan Octavian Iosif, P. Locusteanu, Radu Rosetti, Mihail Sadoveanu, C. Sandu-Aldea, Ioan Slavici, V. Savel, I. Scurtu, Gh. Silvan, N. Timiraș și alții. Între 1910 - 1912 editează suplimentul „Moda și casa”. [CB]

Nr. inv.: 25374;

Material/ Tehnică: porțelan, tablă/ modelare în tipar, pictare cu șablonul, nichelare, ștanțare;

Dimensiuni: D.-36,5 cm, gr.-1 cm;

Loc de proveniență: Alexandria, jud. Teleorman;

Datare: prima jumătate a sec. XX.

ICOANA PE LEMN „SFÂNTUL PROOROC ILIE”

82

Prăznuit în fiecare an pe 20 iulie, Sfântul Proroc Ilie Tesviteanul este considerat de Biserica Ortodoxă Română unul dintre cei mai importanți prooroci ai Vechiului Testament, făcător de minuni și aducător de ploie vreme de secetă.

Pictată pe lemn, în tempera, icoana îl înfățișează pe Sfântul Prooroc Ilie, central, cu mâna dreaptă ridicată, având palma deschisă, iar cu mâna stângă ținându-și veșmântul, lipit de piept. Ca în toate icoanele ce îl înfățișează pe Sfântul

Ilie și în această icoană, el este reprezentat având părul cărunț și barba mare, fiind îmbrăcat în ținută de ascet, cu cojoc de oaie, asemănător Sfântului Ioan Botezătorul. Lângă prooroc, în partea stângă dar puțin mai sus (deasupra mâinii ridicate), apare reprezentat și corbul ce l-a hrănit pe sfânt în pustiu. Această scenă centrală înfățișează momentul șederii proorocului la pârâul Cherit, când prin pronia divină un corb îi aducea mâncare, dimineța pâine și seara carne. De jur împrejurul proorocului apar scene, în miniatură, din viața acestuia, scenele derulându-se ca într-un film ce prezintă, pornind din partea stângă-jos, apoi urcând în semicerc pe partea dreaptă, până în partea din

stânga-sus a icoanei, următoarele momente din viața proorocului: Sfântul Ilie trezit de înger, despărțirea cu cojocul a apelor Iordanului, urcarea la cer a Sfântului Ilie.

Din scena ridicării Sfântului Ilie la cer fac parte și reprezentarea lui Elisei dar și reprezentarea Mântuitorului în colțul din stânga sus, binecuvântând cu mâna dreaptă, în timp ce deschide cerurile pentru a-l primi pe prooroc.

Icoana a intrat în patrimoniul Muzeului Județean Teleorman la data de 19 martie 1976, fiind preluată de la din Muzeul Roșiorii de Vede. Nu se cunoaște biserica de unde aceasta provine, nici anul în care a fost pictată și nici autorul. [CO]

Nr. inv.: 12839;
Material/ Tehnică: lemn/ tempera;
Dimensiuni: L.-27 cm, l.-21 cm, gr.-1,5 cm;
Loc de proveniență: jud. Teleorman;
Datare: sfârșitul sec. XVIII - începutul sec. XIX.

CONDICA OBȘTESCULUI ORAȘ ALEXANDRIA (1835)

83

Conține, trecute sub forma unui registru, toate locurile de casă și prăvălii cu numele și prenumele cumpărătorului, toate vecinătățile și numărul de stânjeni. În total are 267 de file, primele șase file sunt libere, prima vânzare datează din anul 1838 și ultima din anul 1858. În perioada de douăzeci de ani menționată de condică, sunt trecute 1470 de vânzări în oraș dar și în moșia orașului.

Credem că în primele file urmau a fi trecute vânzările din anii 1834-1837, despre care aflăm că au fost scrise pentru prima dată în *Catagrafiasca condică* a comisiei de către staroste. Nu apar aceste vânzări pentru că anii de început ai orașului au stat sub probleme apărând proprietarilor de moșii oraș dar și din partea mai vroia să efectueze necesar. În *Ekstrukție* articol, faptul că orice cumpere pământ, prăvălie, din cuprinsul inginerul Moritz von investiți cu vânzarea emiteau chitanțe. era diferită în funcție care urma a i se da. de prăvălie viitorul plăti 5 lei stânjenul pământul costa 20 iar pentru izlaz, 2 galbeni pogonul.

semnul incertitudinii, atât din partea din vecinătatea noului Mitropoliei, care nu schimbul de teren se specifica, în primul om poate veni să pentru casă sau planului realizat de Ott. Epitropii erau pământului și tot ei Valoarea pământului de întrebuițarea Astfel, pentru pământ cetățean urma a pătrat, pentru casă parale stânjenul pătrat

Condica este scrisă în limba română cu alfabetul chirilic. La final poartă semnătura epitropului Anghel A. Repanovici și data de 12 august 1860. Pe aceeași filă se află pecetea din ceară roșie a orașului Alexandria. [SP]

Nr. inv.: 24;

Material/ Tehnică: hârtie manuală, scoarțe de carton îmbrăcate în piele/ scriere de mână, legătorie cu 5 nervuri ușor profilate, imprimare cu auriu;

Dimensiuni: L.-43,5 cm, l.-30 cm, 267 f.;

Loc de proveniență: Alexandria, jud. Teleorman;

Datare: 1835.

PROSKINITAR AL SFÂNTULUI MUNTE AL ATONULUI (1856)

84

Preluat din grecescul „Proskinitarion” cuvântul se traduce prin „manualul închinătorului” sau „manualul creștinului”, în accepțiunea zilelor noastre putând fi considerat ca un „ghid al pelerinului”.

Proskinitarul pe care îl prezentăm are coperti din carton stratificat, îmbrăcate în hârtie marmorată, plastifiată și cotorul în piele neagră.

Cuprinde 205 pagini și 24 gravuri, lipsindu-i cea a Mănăstirii Dohiaru. Ultimele 11 pagini prezintă „Lista domnilor abonați” din care rezultă 1423 de solicitări, indicând tirajul relativ mare pentru perioada respectivă.

Proskinitarul Sfântului Munte al Atonului, în traducerea monahului Varnava Luchianov, s-a tipărit în vremea Mitropolitului Nifon (1787-1875, ales mitropolit în 1850), la Tipografia Mitropoliei Românești și reprezintă prima descriere în limba română a Muntelui Athos.

Lucrarea este foarte complexă, în cuprinsul său prezentându-se date și informații referitoare atât la geografia și istoria Sfântului Munte, cât și la tradițiile și viața monastică. În privința marilor mănăstiri și a schiturilor subordonate sunt prezentate date despre poziția și distanțele dintre ele, perioada în care au fost ridicate, ctitorii, arhitectura fiecăreia, hramurile, paraclisele, icoanele, sfintele moaște, monahii care s-au sfințit, egumenii, numărul călugărilor și viețuirea lor de sine sau de obște etc. Ordinea de prezentare a mănăstirilor nu este cea ierarhică și nici cea istorică, preferându-se ordinea geografică

pornind de la versantul nordic, cu Mănăstirea Esfigmenu, continuând spre vârful peninsulei și apoi pe versantul sudic până la Mănăstirea Zugrafu.

În prezent, ediția din 1856 a Proskinitarului este foarte rară, în forma sa de carte tipărită fiind identificată la Biblioteca Academiei Române din București, Muzeul „Prima Școală Românească din Șcheii Brașovului”, Mănăstirea Dervent și la două persoane particulare. [CO]

Nr. inv.: 12787;

Material/ Tehnică: hârtie, cerneală, scoarțe de carton, cotor de piele/ tipărire, legătură cu șase nervuri profilate, imprimare cu auriu pe cotor;

Dimensiuni: L.-33,3 cm, l.-20 cm, gr.-1,5 cm, 205 p., 24 pl.;

Loc de proveniență: jud. Teleorman;

Datare: 1856.

AMNARUL MEDIEVAL

85

Amnarul a apărut în antichitate. Romanii au fost aceia care au creat numeroase tipuri, unele dăinuind până în perioada modernă. Îl numeau *igniarium* și se folosea tot cu cremene și iască. Atât în antichitate cât și în Evul Mediu s-a mai folosit drept cremene, pe lângă silex și jasp, calcedonie, agată, cuarț. De obicei, cremenea era învelită într-o tablă de metal ce lăsa descoperită doar o latură a ei. În acest fel se putea ține mai bine în mână când era lovită cu amnarul. Tehnica s-a perpetuat în timp, fiind folosită în Evul Mediu și în Țările Române.

Amnarul prezentat este o piesă descoperită în anul 1975 în situl arheologic Zimnicea „Cetate”, în nivelul medieval. Acesta este amplasat pe terasa înaltă a Dunării, la circa 250 metri de marginea orașului modern. Suprapunând nivelul antic, getic, așezarea medievală a fost datată pe baza descoperirilor monetare - monede românești din timpul lui Vlaicu Vladislav, monede bulgărești din timpul lui Ivan Alexandru și al fiului său cât și al lui Ioan Starcimir (1355) - în secolul al XIV-lea. Așezarea de la Zimnicea era destul de întinsă pentru vremea sa, având în jur de 150 de locuințe de tip bordei și a fost distrusă, cel mai probabil, după lupta de la Rovine (1394).

Amnarul medieval este o piesă de fier lucrat prin forjare dintr-o singură bucată de metal, având unul dintre brațe rupt din vechime. Baza este ușor arcuită, trapezoidală, iar brațul păstrat este subțire, cu terminația în formă de inel.

În Evul Mediu au circulat pe teritoriul Țărilor Române mai multe tipuri de amnare. Acestea erau în forma literei „C”, cu brațele de dimensiuni diferite, inelar-aplatizate sau cu un singur braț (stilul „P”). Cremenea era uneori învelită parțial într-o tablă de metal. Erau obiecte destul de valoroase fiind esențiale în viața cotidiană. Au continuat să fie folosite de-a lungul secolului XIX, chiar și după inventarea chibriturilor. [17]

Nr. inv.: 22813;

Material/ Tehnică: fier/ batere la cald, forjare;

Dimensiuni: L. -7 cm, L.braț-4,3 cm, l.-1,2 cm, l.braț-0,2 cm, gr.-0,2 cm;

Loc de descoperire: Zimnicea, jud. Teleorman;

Datare: epoca medievală, sec. XIV.

FIERUL DE CĂLCAT

86

Acest obiect face parte din patrimoniul Muzeului Județean Teleorman și aparține colecției etnografice a muzeului, categoria obiecte din metal. Provine din satul Calomfirești și datează din primii ani ai sec. XX.

Fierul de călcat este confecționat din fontă, are formă triunghiulară iar la partea superioară prezintă o protuberanță care avea rolul practic de a închide capacul fierului, dar și rol oarecum artistic. Acest fier de călcat funcționa cu ajutorul cărbunilor aprinși introduși în corpul lui, care încălzeau talpa fierului și în acest fel se puteau netezi rufe. Fierul prezintă un mâner din lemn la partea superioară pentru a fi manevrat cu ușurință, deși este destul de greu, iar lateral prezintă niște orificii care aveau rolul de a scoate fumul produs ce cărbunii aprinși.

Se folosea atât în gospodăriile țărănești cât și în cele orășenești; la începutul secolului trecut nu exista gospodărie fără acest obiect de uz gospodăresc. Ceea ce diferențiază fiarele de călcat sunt acele figurine care aveau și rol funcțional, figurine ce reprezintă cocoși, lei, șerpi, delfini.

Se crede că acest gen de obiecte de uz gospodăresc au apărut în China încă din sec. I folosindu-se pentru călcat vase metalice umplute cu mangal. Abia începând cu sec. XVII, în Europa au apărut plăcile de fontă triunghiulare prevăzute cu un mâner, care aminteau, într-o măsură mai mare, de fiarele de

călcat actuale. Ulterior, au apărut fiare de

călcat din fontă umplute cu mangal. Se consideră că fierul încălzit electric a fost inventat în anul 1882 de către Henry W. Seeley.

Odată cu apariția fiarelor de călcat electrice în țara noastră și a conectării gospodăriilor din mediul rural sau orășenesc la rețeaua de curent electric, nu s-au mai folosit fiarele de călcat cu cărbuni. [LG]

Nr. inv.: 29144;

Material/ Tehnică: fontă, lemn/ turnare, găurire, strunjire;

Dimensiuni: L.-22,5 cm, l.-10,5 cm, H.-21,5 cm;

Loc de proveniență: Calomfirești, com. Poroschia, jud. Teleorman;

Datare: începutul sec. XX.

SCEPTRUL ZOOMORF DE LA CIOLĂNEȘTII DIN DEAL

87

Sceptrul, ce poate fi încadrat tipologic în categoria sceptrelor zoomorfe de tip schematic, a fost descoperit în anul 1966 în așezarea gumelnițeană de tip *tell* de la Ciolăneștii din Deal, cunoscută sub numele de „Măgura Țui”. S-a aflat alături de materiale arheologice specifice culturii Gumelnița, respectiv așa-numitei faze Gumelnița A2.

Este o piesă lucrată în manieră zoomorfă stilizată, ce reprezintă capul unui erbivor de talie mare, cel mai posibil un cap de cal. A fost confecționată din corn de cerb matur (*Cervus elaphus*). Pentru realizarea ei s-a folosit partea bazală a unui ax de corn drept, cu diametrul de 7-8 cm.

S-a procedat la secționarea longitudinală a întregii piese, astfel încât părțile laterale ale acesteia sunt puternic șlefuite. Partea distală sugerează botul animalului, în timp ce un rest cruțat de rozetă a fost fasonat în așa fel încât să sugereze urechile. Ramura numită „a ochiului” a fost tăiată, păstrându-se un segment lung de cca. 4 cm. ce servea, probabil, ca suport pentru fixarea într-un mâner de lemn. Întreaga suprafață a fost îngrijit finisată, prin șlefuire și lustruire, înlăturându-se astfel urmele caracteristice rezultate în urma debitării și fasonării.

De-a lungul timpului, acest tip de piese a atras atenția cercetătorilor, fiind abordate într-o serie de studii. A fost realizată și o clasificare a acestora în două tipuri, respectiv sceptre zoomorfe și sceptre zoomorfe de tip schematic (abstract), fiecare subîmpărțite, în mod detaliat, în tipuri și subtipuri.

Caracterul unic al piesei descoperită la Ciolăneștii din Deal este dat de materia primă folosită, de regulă sceptrele fiind realizate din piatră. În același timp, este important și cadrul cronologic timpuriu al acestei descoperiri, respectiv faza A2 a culturii Gumelnița. Dacă aceste piese sunt sceptre adaptate social, având un rol de prestigiu, trebuie să admitem prezența în cadrul societății eneolitice a unor persoane ce aveau un rol „proeminent” în cadrul comunităților respective, aserțiune subliniată și de alte descoperiri arheologice. [PM]

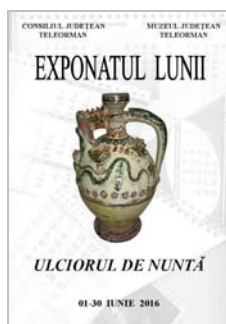
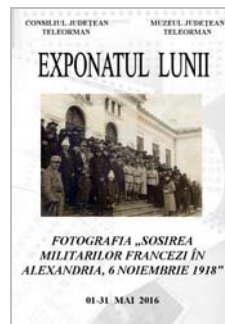
Nr. inv.: 7829;

Material/ Tehnică: corn/ debitare, fasonare șlefuire, lustruire;

Dimensiuni: L.-9,5 cm, H.-10 cm, gr.-3 cm;

Loc de descoperire: Ciolăneștii din Deal, jud. Teleorman;

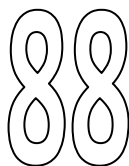
Datare: eneolitic, Gumelnița (A2), cca. 4200 î.Hr.

EXPONATUL LUNII 2016

(p. 108-119)

CASETA DE BIROU

Caseta de birou era destinată păstrării timbrei și penițelor. Ea are forma dreptunghiulară. În profil se îngustează de la bază spre capac. La bază este prevăzută cu patru picioare iar partea superioară, unde este capacul, are marginile canelate. În interior sunt două compartimente pentru timbre și penițe. Pe capac sunt înscrise, în dreptul celor două compartimente, cuvintele TIMBRES și PLUMES. Ea este ornamentată pe marginile laterale cu motive florale, iar capacul cu romburi și triunghiuri cu câte un punct în mijloc. De asemenea, pe capac apar cinci crini. Pe spatele casetei sunt gravate cuvintele J-P PARIS și DEPOSE și numărul 107. Caseta este datată între sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX. [CB]

Nr. inv.: 24251;

Material/ Tehnică: metal comun/ turnare, gravare;

Dimensiuni: L.-11 cm, l.-8,5 cm, H.-3 cm;

Loc de proveniență: Alexandria, jud. Teleorman;

Datare: sfârșitul secolului XIX - începutul secolului XX.

HERMINETA DIN JAD ALPIN DE LA CIOLĂNEȘTII DIN DEAL

89

Situl gumelnițean de tip *tell* de la Ciolăneștii din Deal, cunoscut sub numele de „Măgura Țui”, se află în sectorul Șovești, la marginea de nord-est a satului, în lunca Pârâului Câinelui. Are o formă oval neregulată, cu o platformă netedă și laturi ușor înclinate, având dimensiunile de 46×40 m și o înălțime de cca. 3 m față de nivelul luncii.

Cercetări arheologice, inițial cu caracter de salvare, au avut loc în anii 1964-1966. Rezultatele ultimei campanii arheologice au rămas, până în prezent, inedite în cea mai mare parte. Pe baza analizei materialului ceramic s-a stabilit că așezarea aparține fazei Gumelnița A2.

Hermineta a fost descoperită în campania din anul 1966. Culoarea este verde-închis, iar forma este prismatică, trapezoidală în plan. Tăișul este drept, ascuțit, ciobit din vechime pe o mică porțiune și este realizat printr-o fațetă oblică. Talonul este ușor convex, iar fețele laterale sunt drepte, cu muchii ascuțite. Este deosebit de bine lucrată, bine șlefuită iar unele neregularități ale suprafeței în zona proximală indică faptul că a fost prelucrată dintr-un galet. Este din jad provenit din munții Alpi, așa cum s-a dovedit în urma analizelor recente făcute de arheologul francez Pierre Pétrequin.

Topoarele, herminetele și dălțile din piatră șlefuită au făcut parte din uneltele utilizate de toate populațiile neo-eneolitice. Erau obținute atât din roci moi, sedimentare, ce se găseau în albiile râurilor cât și din roci dure, metamorfice sau vulcanice aduse din zone montane. Atunci când se foloseau roci deosebite, cum este jadul, uneltele deveneau și obiecte de prestigiu.

În neo-eneolitic, piese din jad alpin au circulat în Europa Occidentală în special în Franța, Germania, Marea Britanie, Italia și Spania. Descoperiri izolate s-au făcut în Croația, Grecia, Turcia și mai nou Bulgaria. Prezența lor atât de departe de centrul de exploatare al rocii demonstrează existența unor legături strânse între comunitățile neo-eneolitice și a unor rute pe care circulau obiecte de prestigiu din jad dar și din cupru sau aur. [17]

Nr. inv.: 7824;

Material/ Tehnică: jad alpin/ debitare prin percuție, șlefuire;

Dimensiuni: L.-6,8 cm, l.-4,4 cm, gr.-1,4 cm;

Loc de descoperire: Ciolăneștii din Deal, com. Ciolănești, jud. Teleorman;

Datare: eneolitic, Gumelnița (A2), cca. 4200 î.Hr.

CARAFĂ SARREGUEMINES

90

Orașul Sarreguemines este situat în nord-estul Franței, în regiunea Lorena pe cursul râului Sarr și este renumit pentru fabrica de ceramică, porțelan și teracotă. Această fabrică a fost fondată la sfârșitul secolului al XVIII-lea. Fondatorii fabricii au fost Paul Geiger și Paul Utzschneider.

Activitatea a început în 1790 când

s-a alăturat și Nicolas-Henri Jacobi. Pe parcursul secolului al XIX-lea ceramica de Sarreguemines a fascinat întreaga lume prin diversitatea și originalitatea colecțiilor de vase decorative, fresce de perete, teracote și alte produse de acest gen.

Printre clienții acestei fabrici s-a numărat și Napoleon I iar ceramica de Sarreguemines a decorat pereții metroului din Paris.

Activitatea fabricii de ceramică Sarreguemines a încetat în anul 2007.

Carafa Sarreguemines este de formă conică cu toartă și cioc. Toarta imită o creangă răsfântă de copac. Decorul carafei înfățișează scene de petrecere, realizate în relief, în curtea unui han, la umbra unor copaci. Personajele beau și dansează. Ușa hanului este deschisă, de ea sprijinindu-se

hangul iar pe frontispiciul clădirii este prezentă steaua lui David. Porțelanul exterior are culoarea verde-kaki iar partea interioară a carafei are culoarea bleu.

Pe fundul carafei este inscripționată marca „Sarreguemines” și sub ea numărul „17”. [CB]

Nr. inv.: 13000;

Material/ Tehnică: porțelan/ modelare în tipar, smălțuire, ardere;

Dimensiuni: D.g-13 cm, D.b-16 cm, H.-24,5 cm;

Loc de proveniență: Ciuperceni, jud. Teleorman;

Datare: perioada anilor 1900-1920.

FOTOGRAFIA „SOSIREA MILITARILOR FRANCEZI ÎN ALEXANDRIA, 6 NOIEMBRIE 1918”

91

Fotografia a fost realizată de fotograful alexăndrean, H. Bubureanu, la data de 6 noiembrie 1918 (25 octombrie 1918, pe stil vechi), când armata franceză sub comanda generalului Nérél, intra în orașul Alexandria în ovațiunile delirante ale populației. Imortalizarea momentului are loc pe treptele localului vechii primăriei, în entuziasmul primelor clipe, când oficialitățile și locuitorii orașului îi întâmpină cu brațele deschise, cu flori și intonând Marseilleza. Militarii francezi, în frunte cu generalul Nérél și primarul Al. Protopopescu - Roșiori, alături de oficialități și locuitori ai orașului, sunt fotografiați pe treptele localului vechii primăriei.

Dintre cele trei fotografii, Muzeul Județean Teleorman păstrează în patrimoniul său o singură fotografie - document.

Militarii francezi au staționat în oraș din noiembrie 1918 până în martie 1919. Data exactă a plecării nu se găsește menționată în documente.

În această perioadă, cele mai mari probleme au apărut ca urmare a lipsei alimentelor, a frigului și a cazării inadecvate. Militarii francezi au fost cazați în localul morii de făină C. Georgescu. Au rămas ca mărturie a conviețuirii și jertfei lor cei 30 de soldați francezi morți și îngropați în Cimitirul Eroilor din orașul Alexandria. În anul 2014 au fost exhumati și îngropați la Cimitirul Bellu din București. [SP]

Nr. inv.: 129;

Material/ Tehnică: hârtie/ tehnică fotografică sepia;

Dimensiuni: L.-22,5 cm, l.-17,5 cm;

Loc de proveniență: Alexandria, jud. Teleorman;

Dată: 6 noiembrie 1918.

ULCIORUL DE NUNTĂ

92

Acest obiect face parte din patrimoniul etnografic al Muzeului Județean Teleorman, colecția de ceramică și provine din comuna Ciuperceni, satul Poiana (fost Flămânda), reprezentând o donație din anii '80 ai secolului trecut. Este un ulcior confecționat în comuna Oboga, jud. Teleorman. Reprezintă o

piesă importantă și valoroasă a colecției ceramică etnografică, prin ornamentica pe care o are precum și prin vechimea lui, având inscripționat anul confecționării, 1907.

Un loc aparte în cadrul ceramicii tradiționale îl ocupă ulcioarele de nuntă, care se constituie în obiecte importante de recuzită în secvențele spectacolului nunții. Ulcioarele de nuntă se comandau de către mire, care le folosea și pentru „chemarea la nuntă”, secvență care se petrece joia, în săptămâna nunții, când ulciorul plin cu vin este purtat de către fratele de mână, fiind recunoscut după ulciorul și prosopul așezat de-a curmezișul pieptului. Dacă se bea din el de către cei care erau invitați la nuntă însemna că invitația era acceptată. Ulciorul era utilizat și la petrecerea de sâmbătă seara (din preziua cununiei) și la petrecerea de la masa mare, menită să consfințească unirea mirelui și a miresei precum și înrudirea neamurilor. Din ulciorul plin cu vin, ca simbol al belșugului, trebuiau să bea mai întâi mirii.

Ulciorul este decorat cu simboluri solare reprezentate de rozete și simboluri zoomorfe, șarpele, întruchiparea forțelor magice ale pământului, care distruge forțele malefice reprezentate de broască. Pe acest ulcior șarpele este reprezentat sub forma a două perechi, una care înghite broasca iar cealaltă care protejează tânăra familie, asigurându-i fertilitatea. Piesa mai este decorată și cu ornamente geometrice încărcate de simboluri: cercul - veșnicia, zig-zagul și „S”-ul orizontal - fecunditatea și fertilitatea, precum și ornamente florale în relief și vegetale. Cromatica este și ea plină

de simboluri. Culoarele în care este pictat au legătură cu forțele telurice legate de fertilitate: albul, verdele, galbenul, negrul și roșul cărămiziu. [LG]

Nr. inv.: 22812;

Material/ Tehnică: lut cu degresanți, angobe, smalt/ modelare la roată, modelare aplicații plastice, excizare, angobare, pictare, smălțuire, ardere oxidantă;

Dimensiuni: D.g-6cm, D.b-14,5 cm, D.max-22 cm, H.-35,5 cm;

Loc de proveniență: Poiana, com. Ciuperceni, jud. Teleorman;

Dată: 1907.

OGLINDA OMULUI CELUI DIN LĂUNTRU (1833)

93

Apărută în anul 1833 la Tipografia Mănăstirii Neamț, în limba română cu litere chirilice, este o lucrare de mici dimensiuni, ce cuprinde 172 de pagini imprimate cu cerneală neagră și 10 file ilustrate, la care se adaugă primele 8 file în care apar pagina de gardă și o *Înainte cuvântare către cetitori*. Tipărită de schimonahul Isaia Tipograful cu sprijinul și cheltuiala mitropolitului Veniamin Costache, care a semnat și „*Înainte cuvântarea către cetitori*”, lucrarea este tradusă din limba rusă de către ieromonahul Chiriac,

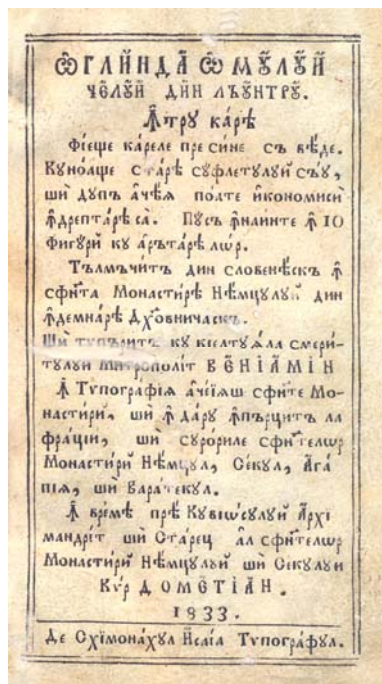
gravurile ce însoțesc textul fiind realizate de ieromonahul Nazarie.

Oglinda omului celui din lăuntru, tipărită în 1833 la Mănăstirea Neamț, reprezintă prima ediție a acestei lucrări în spațiul românesc, fiind urmată de alte ediții (1835, 1839 și 1892). Interesantă este însemnarea, de mână, cu cerneală albastră, din primele pagini ale acestui exemplar expus, ce ne dezvăluie faptul că: „*Această carte este dăruită ieromonahului Lavrente Drăgan, 1893*”.

Cartea include 10 figuri ce reprezintă sufletul omului în care sălășluiește fie Dumnezeu, fie diavolul, fiecare imagine având o interpretare a figurilor, urmată de o rugăciune.

Cele șapte păcate de moarte sunt închipuite ca șapte jivine: mândria - păunul, neînfrânarea și toată necurăția - țapul, lăcomia, îmbuibarea, beția, nesăturarea - porcul, zgârcenia - broasca, invidia și răutatea - șarpele,

mânia și răzbuarea - tigrul, lenea și deșertăciunea - broasca țestoasă. Sfântul Duh, în chip de porumbel, nu încetează de a pune înaintea păcătosului darurile și mila Sa, prin cele ce sunt însemnate ca o văpaie. Îngerul sau darul lui Hristos se sârguiește a deștepta pe păcătos prin cuvântul lui Dumnezeu și prin alte mijlociri. [CO]

Nr. inv.: 12782;

Material/ Tehnică: hârtie manuală, cerneală, scoarțe de carton, piele/ tipărire, legătură cu cotor drept;

Dimensiuni: L.-16,5 cm, l.-10,5 cm, gr.-2 cm, 172 p.;

Loc de proveniență: jud. Teleorman;

Datare: 1833.

PLANUL GRĂDINII PUBLICE DIN ALEXANDRIA (1911)

94

Planul grădinii publice din Alexandria aflat în patrimoniul Muzeului Județean Teleorman este întocmit în data de 26 august 1911 de către I. Hășeganu. Redă cu acuratețe aleile parcului, pavilionul, foișorul, intrările, rondurile de flori și copacii. Este realizat pe hârtie albastră cu cerneală albă. Acest plan consfințește schimbările petrecute în grădina publică în decursul anului 1911 prin construirea celui de-al treilea pavilion și reamenajarea ei.

Punctul central al vieții mondene din Alexandria sec. XX îl va constitui grădina publică, locul unde în zilele de sărbătoare orașenii se întâlneau pentru a se plimba, a asculta muzică, a vedea piese de teatru etc. De-a lungul timpului grădina publică va suferi transformări privind dimensiunile și construcțiile, unele hotărâri venind în sprijinul ideii de frumos, altele în sprijinul ideii de practic. Momentul apariției grădinii publice va fi anul 1875 când piața Catedralei Sf. Alexandru se transformă în grădină publică având în centru un bufet. După trei ani, se va ridica prima construcție, un pavilion din scânduri, cu o formă hexagonală, lucrat de antreprenorul Vasile Negulescu, pentru ca în anul 1890 să se ridice și un foișor, acestea fiind singurele construcții din grădina publică.

Ștefan Mândreanu primar al orașului Alexandria în două mandate, 1881-1886 și 1901-1904, mărește grădina publică și construiește un alt pavilion, de zid. Acesta a fost realizat de arhitectul C. Cerchez (1872-1955), bine cunoscut în societatea românească a primei jumătăți a sec. XX, pavilion de o rară frumusețe, o adevărată bijuterie arhitectonică. Altă modificare importantă adusă grădinii publice va fi pusă în discuție de primăria orașului Alexandria în anul 1909, când au fost consultați toți „*locuitorii cu drept de alegere, care știu a citi și a scrie*”, majoritatea alegătorilor fiind pentru mărirea grădinii publice.

În data de 21 aprilie 1911 primăria dă în antrepriză dărâmarea vechiului pavilion din grădina publică și construirea altuia, cu vederea spre primărie, situată pe B-dul George Manu (azi str. Al. Colfescu). Antonio Ponteli, antreprenor de lucrări publice, încheie în data de 4 mai 1911 contractul privind construirea noului pavilion din grădina publică, construcție care va fi finalizată în data de 13 august 1911. [SP]

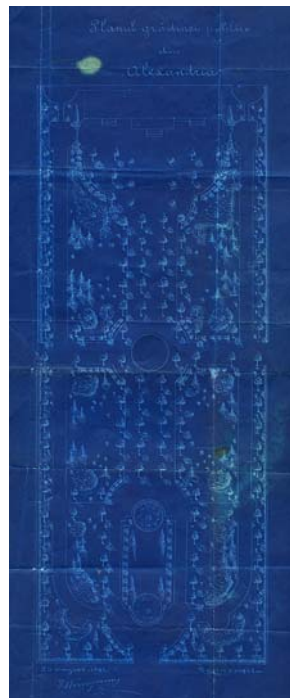
Nr. inv.: 7929;

Material/ Tehnică: hârtie heliografică/ heliografie;

Dimensiuni: L.-58 cm, l.-40 cm;

Loc de proveniență: Alexandria, jud. Teleorman;

Datare: 26 august 1911.

PLĂCI DIN CORN PENTRU ARCUL COMPOZIT

95

Plăcile laterale din corn de cerb, părți componente ale unui arc compozit, provin din situl de la Vitănești „Măgurice”, com. Vitănești, fiind descoperite în anul 1995. În apropierea lor s-au mai aflat un craniu de cal, orientat pe direcția est-vest, și fragmente dintr-o zăbală de fier. Sub acesta, se găseau părți din picioarele animalului. Nu s-au observat limite ale vreunei gropi.

Sunt șase piese de corn, ce pot fi grupate două câte două și reprezintă armăturile terminale și de mâner ale unui arc compozit. Două dintre plăcile terminale sunt cele mai bine conservate. Celelalte două terminale sunt fragmentare, lipsindu-le capătul. Toate au o formă alungită, sunt ușor curbate urmărind forma ramurii de corn iar în secțiune sunt convex-concave. Perlatura a fost înlăturată total, la fel și miezul spongios. Pentru o mai bună prindere pe cadrul de lemn, zonele terminale au fost scrijelite foarte fin.

Toate au la unul dintre capete o adâncitură folosită pentru cele terminale la prinderea corzii, iar pentru cele de la mâner pentru o mai bună fixare a lor pe lemn.

Considerăm că descoperirea de la Vitănești reprezintă inventarul unui cenotaf în care au fost depuse atât resturi dintr-un cal cât și un arc compozit.

Tell-ul a fost ales intenționat ținând cont de forma acestuia ce poate fi asimilată unui tumul. Descoperirea de aici poate fi pusă în legătură cu mormintele tumulare săpate la Vitănești în anul 1976, unde au fost identificate și morminte ce au aparținut populațiilor turcice din sec. X-XII. [IT]

Nr. inv.: 24769-24774;

Material/ Tehnică: corn/ debitare, șlefuire, găurire, scrijelire;

Dimensiuni: L.-17,6-26 cm, l.-1,9-2,3 cm, gr.-0,2-0,3 cm (plăci terminale), L.-12-12,5 cm, l.-2-2,1 cm, gr.-0,2 cm (plăci mâner);

Loc de descoperire: Vitănești, jud. Teleorman;

Datare: perioada migrațiilor târzii, sec. X-XII.

VESTA FEMEIASCĂ

96

Această piesă face parte din patrimoniul etnografic al Muzeului Județean Teleorman, colecția de port popular și provine din comuna Izvoarele, comună teleormăneană locuită de o comunitate de bulgari ce s-au așezat aici la începutul secolului al XIX-lea. Este o piesă de port popular de sărbătoare specifică comunității bulgare. A aparținut unei anume Anghel Nedelea, născută în anul 1896, după cum ne-au spus urmașii ei, de la care a fost achiziționată piesa în anul 1995.

Vesta femeiască, numită popular ilic, este o piesă ce făcea parte din costumul popular de sărbătoare al femeilor bulgare și se purta în anotimpul rece, în asociație cu cămașa femeiască, cu fusta din lână încutată, pe cap femeia având barișul și marama iar în picioare ciorapi cu opinci. Ilicul de acest gen avea atât un rol funcțional cât și unul de ceremonial.

Piesa de față este confecționată din lână țesută în patru ițe, este matlasată și încheiată la mașina de cusut, fiind lucrată de meșteri specializați, numiți „croitori de țară”. Aceștia lucrau, la comandă, haine femeiești și bărbățești, cum ar fi fusta încutată, zăbunul, gheba, ipingeaua, imurlucul, nădragii, minteanul. Decorul piesei este dat de firul metalic, de aplicațiile de catifea și fir metalic din jurul gâtului, de găitanele (șnur împletit din fire de bumbac) și firul metalic aplicate pe marginile piesei, conturând liniile croiului, într-un model specific pieselor de port popular de la sud de Dunăre. Cromatica de fond a piesei și a decorului, negrul cu auriul firului metalic sunt într-un echilibru armonios.

Obiectul vestimentar se integrează organic costumului femeiesc de sărbătoare specific comunității bulgare din comuna Izvoarele (în trecut denumită Găuriciu). Rigiditatea materialului din care este lucrat ilicul - lână țesută în patru ițe dublată de bumbac la interior și matlasată cu lână - înscrie silueta purtătoarei în contururi precise și împreună cu celelalte piese ale costumului imprimă acestuia chiar o linie monumentală.

Acest gen de piesă ce face parte din categoria hainelor de dimie, îmbrăcăminte specifică sezonului rece, purtată atât de femei cât și de bărbați, se întâlnește și în alte zone din țara noastră cum ar fi: Bistrița, Hațeg, Banat, Prahova. [LG]

Nr. inv.: 21550;

Material/ Tehnică: lână, catifea, fir metalic/ țesere în patru ițe, croire, coasere la mașină, matlasare, aplicare catifea, broderie cu fir metalic;

Dimensiuni: L.-45 cm, l.-47 cm;

Loc de proveniență: Izvoarele, jud. Teleorman;

Datare: primul sfert al sec. XX.

TOPOR MINIATURAL DIN ENEOLITIC

97

Toporul miniatural eneolitic provine din așezarea de tip *tell* de la Vitănești „Măgurice”, județul Teleorman. A fost descoperit în campania din anul 2010 în apropierea unei locuințe incendiate ce a făcut parte din ultimul nivel de locuire ce a aparținut culturii Gumelnița.

Piesa este din lut și reprezintă o imitație a unui topor pană. Are o culoare brun-negricioasă și a fost arsă reducător. Este din lut fin, compact, cu nisip ca degresant. Exteriorul este bine netezit păstrând zone șlefuite. Are mânerul de dimensiuni reduse, rotunjit la partea terminală și aplatizat înspre lamă. Aceasta are o lungime aproape egală cu a mânerului și este dreptunghiulară în secțiune. Zona tășului este arcuită, colțul de sus fiind mai proeminent.

Topoarele miniaturale din lut sunt piese ce au cunoscut o răspândire amplă în spațiu și timp. Cele din perioada neo-eneolitică de pe tot teritoriul Europei redau diferite categorii de arme și unelte din piatră, aramă și corn. Pentru spațiul culturilor Cucuteni, Stoicani-Aldeni, Gumelnița și Sălcuța sunt tipice miniaturile topoarelor cu gaură de înmănușare.

O analogie cu toporul provine din *tell*-ul eneolitic Karanovo VI - Gumelnița -

10 km sud de Shumen, Bulgaria.

Topoarele miniaturale, alături de alte categorii de piese cum ar fi piesele de mobilier, discurile sau colții din lut, au avut funcții simbolice, fiind replici ale obiectelor în mărime naturală. Posibil, acestea erau considerate atât semne de prestigiu cât și produse cu forțe proprii, ce trebuiau onorate în cadrul unor ritualuri. [17]

miniatural descoperit la Vitănești (ce aparține complexului cultural Kodjadermen) de la Deneva situat la

Aici s-a descoperit un vas de mici dimensiuni ce are două figuri în relief reprezentând un topor și un sceptru.

Toporul are formă și proporții asemănătoare cu cel din România.

Nr. inv.: 28463;

Material/ Tehnică: lut cu degresanți/ modelare cu mâna, ardere reducătoare;

Dimensiuni: L.-A6,2 cm, l.-2,8 cm;

Loc de descoperire: Vitănești, jud. Teleorman;

Datare: eneolitic, Gumelnița (B1), cca. 4000 î.Hr.

CRUCEA UNUI PRISTOLNIC DE BRONZ (1802)

98

Crucea pe care o prezentăm este partea superioară a unui pristolnic confecționat din bronz, prin turnare în tipar, în anul 1802, conform inscripției de pe spatele ei. A fost descoperită în zona fostului abator al orașului Alexandria (marginea sudică a orașului), zonă în care până în anul 1869 s-a aflat o veche biserică de lemn ce deservea fostul sat Bâcâieni, sat intrat la 1834 în componența actualului oraș.

Acest model de cruce, cu trei brațe horizontale, cel de jos fiind pus oblic, dezvăluie proveniența rusească a pristolnicului din care însă nu s-a păstrat și postamentul, ce era realizat dintr-o plăcuță tot de bronz și purta incizată pe talpă o cruce încadrată de însemnele chirilice IC XC NI KA iar în partea de sus numele mai multor sfinți. Faptul este cunoscut deoarece în patrimoniul muzeului se păstrează un asemenea postament (cu dimensiunile de 4,5 x 3,8 cm) provenind de la alt pristolnic, lucru ce dovedește că aceste pristolnice erau produse de serie.

Pe fața crucii apare scena Răstignirii Mântuitorului, care este figurat în relief, având deasupra capului doi îngeri cu panglici în mâini, deasupra lor, chiar între aripi, fiind reprezentat chipul Mântuitorului. În lateralul crucii apar instrumentele de suferință ale lui Iisus, sulita cu care l-a fost străpunsă coasta și buretele cu oțet dat de un soldat roman. Sub cruce este reprezentat simbolic craniul lui Adam.

Lateralele brațului mijlociu al crucii sunt îmbogățite cu două motive florale pătrate, de jur împrejurul lui apărând o serie de semicercuri cu punct în interior.

Pe spatele crucii apar incizate: o linie de contur, cinci chipuri stilizate, de două ori anul 1802, două cruci și două „X”-uri. [CO]

Nr. inv.: 12892;

Material/ Tehnică: bronz/ turnare, gravare, cizelare;

Dimensiuni: L.-9,2 cm, l.-5 cm, gr.-0,3 cm;

Loc de proveniență: Alexandria, jud. Teleorman;

Datare: 1802.

EXPONATUL LUNII 2017

(p. 120-122)

LADA DE ZESTRE

99

Lada de zestre a fost lucrată la atelierul meșterului A. Fulger din Roșiorii de Vede, în anul 1932, după cum se poate observa din inscripția de pe suprafața piesei. Provine din comuna Nicolae Bălcescu (fostă Vodă Carol), jud. Teleorman, de la Leonte Ion, și a intrat în patrimoniul Muzeului Județean Teleorman în anul 2016.

Lada de zestre face parte din categoria mobilierului țăranesc și se mai numește „lacră” sau „lada țealelor”. S-a întâlnit și în casele boierești din sec. XVIII, fiind folosită în locul dulapului de haine și lenjerie. Ea ocupă un loc de cinste în cadrul interiorului țăranesc, fiind așezată la capătul patului, ca simbol al femeii măritate, al priceperii ei de a lucra. Lada de zestre era dată fetei de către părinții acesteia cu prilejul nunții și conținea velințe, scoarțe, așternuturi, căpătâie, ștergare, necesare în noua gospodărie care se întemeia.

În general, lăzile de zestre sunt executate din esențe lemnoase diferite (fag, frasin, stejar) și se compun din mai multe părți, îmbinate unele în altele, într-o tehnică cunoscută din antichitate. Din punct de vedere morfologic se cunosc lăzi cu capac plan și lăzi cu capac bombat. Ambele categorii au decor mai ales crestă sub formă de șiruri de semicercuri și cercuri concentrice sau rozete ce reprezintă simbolul soarelui și sunt cunoscute pe întreg teritoriul țării. Altele sunt pictate cu decor mai ales floral. Unele lăzi de zestre aveau în interior, într-o parte laterală, o cutie pentru acte sau obiecte de valoare, ce se numea „chichită”.

Lada de zestre prezentată face parte din categoria lăzilor cu capac plan. Este pictată cu verde pe toată suprafața, excepție face spatele piesei iar capacul și părțile laterale sunt decorate cu linii trasate cu negru. Partea din față prezintă un decor floral executat cu roșu, galben, negru și, de asemenea, două imagini decupate probabil dintr-o revistă, așa după cum era moda vremii.

Cunoscutul scriitor teleormănean Zaharia Stancu descrie, în romanul Descult, lada de zestre și rolul ei în ceremonialul nunții: *„Mama scoate zestreă soră-mi, o pune în căruță: locră boită cu roșu, pe care i-au cumpărat-o de la oraș și în care sunt așezate toate țealele ei, câte le are. Deasupra loacrei, căpătâiele, pernele, așternutul”*. [LG]

Nr. inv.: 29145;

Material/ Tehnică: lemn de brad/ tăiere, rindeluire, îmbinare, pictare;

Dimensiuni: L.-112 cm, l.-46 cm, H.-40 cm;

Loc de proveniență: Nicolae Bălcescu, jud. Teleorman;

Datare: 1932.

FARFURIA SMĂLȚUITĂ ȘI ZGRAFITATĂ MEDIEVALĂ DE LA ZIMNICEA

100

Realizare artistică excepțională, farfuria prezentată este lucrată din pastă fină, bine arsă, acoperită până la buză cu o angobă alb-gălbuie. Forma este puțin adâncă, pereții având o curbură continuă până la buza ușor evazată, conturată cu un șanț subțire la margine, iar fundul este inelar. Buza este acoperită cu o bandă de culoare brun închis, pe margine cu pete succesive cafeniu-arămii. Tot câmpul central este ocupat de o reprezentare realistă a unui porumbel, redat grafic prin linii drepte și curbe incizate, cu aspect de hașuri și împunsături, cu capul în profil întors spre stânga, cu corpul frontal și aripile deschise. Atât în partea dreaptă cât și în stânga, pasărea este înconjurată de câte o acoladă formată din cârlige spiralice. Farfuria a fost descoperită în campania de cercetări arheologice din anul 1949, într-unul dintre cele aproximativ 150 de bordeie ale așezării medievale ce a suprapus situl antic cunoscut sub numele de „Cetate”.

Ceramica smălțuită descoperită în săpăturile arheologice din așezarea medievală de la Zimnicea se înscrie în tradiția ceramicii bizantine, pe care o continuă, chiar dacă tehnica de fabricație și temele decorative sunt diferite și mult mai simplificate față de produsele similare din lumea greco-orientală a Constantinopolului și a Orientului Apropiat. O problemă încă nerezolvată este aceea a centrului (sau centrelor) de producție cărora le aparține materialul ceramic smălțuit de la Zimnicea. În urma săpăturilor arheologice efectuate pe o bună parte din suprafața așezării medievale, nu au fost identificate ateliere de olărit, cuptoare, deșeuri de ardere sau rebuturi care să ateste o producție locală. Cel mai probabil, ceramica smălțuită de aici provenea din ateliere aflate în nordul Bulgariei, fiind o consecință a schimburilor comerciale ale Țării Românești cu Țaratul Bulgar. În Bulgaria activau mai multe „școli” de olărie artistică, de influență bizantină, printre care, în mod special, cea de la Târnovo, capitala celui de-al doilea țarat bulgar. De altfel, vasele smălțuite de la Zimnicea sunt cel puțin de inspirație bulgărească, asemănarea cu produse de olărie descoperite la Palatul Țarilor (Tsarevets) de la Târnovo fiind evidentă. [PM]

Nr. inv.: 22348;

Material/ Tehnică: lut cu degresanți, angobă, smalt/
modelare la roată, incizare, angobare, smălțuire, ardere oxidantă;

Dimensiuni: D.g-21 cm, D.b-6,8 cm, H.-4,7 cm;

Loc de descoperire: Zimnicea, jud. Teleorman;

Datare: epoca medievală, sec. XIV - începutul sec. XV.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

- Alexandrina D. Alexandrescu, „La nécropole du bronze récent de Zimnicea (dép. de Teleorman)”, *Dacia, N.S.*, XVII, 1973, p.77-97.
- Radian R. Andreescu, *Plastica antropomorfă gumelnițeană. Analiză primară*, seria Monografii III, MNIR, București, 2002.
- Radian R. Andreescu, „Considerații asupra decorului statuetelor antropomorfe gumelnițene”, *CAMNI*, XIII, 2006, p. 159-171.
- Radian R. Andreescu, Pavel Mirea, Ștefan Apope, „Cultura Gumelnița în vestul Munteniei. Așezarea de la Vitănești, Jud. Teleorman”, *CAMNI*, XII, 2003, p. 71-87.
- Andreescu Radian, Pavel Mirea, Katia Moldoveanu, Ion Torcică, „Noi descoperiri în așezarea gumelnițeană de la Vitănești - Măgurice”, *BMJT*, 1, 2009, p. 75-92.
- Mircea Babeș, „Lăceni”, voce, în Constantin Preda (coordonator), *EAIVR*, vol. II, (D-L), Ed. Enciclopedică, București, 1996, p. 301.
- George Baiculescu, Georgeta Răduică, Neonila Onofrei, *Publicațiile periodice româneștii (ziare, gazete, reviste)*. Tom. 2, *Catalog alfabetic, 1907-1918*, Ed. Academiei R.S.R., București, 1969.
- Ion Bălă, Ion Moraru, *Alexandria pe treptele istoriei*, Ed. Academiei R.S.R., București, 1984.
- Corneliu Beda, „Carul solar antic de la Bujoru, jud. Teleorman”, *MN*, 3, 1976, p. 61-72.
- Corneliu Beda, „Tezaurul de la Guruieni”, ziarul *Teleormanul*, 13 apr. 1969.
- Adam Biro, „Methodological considerations on the archaeology of rigid, reflex, composite bow of Eurasia in the pre-mongol period”, *AMA*, IX, Kraków-Rzeszów-Sanok, 2013, p. 7-38.
- Gheorghe Boldur-Lătescu, *Genocidul comunist în România*, vol. I, Ed. Albatros, București, 1992.
- Cătălin Borangic, „Câteva observații privind cosoarele în lumea dacică”, *Nemvs*, 9-10, 2010, p.10-21.
- Ene Braniște, *Liturgica generală*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1993.
- Dimitrie C. Butculescu, „Măgura Calonfirescu (Explorațiune arheologică)”, editor Dragoș Măndescu, *BMJT*, 3, 2011, p. 81-102.
- Serge Cassen, „L'objet possédé, sa représentation: mise en contexte général avec stèles et gravures The representation of an object possessed: contextualising stelae and megalithic engravings”, în Pierre. Petrequin *et alii* (editori) *Jade. Grandes haches alpines du Néolithique européen. V et IV millénaires av. J.C.*, Collection Les cahiers de la MSHE Ledoux n°17, Série Dynamiques territoriales n°6, Besançon: Presses Universitaires de Franche-Comté et Centre de Recherche Archéologique de la Vallée de l'Ain, 2012, p. 1310-1353.

- Ilie Catalina, *Orașul Alexandria. Județul Teleorman. Monografie. 1834-1934*. Tipografia Graiul Românesc, București, 1934.
- Ștefan Catone, Nicolae Șerbănescu, Dumitrașcu Bedivan, *România. Decorații 1859-1991*, București, 1992.
- Maria Cioară-Bâtcă, Vlad Bâtcă, *Zona etnografică Teleorman*, Ed. Sport-Turism, București, 1985.
- Marius Constantinescu, Teodor Popescu, *Monografia comunei Pietroșani (Vlașca)*, Direcțiunea Generală a Agriculturii, București, 1922.
- Nicolae Constantinescu, „Un tezaur feudal de monede și obiecte de podoabă de pe Valea Teleormanului”, *SCIV*, 17, 3, 1966, p. 551-555.
- Stan V. Cristea, Ion Moraru, Ecaterina Țânțăreanu, Gheorghe Popa, Dumitru Avram, Ioan Spiru, *Alexandria - 160 de ani, Monografie*, Ed. „Teleormanul liber”, Alexandria, 1994.
- Spiridon Cristoceă, Ecaterina Țânțăreanu, Pavel Mirea, „Cercetările arheologice de la biserica fostei mănăstiri Plăviceni, județul Teleorman”, *Argessis*, X, 2001, p. 139-155.
- Maria Dogaru, *Din Heraldica României*, Ed. JIF, București, 1994.
- Ana Dumitran, *Colecția de icoane a Muzeului Național al Unirii Alba Iulia. Maierii Bălgradului*, Ed. Altip, Alba Iulia, 2011.
- Catherine Durandin, *Nicolae Ceaușescu - adevăruri și minciuni despre un rege comunist*, Ed. Nemo, Iași, 1992.
- Alin Frînculeasa, Pavel Mirea, „Asupra unei reprezentări zoomorfe descoperite în tell-ul Gumelnița de la Ciolăneștii din Deal, jud. Teleorman”, *Perspective asupra istoriei locale în viziunea tinerilor cercetători*, III, Galați, 2007, p. 37-46.
- Anca Ganciu, Dragoș Măndescu, „A Getic grave with gold earring from Zimnicea-Câmpul Morților necropolis”, *Thraco-Dacica, S.N.*, IV-V (XXVII-XXVIII), 2012-2013, p. 53-62.
- Anca Ganciu, Dragoș Măndescu, „O trusă magică descoperită în necropola getică de la Zimnicea-Câmpul Morților”, în Dragoș Măndescu (editor) *Influențe, contacte și schimburi culturale între civilizațiile spațiului carpato-dunărean, din preistorie până în antichitate*, Lucrările colocviului național desfășurat la Cumpăna, 2-4 octombrie 2013, Pitești, 2014, p. 93-103.
- Pantele Georgescu, *Dicționarul geografic, statistic, economic și istoric al județului Teleorman*, Stabilimentul Grafic „I.V. Soccec”, București, 1897.
- Dimitrie Gusti, Constantin Orghidan, Mircea Vulcănescu, Virgiliu Leonte (coordonatori), *Enciclopedia României*, vol. III (Economia națională), Imprimeria Națională, București, 1939.
- Nicolae Iorga, *Conferință ținută la șezătoarea literară-naționalistă în Alexandria, Duminică, 7 Mai 1906*, Tipografia și librăria „Alexandri”, Anghel N. Vasilescu, Alexandria, 1906, p.3-16.
- Valeriu Leahu, George Trohani, „Săpăturile arheologice de la Vitănești, jud. Teleorman”, *CAMNI*, III, 1979, p.127-141.

- Valeriu Leahu, George Trohani, „Săpăturile arheologice efectuate în 1983 la Vitănești, jud. Teleorman”, *CAMNI*, VIII, 1986, p. 21-26.
- Luchian Octavian, Buzdugan Gheorghe, Constantin C. Oprescu, *Monede și bancnote românești*, Ed. Sport-Turism, București, 1977.
- Varnava Lukianov, *Proskinitar al Sfântului Munte al Atonului. prima carte în limba română despre Muntele Athos, București, 1856*, Ed. HACO International Ghimbav-Brașov, 2010.
- Silvia Marinescu-Bîlcu, „Greutăți” decorate din aria Gumelnița”, *SP*, 4, 2007, p. 87-103.
- Cristache Ch. Milian, *Monografia social-economică a județului Teleorman*, Tipografia Camerei de Comerț și Industrie Turnu Măgurele, Turnu Măgurele, 1935.
- Pavel Mirea, „Un tezaur de epocă geto-dacă descoperit la Măgura, jud. Teleorman”, în *BMJT*, 1, 2009, p.99-103.
- Dan Monah, *Plastică antropomorfă a culturii Cucuteni-Tripolie*, (ediția a II-a), BMA, XXVII, Piatra-Neamț, Ed. Constantin Matasă, 2012.
- Emil Moscalu, Corneliu Beda, „Noi cetăți traco-getice”, *CAMNI*, III, 1979, p. 361-373.
- Emil Moscalu, Corneliu Beda „Bujoru. Un tumul cu car-cazan votiv aparținând culturii Basarabi”, *Thraco - Dacica* IX, 1-2, 1988, p.163-169.
- Emil Moscalu, „Orbeasca de Sus”, voce, în Constantin Preda (coordonator), *EAIVR*, vol. III (M-Q), Ed. Enciclopedică, București, 2000, p. 238.
- Ion Ghinoiu, *Zile și Mituri. Calendarul Țăranului Român 2000*, Ed. Fundației PRO, București, 1999.
- Dimitrie Papazoglu, *Istoria fondării orașului București, Capitala Regatului României*, Ed. Curtea Veche, București, 2005.
- Ion Pătrașcu, „O fibulă romană descoperită la Dulceanca (județul Teleorman)”, *Argesis*, XIV, 2005, p.187-188.
- Pierre Petrequin *et alii*, „Les haches en «jades alpins» en Bulgarie”, în Pierre. Petrequin *et alii* (editori) *Jade. Grandes haches alpines du Néolithique européen. V et IV millénaires av. J.C.*, Collection Les cahiers de la MSHE Ledoux n°17, Série Dynamiques territoriales n°6, Besançon: Presses Universitaires de Franche-Comté et Centre de Recherche Archéologique de la Vallée de l'Ain, 2012, p. 1231-1279.
- Mircea Petrescu-Dîmbovița, Silviu Sanie, „Sondajul în tell-ul gumelnițean de la Ciolăneștii din Deal”, *AM*, V, 1969, p. 41-53.
- Paul Petrescu, *Broderii pe piele în arta populară românească*, Ed. Meridiane, București, 1968.
- Gheorghe Popa, Maria Georgescu, *Documente privind istoria orașului Alexandria, 1833-1982*, Arhivele Statului, București, 1984.
- Georgeta Roșu, *Ulcioare de nuntă*, Muzeul Țăranului Român, București, 2002.
- Elena Secoșan, Paul Petrescu, *Portul popular de sărbătoare la români*, Ed. Meridiane, București, 1984.
- Ioan Spiru, „Fibule descoperite în județul Teleorman”, *RM*, 7, 1970, p. 531.

- Ioan Spiru, *Din istoria Bisericii teleormănene. Studii, articole, însemnări*, PMJT, X, Ed. Ordessos, Pitești, 2015.
- Georgeta Stoica, Daniela Ligor, Mariana Docheru, *De la fibră la covor*, Ed. Fundației Culturale Române, București, 1998.
- Georgeta Stoica, Maria Văgâi, *Arta populară din Câmpia Munteniei*, Casa Creației Populare a județului Ilfov, 1968.
- Ștefania-Cecilia Ștefan, *Catalogul cărții românești vechi și rare din colecția Muzeului Municipiului București (1648-1829)*, cIMEC - Institutul de Memorie Culturală, București, 2008.
- Ecaterina Țânțăreanu, *Habitat medieval în sud-vestul Munteniei în sec. XIV-XVII. Temeiuri istorice și arheologice*, Ed. Renaissance, București, 2010.
- Ecaterina Țânțăreanu, „Observații asupra ceramicii smălțuite-artistice de la Zimnicea”, *BMJT*, 2, 2010, p. 163-171.
- Ecaterina Țânțăreanu, „Tezaurul de la Brânceni, jud. Teleorman, un tezaur medieval cu monede și podoabe”, *BMJT*, 4, 2012, p. 227-238.
- Ecaterina Țânțăreanu, Pavel Mirea, „Cercetările arheologice din incinta mănăstirii Aluniș-Plăviceni”, *Argessis*, XIV, 2005, p. 243-258.
- Petre Voivozeanu, Emil Moscalu, „Mormântul princiar de la Peretu, jud. Teleorman”, *CAMNI*, III, 1979, p. 353-358.
- Alexandru Vulpe, „Die Kurzschwerter, Dolche und Streitmesser der Hallstattzeit in Rumänien”, *PBF*, VI, 9, 1990, p. 31-32.
- Valentina Voinea, *Ceramica complexului cultural Gumelnița-Karanovo VI. Fazele A1 și A2*, Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța, Ed. Ex Ponto, Constanța, 2005.
- Ion Vlăduțiu, *Etnografia românească*, Ed. Științifică, București, 1973.
- Cis van Vuure, *Retracing the auroch. History, morphology and ecology of an extinct wild ox*, Pensoft Publishers, Sofia-Moscow, 2005.

* * * <http://www.barbierit.ro/articole/tot-ce-trebuie-sa-stii-despre-un-brici>

* * * <https://cafegiicupedegree.wordpress.com>

* * * http://www.cimec.ro/Istorie/ArmeUniforme/Glosar_arme.htm

* * * https://en.wikipedia.org/wiki/Adrian_helmet

* * * https://ro.wikipedia.org/wiki/Fabrica_de_bere_Grivița

* * * <https://ro.wikipedia.org/wiki/Opaț>

* * * <https://ro.wikipedia.org/wiki/Sarreguemines>

- Ciclul expozițional „**Exponatul lunii**”, inițiat în martie 2008, a fost conceput ca o serie de micro-expoziții derulate lunar, cu excepția lunii ianuarie când are loc retrospectiva anului precedent. Inițierea unui asemenea proiect s-a făcut, în primul rând, din dorința de a împărtăși vizitatorilor noștri bogăția și varietatea patrimoniului arheologic, istoric și etnografic teleormănean, ca parte a patrimoniului național și universal.

- Chiar dacă nu toate obiectele expuse au fost de valoare excepțională, doar câteva fiind clasate la categoria „tezaur”, ele au adus, lună de lună, timp de 10 ani, vizitatorilor ce și-au purtat pașii în „**Holul de onoare**” al muzeului, crâmpoșe de istorie, tradiție și spiritualitate teleormăneană și națională.

[www.muzeulteorman.ro/files/Exponatul Lunii 100.pdf](http://www.muzeulteorman.ro/files/Exponatul_Lunii_100.pdf)

- Am considerat necesar, acum, la momentul în care a fost prezentat exponatul cu numărul 100, să reunim toate aceste obiecte într-un album-catalog pe care să-l punem la dispoziție, atât în format scris, cât și în mediul virtual, tuturor celor interesați. Totodată, dedicăm această lucrare aniversării a 65 de ani de existență a Muzeului Județean Teleorman.

Muzeul Județean Teleorman

str. 1848, nr. 1, cod poștal 140033,
Alexandria, jud. Teleorman
tel./fax. +40 247 314761
email: muzjudteleorman@yahoo.com
web: www.muzeulteorman.ro

7 860653 736625 >
ISBN 978-606-537-366-2

